

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи для студентів
спеціальності 081 – Право та
спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного
права
Протокол №7
від 14. 02. 2018 р.

Чернігів ЧНТУ 2018

Теорія держави і права. Методичні вказівки до самостійної роботи для студентів спеціальності 081 – Право та спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність денної форми навчання. / Укл. Марущак Н.В. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ. – 2018. – 153 с.

Укладач: МАРУЦАК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: ПУЗИРНИЙ ВЯЧЕСЛАВ ФЕОДОСІЙОВИЧ, професор кафедри трудового права, адміністративного права та процесу, доктор юридичних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ПРАВА»	6
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	6
1.2. Структура навчальної дисципліни	15
1.3. Система поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	17
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	19
Тема 1. Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни	19
Тема 2. Походження держави і права	22
Тема 3. Поняття, сутність та основні ознаки держави	24
Тема 4. Форма держави	28
Тема 5. Механізм держави	32
Тема 6. Правова держава і правова система суспільства	37
Тема 7 Право в системі соціально-нормативного регулювання	45
Тема 8 Норма права	55
Тема 9 Форми (джерела) права	57
Тема 10 Система права і система законодавства	64
Тема 11 Правові відносини	67
Тема 12 Реалізація норм права	70
Тема 13 Тлумачення норм права	73
Тема 14 Правомірна та протиправна поведінка. юридична відповідальність	78
Тема 15 Поняття та суть законності і правопорядку	84
Тема 16 Правосвідомість та правова культура	90
III. ЛІТЕРАТУРА	96

ВСТУП

Вивчення теорії держави і права вищих навчальних закладах України передбачене навчальним планом. В системі юридичної освіти вивченням теорії держави та права розпочинається процес пізнання державно-правового матеріалу і власне сам процес юридичної освіти. В межах навчальної дисципліни теорії держави і права висвітлюються основоположні, вузлові проблеми держави і права, принципові висновки щодо функціонування державної та правової дійсності. Подальше вивчення галузевих, міжгалузевих, прикладних юридичних наук дасть змогу збагатити, поглибити, конкретизувати отримані знання і в майбутньому вдало застосовувати їх у практичній юридичній діяльності.

Мета навчальної дисципліни «Теорія держави і права» - глибоке усвідомлення студентами сутності, призначення і функцій держави і права, їх ролі і місця в системі правового регулювання; аналіз історії і розвитку держави і права, історичних традицій їх формування; критичне осмислення позитивного і негативного досвіду правового регулювання, юридичної діяльності, реалізації, застосування, тлумачення норм права; формування у студентів юридичного мислення, політичної правової культури, зацікавленості їх у поглибленні і розширенні правознавчого світогляду, патріотизму, національної самосвідомості тощо; набуття студентами навичок роботи з джерелами права, вміння користуватися ними у практичній діяльності.

Завдання які вирішуються в процесі вивчення дисципліни «Теорія держави і права»: організаційно підготувати студентів до участі у навчальному процесі, поставити основні навчальні завдання, цілі та засоби їх досягнення; ознайомити з особливостями сфери здійснення юридичної діяльності як одного із видів соціальної діяльності, що відбувається у сфері права; отримання широких та глибоких знань про державу та право; оволодіння основами всіх галузей права, усвідомити їх місце в системі національного та міжнародного права; пізнання основ законодавства, правотворчості та законодавчої техніки; зміцнити світоглядну та громадянську позицію майбутніх правознавців, підготувати їх психологічно до самостійної напруженої та відповідальної роботи на користь суспільства та держави.

З метою належного оволодіння навчальною дисципліною передбачено такі форми навчального процесу: читання лекцій, проведення семінарських занять, самостійна робота.

На лекції викладач систематизовано подає основні положення теми. Семінарські заняття у навчальному процесі проводяться для поглиблення та закріплення знань, отриманих на лекціях і в процесі самостійної роботи.

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота є основним способом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

Опанування знаннями з даної учбової дисципліни передбачає значну самостійну, позааудиторну роботу студентів над засвоєнням матеріалу цього курсу: ознайомлення з першоджерелами, рекомендованою літературою, вивчення лекційного матеріалу, опрацювання питань винесених на самостійне вивчення та виконання письмових завдань. Самостійна робота також включає підготовку рефератів, доповідей та повідомлень. Крім того, деякі питання курсу повинні розглядатися студентами з урахуванням знань отриманих на заняттях з конституційного права України, історії держави і права України, історії держави і права зарубіжних країн та інших, а це потребує додаткових зусиль і часу.

Самостійна робота повинна проводитися впродовж всього семестру, а її зміст визначається програмою курсу. При виконанні завдань необхідно використовувати матеріали підручників, монографій, публікацій в періодичних виданнях, збірки документів, ресурси Інтернет.

При виконанні такої роботи необхідно надати їй практичну спрямованість, тобто студенти не повинні обмежуватися знайомством із змістом підручників, монографій, публікацій в періодичних виданнях, вивченням текстів конституцій, веб-сайтів вищих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, політичних партій і громадських організацій зарубіжних країн. Важливим також є дослідження нормативних актів, як загальнодержавного значення, так і локальних.

Дані методичні рекомендації складено відповідно до програми курсу «Теорія держави і права», включають основні положення програми навчальної дисципліни «Теорія держави і права», питання з основних тем курсу, винесені на самостійне опрацювання, перелік додаткової літератури по кожній темі, а також перелік основної навчально-методичної літератури.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Теорія держави і права»

Модуль I

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни та вчення про державу

Тема 1: Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни

Поняття, структура і соціальне призначення юридичної науки. Система юридичних наук. Об'єкт і предмет дослідження як критерії класифікації юридичних наук. Місце юридичної науки в системі наук.

Теорія держави і права як юридична наука. Об'єкт та предмет як визначальні характеристики теорії держави і права. Формування теорії держави і права як самостійної науки. Теорія держави і права та суспільна практика. Теорія держави і права та суспільні науки. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук, її роль і значення. Структура та функціональне призначення теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система. Значення теорії держави та права для підготовки сучасних юристів.

Поняття та структура методології теорії держави і права. Методи теорії держави і права. Загальні (філософські) підходи до дослідження держави і права. Загальнонаукові методи пізнання держави і права. Спеціальні та власні методи. Принципи наукового пізнання держави і права.

Тема 2: Походження держави і права

Суспільство, його поняття і структура. Співвідношення суспільства і держави. Роль знань про походження держави і права для розуміння їх природи та суті. Загальна характеристика первісного (додержавного) суспільства. Причини й умови виникнення держави і права. Особливості виникнення права. Основні теорії походження держави і права, їх переваги і недоліки: теологічна теорія, договірна, патріархальна, патримоніальна, теорія завоювання (насилства), марксистська, органічна, космічна та інші. Історико-культурні особливості становлення державності. Основні закономірності і особливості виникнення держав у сучасну епоху: Україна, Росія, Білорусь, Словаччина, Чехія інші.

Тема 3: Поняття, суть, соціальне призначення та цінність держави

Основні підходи до визначення поняття держави. Поняття сутності держави як соціально-політичного явища. Основні ознаки держави як соціально-політичного явища: територія, громадянство, публічна влада, апарат управління та примусу, державний суверенітет, система права і законодавства держави, система податків, державні атрибути та інші додаткові ознаки держави. Державна влада: поняття та ознаки.

Типологія держав: теоретичні основи і значення. Формацийний і цивілізаційний підходи до типології держави. Перехідні типи держав. Співвідношення формацийного та цивілізаційного підходів в типології держав.

Поняття та зміст функцій держави. Основні внутрішні функції держави: економічна, соціальна, політична, культурно-ідеологічна, екологічна, правоохоронна, податкова. Основні зовнішні функції держави. Форми та методи здійснення функцій. Взаємозв'язок та взаємообумовленість функцій держави. Проблема ефективності функцій держави.

Тема 4: Форма держави

Поняття і структура форми держави. Різноманітність форм сучасних держав та її причини. Форма державного правління. Поняття монархії і її види. Поняття республіки та її види. Закономірності еволюції сучасних форм правління. Сучасний стан і перспективи розвитку форми державного правління в Україні.

Форма державного устрою. Унітарні держави та їх види. Поняття і види автономії. Федерації та їх види. Конфедерація, імперія, співдружність. Сучасний стан і перспективи розвитку державного устрою України.

Поняття та суть державно-правового режиму. Демократичний і антидемократичний державно-правові режими, їх види та особливості. Фактори, які впливають на політичний режим. Сучасний стан і перспективи розвитку державно-правового режиму в Україні.

Тема 5: Механізм держави

Механізм держави: поняття, структура, значення. Співвідношення понять «механізм держави» та «державний апарат». Роль механізму в здійсненні функцій та завдань держави. Поняття державного апарату. Принципи організації і діяльності державного апарату. Принцип поділу влади.

Поняття та ознаки органу держави. Класифікація державних органів. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Глава держави. Правоохоронні та «силові» органи держави. Органи держави та органи самоврядування.

Державна служба та її види. Державний службовець та посадова особа. Поняття та сутність бюрократії. Проблема удосконалення механізму української держави.

Змістовий модуль 2. Правова держава

Тема 6: Правова держава і правова система суспільства

Правовий статус особи: поняття, структура. Права людини і громадянина: поняття та класифікація. Права і свободи в їх історичному розвитку. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в демократичній, правовій державі. Юридичні обов'язки людини і громадянина, їх види. Співвідношення особи, держави і суспільства.

Формування концепції громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Співвідношення держави і громадянського суспільства: їх дуалізм.

Становлення громадянського суспільства в Україні: проблеми і шляхи їх вирішення.

Поняття, суть, структура і визначення політичної системи. Держава та політичні партії в політичній системі громадянського суспільства. Соціальна цінність і призначення політичної системи. Місце і роль політичних партій, рухів і громадянських організацій у політичній системі. Політичні партії: правове регулювання статусу та діяльності. Місце і роль Церкви і релігійних конфесій у політичній системі. Нормативно-правові основи функціонування політичної системи держави і суспільства.

Демократія як форма реалізації народовладдя. Поняття і соціальна цінність демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми і види демократії: безпосередні і представницькі форми демократії. Демократія як міра свободи і відповідальності. Функції демократії. Демократичні форми і методи управління державою і суспільством. Демократія і самоврядування. Основні тенденції розвитку демократії в Україні та інших країнах.

Концепція правової держави: виникнення та розвиток. Поняття і ознаки правової держави. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Верховенство права. Поняття і ознаки соціальної держави. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні.

Модуль II

Змістовий модуль 3. Загальне вчення про право

Тема 7: Право в системі соціально-нормативного регулювання

Особливості регулювання суспільних відносин у первісному (додержавному) суспільстві. Форми існування права і правових норм у родовому суспільстві: правові звичаї і традиції, природно-правові норми і природні закони, міфологія права, «табу» і принцип таліону, договірне і зобов'язальне право тощо. Історія, основні причини і умови походження різних форм і видів права у додержавному суспільстві у різних народів: Стародавня Греція, Рим, Вавилон, Індія тощо. Причини виникнення права (економічні, соціальні, психологічні, культурні передумови виникнення права).

Основні причини і умови виникнення різноманітних підходів до розуміння права і його суті. Основні теорії (концепції) права: теологічна теорія права, природна теорія права; історична школа права; вузько нормативна або юридично-позитивістська концепція права; соціологічні теорії права; психологічна теорія права; марксистська теорія права; інтегративний підхід. Вчення окремих філософів і юристів про суть і розуміння права. Три основних форми буття (існування) права: система писаного абстрактного права (нормативно-правові акти), система суспільної та індивідуальної правосвідомості і система конкретних правовідносин тощо.

Марксизм і право. Проблема праворозуміння у вітчизняній теорії права: історія та сучасність. Тенденції розвитку світової правової думки в сучасних умовах. Синтезований підхід до праворозуміння як основна тенденція його розвитку в сучасній Україні.

Поняття права: ознаки, зовнішні форми, функції. Загальносоціальні і спеціально-юридичні функції права. Функція регулювання, управлінська і охоронна функції.

Поняття і значення принципів права. Види і класифікація принципів права: загальні, галузеві, міжгалузеві та інші принципи права. Принцип «верховенства права» (або панування права), його зміст і соціальне призначення. Принципи правових інститутів.

Соціальна цінність і призначення права в суспільстві і державі. Поняття і види соціальних цінностей. Цінність права і прав людини і громадянина для суспільства та окремої особи. Взаємозв'язок і взаємозалежність держави і права, права і економіки, права і політики, права і культури. Основні завдання і функції права і законодавства. Співвідношення категорій «право», «правова система» та «система права».

Правова система: поняття та структура. Основні елементи правової системи.

Загальна характеристика основних правових систем сучасності. Національна правова система України та її місце серед правових систем сучасності.

Тема 8: Норми права

Соціальні норми: поняття, сутність, ознаки. Класифікація соціальних норм в залежності від різних критеріїв. Норми права в системі соціальних норм. Співвідношення норм права та інших соціальних норм (норм моралі, корпоративних норм, звичаїв). Єдність, відмінність, взаємодія. Значення моралі в підвищенні правової культури та формування поваги до права.

Норми права: поняття, основні ознаки. Форма і зміст норм права. Види і класифікація юридичних, звичаєвих, договірних, прецедентних, релігійних, моральних, соціальних норм права за різними критеріями (за формами і видами права, за методами регулювання, за змістом, за структурою, за предметом правового регулювання, за функціями права, за суб'єктами правотворчості, за сферою дії в часі, просторі і колом суб'єктів тощо).

Структура норми права: гіпотеза, диспозиція та санкція, їх загальна характеристика. Поняття, суть і види гіпотез. Поняття, суть і види диспозицій. Поняття, суть і види санкцій. Структура інших норм права: норм-принципів, аксіом, презумпцій, фікцій, звичаєвих норм права, договірних норм, прецедентних норм.

Способи викладу (викладення) норм права в статтях нормативних актів.

Тема 9: Форми (джерела) права

Поняття форми (джерела) права. Різні підходи до розуміння джерел права. Співвідношення понять «форма» та «джерело» права. Джерела права в формально-юридичному аспекті. Загальна характеристика основних історичних форм права: 1) правовий звичай; 2) правовий (судовий і адміністративний) прецедент; 3) нормативно-правовий акт (закон і підзаконний нормативний акт); 4) нормативно-правовий договір; 5) форми релігійного права; 6) форми міжнародного права; 7) локальні і індивідуально-правові акти.

Особливості форм права в Україні та перспективи їх розвитку. Юридична сила форм права. Нормативний акт – основне та найважливіше джерело сучасного права вітчизняної правової системи. Характеристика нормативно-правового акту та відмінність від інших правових актів (актів застосування та актів тлумачення), система нормативних актів. Поняття, суть, види і загальна характеристика законів. Місце та роль закону в системі нормативних актів. Конституційна юрисдикція і конституційність законів. Поняття, суть і види підзаконних нормативних актів.

Співвідношення правоутворення та правотворчості. Правотворчість та законотворчість. Законодавчий процес та його стадії.

Юридична техніка та її значення для правотворчості. Засоби, правила та прийоми як елементи юридичної техніки. Нормотворча техніка як різновид юридичної техніки. Нормотворча техніка: поняття, елементи, види. Законодавча техніка.

Дія нормативних актів в часі, просторі та за колом осіб. Мова та стиль закону.

Змістовий модуль 4. Право як основний регулятор суспільних відносин

Тема 10: Система права і система законодавства

Поняття, основні ознаки і визначення системи права. Структура системи права (норми права, правові інститути, підгалузі права, галузі права, блоки галузей права). Місце і роль системи права в правовій системі держави і суспільства. Предмет і методи правового регулювання як основні критерії поділу системи права на блоки, галузі, підгалузі, правові інститути, норми.

Основні форми і джерела права у системі права держави. Поняття і суть законодавства держави. Співвідношення і взаємозв'язок системи права і системи законодавства. Загальна характеристика основних галузей права і законодавства: конституційне, адміністративне, цивільне, господарське, сімейне, житлове, екологічне, аграрне, фінансове, кримінальне, процесуальні галузі: конституційно-процесуальне (парламентське право), цивільно-процесуальне, господарсько-процесуальне тощо. Місце і роль міжнародного права у системі права України.

Поняття, суть і види систематизації законодавства України. Облік, інкорпорація та консолідація як форми систематизації нормативно-правових актів. Поняття і види інкорпорації законодавства. Поняття і види консолідації права і законодавства. Поняття і види кодифікації права і законодавства. Звід законів і збірники законодавства і права держави. Особливості систематизації і кодифікації права і законодавства України. Поняття юридичних колізій та їх види. Колізії в законодавстві, їх види. Способи зменшення колізійності законодавства. Поняття і особливості державно-правової реформи в Україні.

Тема 11: Правові відносини

Правовідносини як одна із конкретних форм існування (буття) права. Поняття, основні ознаки і визначення правовідносин. Правовідносини як особливий різновид суспільних відносин. Місце і роль правовідносин у

правовій системі держави. Передумови виникнення правовідносин. Взаємозв'язок норм права і правовідносин.

Співвідношення системи права і правовідносин, правовідносин і правосвідомості. Види правовідносин за галузями права і законодавства, за змістом, за суб'єктами, за об'єктами, за формами права тощо.

Структура правовідносин: суб'єкти, об'єкти і зміст. Поняття суб'єктів правовідносин і їх види: громадяни, іноземці, юридичні особи, держави. Юридичні і соціальні властивості особи, які необхідні для вступу у правовідносини. Поняття правосуб'єктності: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність громадян, юридичних осіб, держави тощо. Правосуб'єктність держави і державної влади. Поняття, основні ознаки і види юридичних осіб.

Об'єкти правовідносин: поняття, види і загальна характеристика. Фактичний і юридичний зміст правовідносин: законні або договірні права, свободи і обов'язки учасників правовідносин.

Поняття правового регулювання суспільних відносин. Способи, методи та типи правового регулювання. Правовий режим. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання суспільних відносин. Ефективність правового регулювання.

Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин: договори, угоди, контракти, правопорушення та інші юридичні факти. Поняття, особливості і види юридичних фактів у різних галузях права і законодавства. Фактичний склад: поняття і суть. Презумпції в праві. Юридичні фікції.

Тема 12: Реалізація норм права

Поняття реалізації норм права. Поняття реалізації різних форм права і видів права. Основні форми реалізації норм права: дотримання, виконання, використання та застосування. Суб'єкти реалізації норм права. Основні вимоги реалізації норм права.

Застосування норм права та його місце в процесі їх реалізації, суб'єкти застосування норм права. Особливість застосування як форми реалізації. Стадії застосування норм права та основні вимоги до нього. Застосування права і правових норм як особлива форма реалізації права. Поняття, основні ознаки, суть і визначення правозастосувальної діяльності. Поняття механізму (процесу) і основні стадії (або етапи) правозастосувальної діяльності. Основні загальні вимоги правозастосувальної діяльності: правомірність, конституційність, правозаконність, справедливість, обґрунтованість, доцільність, істинність і об'єктивність, раціональність, гуманізм тощо. Основні і факультативні процесуальні вимоги застосування правових норм, згідно із процесуальним правом та законодавством.

Теорія і практика прийняття рішень по конкретній юридичній справі. Індивідуально-правові акти (рішення): поняття, основні ознаки, суть. Відмінність індивідуально-правових актів по конкретній справі від нормативних та інтерпретаційних актів та інших правових і юридичних актів.

Акт застосування: поняття, особливості, види. Відмінність правозастосовчих актів від нормативних.

Прогалини в системі права та законодавства у процесі застосування правових норм і їх усунення або подолання: 1) вдосконалення системи права та законодавства; 2) застосування системи права і законодавства за аналогією. Застосування права і правових норм за аналогією закону і аналогією права. Юридична і фактична сила індивідуально-правових актів (рішень) і практика їх реалізації у державно-правовому житті країни. Юридичні колізії права і законодавства та шляхи їх подолання.

Тема 13: Тлумачення юридичних норм

Поняття, суть і види тлумачення норм права. З'ясування та роз'яснення юридичних норм.

Поняття і суть офіційного тлумачення норм права і законодавства (аутентичне, нормативне, казуальне, делеговане). Суб'єкти тлумачення: державні та недержавні організації, посадові особи, громадяни. Види тлумачення за суб'єктами. Офіційне і неофіційне та їх різновиди.

Суб'єкти офіційного тлумачення норм права. Роль і значення Конституційного суду України в тлумаченні Конституції України та законів України. Поняття і суть неофіційного тлумачення системи права і законодавства (доктринальне, професійне, непрофесійне, буденне тощо). Юридична сила офіційного і неофіційного тлумачення норм права.

Тлумачення системи права і законодавства за обсягом: буквальне, розширене, обмежене.

Поняття і суть способів тлумачення норм права. Види способів тлумачення норм права: історично-генетичний, логічний, системний, телеологічний (цільовий), граматичний, соціологічний, структурно-функціональний тощо.

Акти тлумачення юридичних норм: поняття, особливості, види. Значення актів офіційного тлумачення (інтерпретаційних актів). Поняття і основні ознаки та визначення інтерпретаційних актів тлумачення норм права. Відмінність інтерпретаційних актів від індивідуально-правових і нормативних або юридичних актів. Суб'єкти інтерпретаційних актів і їх юридична сила в системі права і законодавства. Місце і роль інтерпретаційних актів в системі права і законодавства держави і суспільства. Дія (чинність) інтерпретаційних актів у часі, за територією (у просторі), за колом суб'єктів права і сферою діяльності. Проблеми використання інтерпретаційних актів у правозастосовній діяльності, навчально-методичній діяльності, правовій пропаганді і вихованні населення.

Змістовий модуль 5. Елементи системи правового регулювання

Тема 14: Правомірна та протиправна поведінка. Юридична відповідальність

Поняття і суть правомірної поведінки особи. Правомірна та законослухняна поведінка. Загальна характеристика окремих типів або видів правомірної поведінки особи: звичаєва, стереотипна, принципова (соціально-

корисна), маргінальна, конформістська, ситуаційна, цілеспрямована, індивідуальна, групова, юридичної особи тощо.

Поняття, основні ознаки, суть і визначення правопорушень. Класифікація або види правопорушень за формами права і галузями права і законодавства. Поняття і види кримінальних злочинів – як особливий вид правопорушень. Склад правопорушення – суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона і об'єктивна сторона правопорушення. Поняття осудності і неосудності. Форми і види вини правопорушника. Поняття суспільної шкоди або соціальної небезпеки.

Основні причини і умови правопорушень. Соціальні і біологічно-генетичні, економічні і політичні причини і умови правопорушень. Основні державно-правові і громадські форми, засоби і методи ліквідації основних причин і умов правопорушень. Шляхи і засоби зниження кількості правопорушень.

Соціальна відповідальність та її види. Поняття, основні ознаки і принципи юридичної відповідальності громадян, юридичних осіб, органів державної влади. Місце юридичної відповідальності в системі соціальної відповідальності. Юридична відповідальність в позитивному та негативному розумінні. Види юридичної і правової відповідальності за галузями права і законодавства, за формами і видами права: конституційна, адміністративна, дисциплінарна, господарсько-правова, кримінальна, матеріальна і процесуальна, договірна, звичаєво-правова, міжнародно-правова тощо.

Підстави юридичної відповідальності: склад правопорушення (суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, причинний зв'язок, деліктоспроможність (осудність, дієдатність) тощо.

Обставини і підстави звільнення від юридичної відповідальності: у випадку необхідної оборони, крайньої необхідності, професійного ризику, невеликої шкоди чи суспільної небезпеки тощо. Основні стадії юридичної відповідальності підозрюваного, обвинуваченого, підсудного. Поняття і суть презумпції невинуватості як юридична гарантія законності і правопорядку, прав і свобод громадян. Співвідношення юридичної відповідальності, державного примусу та покарання.

Тема 15: Поняття і суть законності і правопорядку

Поняття, основні ознаки, суть та визначення правового режиму, режиму законності. Основні вимоги і принципи правового режиму. Соціальна цінність і значення правового режиму і режиму правозаконності. Поняття і суть антиправового режиму, режиму беззаконня. Співвідношення державно-правових режимів із режимами законності і беззаконня. Співвідношення законності і доцільності, законності і справедливості.

Поняття і види гарантій режиму законності і правового режиму. Загальносоціальні гарантії правозаконності: політичні, економічні, моральні, ідеологічні, соціальні і релігійні. Поняття і види юридичних гарантій за суб'єктами: парламентські, президентські, урядові, судові, прокурорські, самоврядні, громадські, колективні, індивідуальні тощо. Види і суть гарантій за формами і галузями права і законодавства: конституційні, адміністративні,

кримінальні, дисциплінарні, процесуальні і матеріальні, звичаєво-правові, договірні, міжнародно-правові, тощо.

Поняття, суть і основні ознаки соціального порядку, громадського порядку, правопорядку як правового стану. Соціальна цінність і роль правопорядку та громадського порядку в державі і суспільстві. Співвідношення режиму законності, правового режиму і правопорядку як співвідношення процесу точного і неухильного виконання і дотримання законодавства.

Тема 16: Правосвідомість та правова культура

Поняття, ознаки і суть суспільної правосвідомості. Структура і види суспільної правосвідомості: класова, колективна (групова), професійна і індивідуальна.

Співвідношення і взаємозв'язок правової системи і суспільної правосвідомості. Суспільна правосвідомість як одна із абстрактних форм буття (існування) усних форм і видів права. Соціальна цінність і значення правосвідомості в правотворчості, у реалізації прав, свобод та обов'язків, у правомірній поведінці і діяльності, у зміцненні правового режиму (режиму законності) і правопорядку. Поняття, суть, структура і функції індивідуальної правосвідомості. Шляхи та засоби підвищення рівня правосвідомості. Правове виховання.

Поняття, суть, основні ознаки та структура правової культури суспільства, трудового колективу, соціальної групи, стану, класу та індивіда. Правова культура особистості і її структурні елементи і компоненти. Професійна правова (морально-правова) культура особистості юриста, державних службовців. Правова культура суспільства. Правова субкультура і правова контркультура. Особливості правосвідомості і правової культури народу України. Поняття і суть правового нігілізму: причини і умови походження, форми і види. Шляхи та засоби подолання правового нігілізму в Україні.

Формування правосвідомості і правової культури у процесі соціалізації, освіти і практичної правомірної діяльності. Поняття, суть і основні форми і види правового виховання населення: правова пропаганда, правова агітація, правова просвіта, правове навчання і юридичний всеобуч.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин за темами і формами вивчення

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Прак.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Модуль I (I семестр)					
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни та вчення про державу					
	Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни	30/30	2/2	2/2	26/26
	Разом за кредитом 1	30/30	2/2	2/2	26/26
	Походження держави і права	16/16	6/0	2/0	8/16
	Поняття, суть, соціальне призначення та цінність держави	14/14	4/2	2/2	8/10
	Разом за кредитом 2	30/30	10/2	4/2	16/26
	Форма держави	16/16	2/2	2/2	12/12
	Механізм держави	14/14	2/0	2/0	10/14
	Разом за кредитом 3	30/30	4/2	4/2	22/26
Змістовий модуль 2. Правова держава					
	Правова держава і правова система суспільства	30/30	0/0	4/0	26/30
	Разом за кредитом 4	30/30	0/0	4/0	26/30
	Разом за Модуль 1 (I семестр)	120/120	16/6	14/6	90/108
Модуль II (II семестр)					
Змістовий модуль 3. Загальне вчення про право					
	Право в системі соціально-нормативного регулювання	30/30	6/2	4/2	20/26
	Разом за кредитом 5	30/30	6/2	4/2	20/26

Змістовий модуль 4. Право як основний регулятор суспільних відносин				
Норми права	12/12	2/0	2/0	8/12
Форми (джерела) права	18/18	4/2	4/2	10/14
Разом за кредитом 6	30/30	6/2	6/2	18/26
Система права і система законодавства	16/16	2/2	2/0	12/14
Правові відносини	14/14	2/0	2/0	10/14
Разом за кредитом 7	30/30	4/2	4/0	22/28
Реалізація норм права	14/14	2/0	2/0	10/14
Тлумачення юридичних норм	16/16	2/2	2/2	12/12
Разом за кредитом 8	30/30	4/2	4/2	22/26
Змістовий модуль 5. Елементи системи правового регулювання				
Правомірна та протиправна поведінка. Юридична відповідальність.	30/30	2/0	4/2	24/28
Разом за кредитом 9	30/30	2/0	4/2	24/28
Поняття і суть законності і правопорядку	14/14	2/0	0/0	12/14
Правосвідомість та правова культура	16/16	2/0	0/0	14/16
Разом за кредитом 10	30/30	4/0	0/0	26/30
Разом за Модуль 2 (II семестр)	180/180	26/8	24/8	132/164
Всього годин на дисципліну	300/300	42/14	36/14	222/272

1.3. Система оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи студентів з навчальної дисципліни «Теорія держави і права»

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів з «Теорія держави і права» є проведення контрольних заходів. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються кафедрою теорії та історії держави і права, конституційного права. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, проставляються в журналі викладача і входять до складу загальної оцінки, тобто кількості балів, яку отримав студент в результаті контролю його знань, умінь та навичок при виконанні усіх видів навчальних робіт, віднесених до відповідного модуля.

Критерії оцінювання знань для самостійної роботи студентів з дисципліни «Теорія держави і права» в 5, 4, 3, 0 балів, зокрема:

«відмінно» - студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, вміння використовувати теоретичні знання для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним;

«добре» - студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки «відмінно», при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним;

«задовільно» - студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань;

«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів навчальної дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 Загальна характеристика теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни

Поняття, структура і соціальне призначення юридичної науки. Система юридичних наук. Об'єкт і предмет дослідження як критерії класифікації юридичних наук. Місце юридичної науки в системі наук. Об'єкт та предмет як визначальні характеристики теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук, її роль і значення. Структура та функціональне призначення теорії держави і права. Теорія держави і права як навчальна дисципліна, її завдання та система. Методи теорії держави і права. Загальні (філософські) підходи до дослідження держави і права. Загальнонаукові методи пізнання держави і права. Спеціальні та власні методи.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Бабкін В. Д. Взаємозв'язок філософії права та загальної теорії держави і права // Проблеми філософії права. - 2003. - Вип. 1. - С. 56-60.
4. Бигич О. Л. Місце порівняльного методу в правовій методології // Правова держава: Щорічник. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. - Вип. 13. - С. 448-454.
5. Брызгалов А. И. О некоторых теоретико-методологических проблемах юридической науки на современном этапе // Государство и право. - 2004. - № 4. - С. 17-22.
6. Венгеров А. Б. Значение археологии и этнографии для юридической науки // Советское государство и право. 1983. № 3. - С. 28-36.
7. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
8. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
9. Ганьба Б. Системний підхід та його застосування в дослідженні державно-правових явищ // Право України. - 2000. - № 3. – С.41-44.
10. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.
11. Жоль К. К. Методы научного познания и логика (для юристов). - К.: Атика, 2001. - 288 с.

12. Звиглянич В. А. Научное познание как культурно-исторический процесс / В. А. Звиглянич. - Киев: Наук. думка, 1989. - 167 с.
13. Ильин И. А. Общее учение о праве и государстве. - М.: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. - 510 с.
14. Историческое и логическое в познании государства и права : [монография / А. И. Королев и др.] ; под ред. проф. А. И. Королева ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1988. - 156 с.
15. Калинина Э.А. Общая теория государства и права: краткий элементарный учебный курс / Э.А. Калинина. - Мн.: Молодёжное научное общество, 2005. - 84 с.
16. Козюбра М. І. Проблеми методології теорії держави і права в умовах політичного та ідеологічного плюралізму / М. І. Козюбра // Проблеми правознавства. - 1992. - Вип. 53. - С 3-7.
17. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
18. Коцюбинська О. Ю. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Коцюбинська Олена Юріївна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л., 2012. - 199 арк.
19. Коцюбинська О. Ю. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Коцюбинська Олена Юріївна ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - Л., 2012. - 16 с.
20. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
21. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
22. Кудрявцев В. Н. Методологические проблемы советской юридической науки. М.: Наука, 1980. - 309 с.
23. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
24. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: В 4 т. / Ред. В. М. Чхивадзе. Т. 3. Социалистическое право. М.: Юридическая литература, 1973. - 647 с.
25. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
26. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
27. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
28. Методологічні проблеми правової науки. Матеріали міжнар. наук. конференції 13-14 грудня 2002 р. Харків / Нац. юрид. акад. України ім.

- Ярослава Мудрого. Акад. прав, наук України [Упоряд. М. І. Панов, Ю. М. Грошевий]. - Х.: Право, 2003. - 426 с.
29. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
  30. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
  31. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
  32. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
  33. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
  34. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
  35. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
  36. Сырых В. М. Метод правовой науки: Основные элементы, структура /В. М. Сырых. М. : Юрид. лит., 1980. - 176 с.
  37. Тарасов Н. Н. Метод и методологический подход в правоведении (попытка проблемного анализа) // Правоведение. - 2001. - № 1. - С. 31-50.
  38. Тарасов Н. Н. Методологические проблемы юридической науки / Н. Н. Тарасов. - Екатеринбург : Изд-во Гуманит. ун-та, 2001. - 264 с.
  39. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
  40. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
  41. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
  42. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
  43. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
  44. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
  45. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
  46. Тихомиров О. Методології науки поняття // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. - Т. 1 (Теоретико-методологічні та

- концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології). - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. - С. 354-355.
47. Тихомиров О. Юриспруденції методологія // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. - Т. 1. - С. 1118-120.
  48. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб.: Лань, 1999. - 224 с.
  49. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
  50. Хоменко О. В. Правові дефініції : сутнісні ознаки [Текст] / О. В. Хоменко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 42-46.
  51. Цвик М. В. Теория социалистической демократки: Государственно-правовые аспекты / М. В. Цвик. - К.: Вища шк., 1986. - 160 с.
  52. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
  53. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
  54. Швырев В. С. Научное познание как деятельность / В. С. Швырев. - М. : Политиздат, 1984. - 195 с.
  55. Шемшученко Ю. С Юридична наука на межі століть / Ю. С Шемшученко // Правова держава. - Вип. 11. - 2000. - С. 3-7.
  56. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
  57. Юдин Э. Г. Методология науки. Системность. Деятельность. / Э. Г. Юдин. - М. : Эдиториал УРСС, 1997. - 444 с;

Тема 2 Походження держави і права

Самостійно опрацювати питання про співвідношення суспільства і держави.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
4. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.

5. Золотарев А. М. Родовой строй и первобытная мифология. М.: Наука, 1964. - 328 с.
6. Историческое и логическое в познании государства и права : [монография / А. И. Королев и др.] ; под ред. проф. А. И. Королева ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1988. - 156 с.
7. Кабо В. Р. Первобытная доземледельческая община. М.: Наука, 1986. - 303 с.
8. Кашанина, Т.В. Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы: Учебное пособие / Т.В. Кашанина - М.: Юристъ, 1999. - 335с.
9. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
10. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
11. Леви-Строс К. Первобытное мышление / Пер. вступ. Ст. и прим. А. Б. Островского. М.: Республика, 1994. - 384 с.
12. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
13. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
14. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
15. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
16. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
17. Оборотов Ю. Н. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права): Монографія. - Одеса: Юрид. літ., 2002. - 280 с.
18. Першиц А. И. История первобытного общества. Эпоха классового образования: Учебник для ист. вузов. М.: Наука, 1988. - 223 с.
19. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
20. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
21. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
22. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.
23. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. - М.: Новый Юрист, 1999. - 240 с.

24. Рулан Н. Юридическая антропология: Учебник для вузов / Пер. с франц. М.: Норма, 2000. - 310 с.
25. Семенов Ю. И. На заре человеческой истории. М.: Мысль, 1989. - 318 с.
26. Семенов Ю. И. Происхождение брака и семьи. М.: «Мысль», 1974. - 309 с.
27. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
28. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
29. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
30. Тавадов Г. Т. Этнология: Учебник для вузов. М.: Проект, 2002. - 352 с.
31. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
32. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
33. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
34. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
35. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
36. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
37. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
38. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
39. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
40. Токарев С. А. Ранние формы религии и их развитие. М.: Наука, 1964. -399 с.
41. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
42. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства. М.: Наука, 1987. - 159 с.

Тема 3 Поняття, сутність та основні ознаки держави

Формаційний і цивілізаційний підходи до типології держави. Перехідні типи держав. Основні внутрішні функції держави: економічна, соціальна, політична, культурно-ідеологічна, екологічна, правоохоронна, податкова. Основні зовнішні функції держави. Форми та методи здійснення функцій.

Взаємозв'язок та взаємообумовленість функцій держави. Проблема ефективності функцій держави.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
4. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
5. Голосніченко Д. Державні повноваження та повноваження держави: делегування у процесі державотворення й у міжнародних відносинах //Право України. – 2008. - №9. – С.31-39.
6. Гоцуляк Ю. В. Міжнародне визнання як ознака держави [Текст] / Ю. В. Гоцуляк // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 366-379.
7. Джураєва О.О. Функції сучасної держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. О. Джураєва; кер. роботи В. В. Завальнюк; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2006. – 20 с.
8. Доронін І. Забезпечення державної безпеки як функція сучасної держави // Право України. – 2006. - №4. – С.127-131.
9. Заяць Н. Суверенітет: трансформація змісту // Право України. – 2008. - №2. – С.17-21.
10. Ковальчук В. Взаємодія громадянського суспільства та державної влади // Право України. – 2009. - №6. – С.90-99.
11. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави: вітчизняний досвід //Право України. – 2008. - №6. – С.35-40.
12. Козаченко О. Обговорення проблем сучасного виміру держави і права // Право України. – 2009. - №1. – С.145-151.
13. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
14. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
15. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.

16. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
17. Ладиченко В. Забезпечення збереження державної єдності – важлива функція державної влади // Право України. – 2007. - №8. – С.13-17.
18. Ладиченко В.В. Функціональний підхід до розуміння держави: питання про дотримання інтересів особистості //Держава і право. – Випуск 36. – С. 16-22.
19. Лобода Ю.П. Цінність держави як її соціальна сутність (теоретико-методологічні аспекти дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ю. П. Лобода; кер. роботи П. М. Рабінович; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2001. – 20 с.
20. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
21. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: В 4 т. / Ред. В. М. Чхивадзе. Т. 3. Социалистическое право. М.: Юридическая литература, 1973. - 647 с.
22. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
23. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
24. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
25. Мацола М.І. Феноменологічні засади співвідношення державної та політичної влади // Держава і право. – Випуск 40. – С.640-648.
26. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
27. Оборотов Ю. Дослідження цінності держави як актуальний напрям сучасного правознавства //Право України. - 2010.- №1. - С.44-51.
28. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
29. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности. СПб.: «Лань», 2000. - 608 с.
30. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
31. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
32. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
33. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.

34. Селіванов В. Державна влада як елемент державно упорядженого суспільства в Україні //Право України. – 2006. - №9. – С.10-17.
35. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України. Методологічні аспекти / Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва / О. Д. Святоцький (наук. ред.). - К.: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. - 723 с.
36. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
37. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
38. Стахура, Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Стахура Богдан Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка, Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2016. – 23 с.
39. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
40. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
41. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
42. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
43. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
44. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
45. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
46. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
47. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
48. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
49. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб.: Лань, 1999. - 224 с.
50. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.

51. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
52. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
53. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
54. Якушик В. М. Государство переходного типа (вопросы теории). – К.: Лыбидь, 1991. – 199 с.

Тема 4 Форма держави

Поняття і структура форми держави. Форма державного правління. Поняття монархії і її види. Поняття республіки та її види. Закономірності еволюції сучасних форм правління. Форма державного устрою. Унітарні держави та їх види. Поняття і види автономії. Федерації та їх види. Конфедерація, імперія, співдружність. Демократичний і антидемократичний державно-правові режими, їх види та особливості. Фактори, які впливають на політичний режим. Сучасний стан і перспективи розвитку державного режиму в Україні.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Бостан Л. М., Бостан С. К. Держава і право епохи громадянського суспільства: Навч. посіб. для студентів, курсантів, слухачів. - 2-е вид. - Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 452 с.
4. Бостан С. К. Монархия и полиархия как исторические типы формы государственного правления / С.К. Бостан // Вестник Запорожского национального университета (юридические науки). - 2006. - № 1. - С.17-23.
5. Бостан С. К. Понятие «форма государственного правления» в современной юридической науке / С. К. Бостан // Вестник Одесского института внутренних дел. - 2005. - № 4. - Ч. 1. - С.20-26.
6. Бостан С. К. Теоретико-правовые и конституционно-правовые основы концепции реформирования формы правления современного украинского государства / С. К. Бостан // Вестник Запорожского юридического института. - 2007. - № 3. - С.37-54.
7. Бостан С. К. Теоретико-правовые основы классических видов формы государственного правления / С. К. Бостан // Государство и регионы: научно-производственный журнал. Серия: Право. - 2008. - № 1. - С.5-13.

8. Бостан С. К. Типологизация государства: новые подходы / С. К. Бостан // Научный вестник Днепропетровского государственного университета внутренних дел: Сборник научных трудов. - 2006. - № 2. - С.36-42.
9. Бостан С. К. Форма правления современного государства: проблемы истории, теории, практики: [монография] / Бостан С. К. - М.: Юридический ин-т; Дикое поле, 2005. - 540 с.
10. Бруслик О. Ю. Конституційно-правова трансформація британської монархії в новітню епоху Єлизавети II (стаття друга) [Текст] / О. Ю. Бруслик // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 254-265.
11. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
12. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
13. Герилів, Д. Ю. Типологія держави : теоретико-правове дослідження : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Герилів Данило Юрійович ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 22 с.
14. Губрієнко О. Сучасні монархії у світі: загальний огляд //Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №5. – С. 33-37.
15. Джунь В. Доктрина установчої влади народу : історичний поступ [Текст] / В. Джунь // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 133-144.
16. Дородний П.Г. Формування органів виконавчої влади в державах з парламентською формою правління // Держава і право. – Випуск 39. – С.68-73.
17. Заяць Н. Теоретико-правові проблеми інституту президентства в механізмі реалізації державної влади в Україні // Право України. – 2009. - №6. – С.29-37.
18. Карлович А. До питання про поняття “напівпрезидентська республіка” //Підприємництво, господарство і право. – 2009. - №4. – С. 3-6.
19. Карлович А. Право вето глави держави як ефективний механізм відносин з парламентом у напівпрезидентській республіці // Підприємництво, господарство і право. – 2009. - №9. – С. 33-36.
20. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
21. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
22. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
23. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.

24. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
25. Мартинюк Р. Умови розвитку змішаної парламентарно-президентської форми правління в Україні // Юридична Україна. – 2008. - №5. – С.32-36.
26. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
27. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
28. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
29. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
30. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
31. Орзіх М. Президентська республіка – різновид республіканської форми правління //Право України. – 2009. - №10. – С.72-77.
32. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики //Право України. – 2009. - №10. – С.57-60.
33. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
34. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
35. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
36. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.
37. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. - М.: Новый Юрист, 1999. - 240 с.
38. Протасова В. Республіканська форма правління: юридична природа й різновиди // Юридична Україна. – 2007. - №6. – С. 19-25.
39. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
40. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
41. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
42. Сухонос В. Класифікація інституту глави держави: критерії та види // Право України. – 2007. - №11. – С.17-20.

43. Сухонос В. Конституційно-правовий та історичний аспекти припинення повноважень глави держави: теоретико-методологічний аналіз // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №6. – С. 122-125.
44. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
45. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
46. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
47. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
48. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
49. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
50. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
51. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
52. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
53. Терещук М.М. Республіканська форма правління в Україні: тенденції розвитку // Часопис Київського університету права. – 2008. - №2. – С. 58-63.
54. Терещук М.М. Різновиди монархічної форми правління: порівняльна характеристика // Держава і право. – Випуск 38. – С.143-147.
55. Тимчук О. Демократичні політичні режими в сучасному світі: порівняльний аналіз // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №8. – С. 12-15.
56. Тихомиров Л. А. Монархическая государственность. М.: ГУП «Облиздат», 1998. - 671 с.
57. Тощенко Ж.Т. Государство как субъект теократии // Социс. – 2007. - №2. – С. 3-5.
58. Трачук П.А. Суб'єкт федерації як інститут публічної влади // Часопис університету права. – 2006. - №4. – 83-86.
59. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
60. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
61. Честнов И. Л. Актуальные проблемы государства и права. Эпистемология государства и права. - СПб., 2004. - 64 с.

62. Шакірязьнова І.В. Політичний і державний режим: сучасні погляди та характеристики // Держава і право. – Випуск 39. – С. 58-62.
63. Шакірязьнова І.В. Форма держави і державна влада: взаємовплив та взаємозумовленість категорій // Держава і право. – Випуск 43. – С. 73-79.
64. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. - К.: Програма Л, 1995. - 136 с.;
65. Шаповал В. Форма державного правління як конституційний *modus vivendi* сучасної держави // Право України. – 2009. - №10. – С.38-56.
66. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
67. Якушик В. М. Государство переходного типа (вопросы теории). – К.: Лыбидь, 1991. – 199 с.

Тема 5 Механізм держави

Співвідношення понять «механізм держави» та «державний апарат». Роль механізму в здійсненні функцій та завдань держави. Класифікація державних органів. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Глава держави. Органи держави та органи самоврядування. Державний службовець та посадова особа. Поняття та сутність бюрократії.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Авер'янов В.Б. Принципи верховенства права у сфері виконавчої влади: питання теорії та практики реалізації // Право України. - 2010.- №3. - С.72-79.
3. Андрус'як В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Г. Андрус'як; кер. роботи Х. Бехруз; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
4. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
5. Боярський О. О. Місцеве самоврядування як природний простір та пріоритетна сфера людської життєдіяльності [Текст] / О. О. Боярський // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 84-101.
6. Бульба О. Деякі аспекти реалізації принципу поділу влади в державах Центральної та Східної Європи // Право України. – 2008. - №4. – С.151-155.
7. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.

8. Вишнеvский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишнеvский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишнеvского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
9. Голосніченко Д. Державні повноваження та повноваження держави: делегування у процесі державотворення й у міжнародних відносинах //Право України. – 2008. - №9. – С.31-39.
10. Графский В. Г. Институты самоуправления: историко-правовое исследование. М: Наука, 1995. - 300 с.
11. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.
12. Денищук Ж. Судова влада: її місце і роль у суспільстві // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №8. – С. 29-30.
13. Джунь В. Доктрина установчої влади народу : історичний поступ [Текст] / В. Джунь // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 133-144.
14. Ємельяненко, К. Теоретичні основи повноважень органів місцевого самоврядування та їх сучасна трансформація [Текст] / К. Ємельяненко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 164-172.
15. Заяць Н. Теоретико-правові проблеми інституту президентства в механізмі реалізації державної влади в Україні // Право України. – 2009. - №6. – С.29-37.
16. Ковальський В. С. Охоронна функція права як соціальний правовий феномен : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Ковальський Віктор Семенович ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К., 2011. - 36 с.
17. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави: вітчизняний досвід //Право України. – 2008. - №6. – С.35-40.
18. Колісник В. Перманентні проблеми конституційного регулювання державно-владних відносин // Право України. - 2016. - №6. – С. 52 – 59.
19. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
20. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
21. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
22. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
23. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.

24. Ладиченко В. Конкурсний відбір у системі державної служби : теорія і практика [Текст] / В. Ладиченко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 17-28.
25. Ладиченко, В. В. Теоретично-правові засади поділу влади : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових вчень» / Ладиченко Вікр Валерійович ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - Київ, 1998. – 26 с.
26. Лошихін О.М. Вчення про механізм реалізації функцій держави: історія становлення та сучасні підходи // Держава і право. – Випуск 38. – С. 42-51.
27. Майданник О. Парламентські функції: правовий зміст поняття, ознаки, конституційна регламентація // Право України. – 2009. - №6. – С.17-22.
28. Маляренко В. Створення двопалатного парламенту в Україні – необхідна умова утвердження демократії, гарант законності і правопорядку в державі //Право України. – 2009. - №6. – С.12-16.
29. Мартинюк Р. Умови розвитку змішаної парламентарно-президентської форми правління в Україні // Юридична Україна. – 2008. - №5. – С.32-36.
30. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
31. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
32. Мурашин О. Глибоке дослідження державно-правового регулювання в умовах трансформації суспільних відносин // Право України. – 2009. - №9. – С.186-187.
33. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
34. Петришин А. В. Государственная служба: Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ / А. В. Петришин. - Х.: Факт, 1998. - 168 с.
35. Петришин О. Народовладдя – основа демократичної, правової, соціальної держави // Право України. – 2009. - №6. – С.4-11.
36. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики // Право України. – 2009. - №10. – С.57-60.
37. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
38. Попко В. В. Децентралізація влади - необхідна умова (індикатор розвитку) місцевого самоврядування [Текст] / В. В. Попко // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 70-75.
39. Пришляк, Г. Я. Правові форми демократичного контролю в Україні : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і

- права; історія політичних і правових учень» / Пришляк Галина Ярославівна ; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2012. – 18 с.
40. Прієшкіна О. Децентралізація державної влади та розширення прав місцевого самоврядування: проблеми й перспективи // Право України. – 2006. - №11. – С.86-89.
41. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсисянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
42. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
43. Селіванов В. Державна влада як елемент державно упорядженого суспільства в Україні // Право України. – 2006. - №9. – С.10-17.
44. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України. Методологічні аспекти / Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва / О. Д. Святоцький (наук. ред.). - К.: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. - 723 с.
45. Серьогіна С. Г. Напрями вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в аспекті європейської інтеграції [Текст] / С. Г. Серьогіна // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 43-48
46. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
47. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
48. Скрипнюк О. Судова влада в Україні : сучасна доктрина, механізми та перспективи реалізації (із засідання Президії Національної академії наук України) [Текст] / О. Скрипнюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 146-157.
49. Скрытюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії та практики. До 10-річчя незалежності України. Монографія. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ПАН України, 2000. - 600 с.
50. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
51. Стахура, Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Стахура Богдан Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка, Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2016. – 23 с.
52. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
53. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
54. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.

55. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
56. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
57. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
58. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
59. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
60. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
61. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
62. Тимчук О. Демократичні політичні режими в сучасному світі: порівняльний аналіз //Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №8. – С. 12-15.
63. Тихомиров Л. А. Монархическая государственность. М.: ГУП «Облиздат», 1998. - 671 с.
64. Фрицький Ю. Конституційно-правові засади становлення державної влади в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №3. – С. 107-109.
65. Фрицький Ю. Парламент України – Верховна рада та його роль у реалізації законодавчої влади // Право України. – 2007. - №7. – С.3-7.
66. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
67. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
68. Честнов И. Л. Актуальные проблемы государства и права. Эпистемология государства и права. - СПб., 2004. - 64 с.
69. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
70. Шакірзянова І.В. Політичний і державний режим: сучасні погляди та характеристики // Держава і право. – Випуск 39. – С. 58-62.
71. Шакірзянова І.В. Форма держави і державна влада: взаємовплив та взаємозумовленість категорій // Держава і право. – Випуск 43. – С. 73-79.
72. Шаповал В. Виконавча влада в Україні в контексті форми державного правління (досвід до прийняття Конституції України 1996 р.) // Право України. - 2016. - №3. - С.200 – 212.

73. Шаповал В. Виконавча влада в Україні у контексті форми державного правління (досвід після прийняття Конституції України 1996 р.) // Право України. - 2016. - №4. - С.72 – 88.
74. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. - К.: Програма Л, 1995. - 136 с.;
75. Шаповал В. Форма державного правління як конституційний *modus vivendi* сучасної держави // Право України. – 2009. - №10. – С.38-56.
76. Шевченко Т. Законодавче регулювання припинення повноважень парламентаріїв: Україна та світовий досвід // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №3. – С. 15-18.
77. Яценко І. Поділ влади як правова фікція (погляди польського вченого Владислава Маліняка) [Текст] / І. Яценко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 4-8.

Тема 6 Правова держава і правова система суспільства

Правовий статус особи: поняття, структура. Права людини і громадянина: поняття та класифікація. Права і свободи в їх історичному розвитку. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в демократичній, правовій державі. Юридичні обов'язки людини і громадянина, їх види. Співвідношення особи, держави і суспільства.

Формування концепції громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Співвідношення держави і громадянського суспільства: їх дуалізм.

Поняття, суть, структура і визначення політичної системи. Держава та політичні партії в політичній системі громадянського суспільства. Соціальна цінність і призначення політичної системи. Місце і роль політичних партій, рухів і громадянських організацій у політичній системі. Політичні партії: правове регулювання статусу та діяльності. Місце і роль Церкви і релігійних конфесій у політичній системі. Нормативно-правові основи функціонування політичної системи держави і суспільства.

Поняття і соціальна цінність демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми і види демократії: безпосередні і представницькі форми демократії. Демократія як міра свободи і відповідальності. Функції демократії. Демократичні форми і методи управління державою і суспільством. Демократія і самоврядування. Основні тенденції розвитку демократії в Україні та інших країнах.

Концепція правової держави: виникнення та розвиток. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.

Рекомендована література до теми семінару:

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та

енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.

3. Бабкін В. Нове загальнотеоретичне дослідження проблем соціальної держави // Право України. – 2006. - №12. – С.134-135.
4. Балінський О.В. Роль права у формуванні громадянського суспільства: історико-правовий дискурс // Держава і право. – Випуск 36. – С. 117-123.
5. Берман Г. Дж Западная традиция права эпоха формирования / Г. Дж Берман; [пер. с англ. - 2-е изд.]. -М.: Изд-во МГУ: ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 624 с.
6. Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Білас Юлія Юліанівна ; Нац. акад. внутр. справ. - К., 2011. - 19 с.
7. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації) [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бірюков Руслан Миколайович ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». - О., 2011. - 204 арк.
8. Бобрешов Є. Г. Судове правозастосування в Україні: проблеми теорії і практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бобрешов Євген Геннадійович ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2011. - 18 с.
9. Бондаренко А. Сучасні міграційні процеси в контексті взаємодії правової держави і громадянського суспільства [Текст] / А. Бондаренко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 23-28.
10. Бостан Л. М., Бостан С. К. Держава і право епохи громадянського суспільства: Навч. посіб. для студентів, курсантів, слухачів. - 2-е вид. - Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 452 с.
11. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридичної відповідальності) // Часопис Київського університету права. – 2009. - №2. – С.16-20.
12. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини шляхом удосконалення інституту юридичної відповідальності держави перед особою // Часопис Київського університету права. – 2009. - №3. – С.25-30.
13. Васильченко Г. Проблеми типологізації статусу біженців у період суспільно-політичних трансформацій [Текст] / Г. Васильченко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 29-34.
14. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
15. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
16. Габоев А. Б. Права и свободы человека и гражданина - важнейший составляющий элемент при осуществлении государственной национальной политики // Государство и право. 2005. № 1. - С. 122-125.
17. Гаврилюк Р Чому в Україні не відбулась Оголошена Революція у сфері прав людини? // Право України. - 2016. - №6. – С. 35 – 43.

18. Головатий С. Лекція : «Принцип людських прав - один з основоположних принципів українського конституційного ладу» [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 95-108.
19. Головатий С. Рішення Європейського суду з людських прав : «прецедентне право» чи прецедентна практика? [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 70-80.
20. Головатий, С. Лекція доктора юридичних наук Сергія Головатого : «Розуміти людські права за Західною правничою традицією» [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 126-141.
21. Гончаров В. В. Створення прав людини через їх розголошення [Текст] / В. В. Гончаров // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 121-127.
22. Графский В. Г. Институты самоуправления: историко-правовое исследование. М: Наука, 1995. - 300 с.
23. Гуменюк І. Концепція соціальної держави: теоретико-методологічні засади формування змісту // Право України. – 2008. - №7. – С.9-12.
24. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації: Пер. з нім. - К.: ППС-2002, 2007. - 436 с.
25. Дашенко В.М. Роль недержавних правових організацій у захисті прав та законних інтересів особи // Держава і право. – Випуск 38. – С. 90-94.
26. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини. Джерела і практика застосування. К.: «АртЕк». 1997. - 584 с.
27. Дубас, Н. Я. Концепція громадянського суспільства в українській політико-правовій думці ХІХ – початку ХХ століття : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дубас Наталія Ярославівна ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 20 с.
28. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. - К.: Парламент, вид-во, 1999. - 247 с.
29. Ильин И. А. Общее учение о праве и государстве. - М.: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. - 510 с.
30. Историческое и логическое в познании государства и права : [монография / А. И. Королев и др.] ; под ред. проф. А. И. Королева ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1988. - 156 с.
31. Караман І. Огляд справ щодо України, розглянутих Європейським судом з прав людини протягом першого півріччя 2015 р // Право України. - 2016. - №6. – С.90 – 98.
32. Караман І. Огляд справ щодо України, розглянутих Європейським судом з прав людини протягом другого півріччя 2015 р // Право України. - 2016. - №7 – С. 114 – 121.

33. Карпачова Н. Європейська конвенція з прав людини фундамент формування захисту прав людини в Україні [Текст] / Н. Карпачова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 34-54.
34. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. – 2009. - №4. – С.4-21.
35. Карпачова Н. Сучасні виклики правам і свободам людини // Право України. – 2008. - №6. – С.4-8.
36. Ковальчук В. Взаємодія громадянського суспільства та державної влади //Право України. – 2009. - №6. – С.90-99.
37. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави: вітчизняний досвід // Право України. – 2008. - №6. – С.35-40.
38. Козаченко О. Обговорення проблем сучасного виміру держави і права // Право України. – 2009. - №1. – С.145-151.
39. Козлихин И.Ю. Идея правового государства: История и современность. - СПб.: Изд-во Санкт-Петербург ун-та, 1993.- 152 с.
40. Козюбра М. Актуальні дослідження принципу верховенства права [Текст] / М. Козюбра, А. Заєць // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 215-218.
41. Козюбра М. Верховенство права і українські реалії та перспективи // Право України. - 2010.- №3. - С. 6-18.
42. Кон И. С. Личность как субъект общественных отношений. М.: Знание, 1966. - 48 с.
43. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
44. Корнієнко В.О. Правові основи громадянського суспільства сучасної України (інституційний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. О. Корнієнко; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2007. – 19 с.
45. Корнієнко П. С. Роль правозахисних організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні [Текст] / П. С. Корнієнко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 3-15.
46. Коструба А. Правова природа держави : цивілістичний аспект [Текст] / А. Коструба // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 165-171.
47. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
48. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
49. Крук О. Проблемні питання реалізації демократичних прав і свобод людини // Право України. – 2007. - №5. – С.20-24.

50. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
51. Лобода Ю. П. Правовая традиция украинского народа (феномен и объект общетеоретического дискурса). - Л.: Мир, 2009. - 280 с.
52. Лук'янов Д. В. Політичні партії в системі взаємодії громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання): Монографія / Д. В. Лук'янов. - Х.: Право, 2007. - 320 с.
53. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
54. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
55. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
56. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
57. Мозоль Н.І. Соціальна справедливість у контексті розбудови соціальної держави // Держава і право. – Випуск 38. – С. 153-160.
58. Невмержицький Є. Інститути громадянського суспільства у протидії корупції // Право України. – 2008. - №12. – С.126-132.
59. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
60. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
61. Оніщенко Н. М. Соціальна держава та соціальна політика: причинно-наслідковий континуум [Текст] / Н. М. Оніщенко // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 20-23.
62. Панкевич О. З. Підстави обмежування прав людини : філософсько-правовий аспекти [Текст] / О. З. Панкевич // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 141-150.
63. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
64. Права человека. Учебник для вузов. Отв. ред. - чл.-корр. РАН, д.ю.н. Е.А.Лукашева. - М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА М), 2000. - 573 с.
65. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. чл.-корр. РАН Е.А.Лукашевой. - М.: Издательство НОРМА, 2002. - 448 с.
66. Права человека: Учеб. пособие / А.Д.Гусев, Я.С.Яскевич, Ю.Ю.Гафарова и др.; Под. общ. ред. А.Д.Гусева и Я.С.Яскевич. -Мн.: «ТетраСистемс», 2002. - 304 с.

67. Права человека: Учебное пособие / Авт.-сост. С.П.Кацубо, И.В.Кучвальская, С.Б.Лугвин. - Мн.: Амалфея, 2001. - 336 с.
68. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
69. Руданецька, О. С. Правова політика держави в умовах трансформації суспільства : теоретико-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Руданецька Оксана Стефанівна ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 22 с.
70. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
71. Сидорець, Б. В. Правомірність втручання держави у права людини в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Сидорець Божена Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.
72. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
73. Сковронський, Д. М. Соціальна держава в умовах політичних та економічних трансформацій : теоретико-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Сковронський Дмитро Миколайович ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 22 с.
74. Скрытюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії та практики. До 10-річчя незалежності України. Монографія. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ПАН України, 2000. - 600 с.
75. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
76. Софінська І. Д. Громадянство на перехресті вірності та консюмеризму [Текст] / І. Д. Софінська // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 39-44.
77. Софінська І. Людиноцентризм в інституті громадянства (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) [Текст] / І. Софінська // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 124-130.
78. Стахура Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Стахура Богдан Ігорович ;

Національний університет «Львівська політехніка, Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2016. – 23 с.

79. Строган А. Взаємозалежність і взаємообумовленість громадянського суспільства та правової держави // Право України. – 2007. - №10. – С.14-17.
80. Строган А. Політичні права особи в сучасній правовій державі: порівняльний аналіз національних і міжнародних нормативно-правових актів // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №10. – С. 82-85.
81. Строган А.Ю. Охорона та захист прав і свобод національних меншин у правовій демократичній державі та розвинутому громадянському суспільстві // Держава і право. – Випуск 39. – С. 695-701.
82. Строган А.Ю. Співвідношення, взаємообумовленість та взаємозалежність соціальної держави, громадянського суспільства і правової держави // Держава і право. – Випуск 38. – С. 94-101.
83. Струс-Духнич Т. В. Судова влада в період розбудови громадянського суспільства: теоретико-правові аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Струс-Духнич Тетяна Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 18 с.
84. Сунегін С. О. Духовна та матеріальна природа громадянського суспільства : вступ до проблеми в контексті сучасних реалій [Текст] / С. О. Сунегін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 42-57.
85. Сунегін С. О. Соціонормативні засади формування та розвитку громадянського суспільства : системний вимір [Текст] / С. О. Сунегін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - N Вип. 76. - С. 11-24.
86. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
87. Тейяр де Шарден П. Феномен человека / Пер. с франц. Н. А. Садовского / Предисл. и комментарии Б. А. Старостина. М.: «Наука», 1987. - 240 с.
88. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
89. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
90. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
91. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.

92. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
93. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
94. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібно́го ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
95. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
96. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
97. Томаш, Л. В. Громадянське суспільство в рефлексії європейської та вітчизняної політико-правової свідомості : теоретичний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Томаш Леонід Васильович ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. - 19 с.
98. Україна: права людини в перехідний період / Під ред. В.И. Денисова, В.І. Евінтова. - К., 2001. - 184 с.
99. Фромм Э. Здоровое общество // Психоанализ и культура: Избранные труды Карен Хорни и Эриха Фромма. М.: Юрист, 1995. - 623 с.
100. Фромм Э. Человек для себя / Пер. с англ. и послесл. ЛТ. А. Чернышевой. Минск: Коллегиум, 1992. - 253 с.
101. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. Пер. с нем. Д. В. Складнева. СПб.: Наука, 2000. - 377 с.
102. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні. - Х.: Право, 2008. - 160 с.
103. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
104. Цимбалюк М. Громадянське суспільство як фактор утвердження демократичної правосвідомості // Право України. - 2007. - №11. - С.21-25.
105. Циппеліус Р. Юридична методологія. Переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів. - Роман Корнута. - К.: Вид-во „Реферат», 2004. - 176 с.
106. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
107. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
108. Шай Р. Я. Правоохоронна функція правової держави : теоретико-практичний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Шай Роман Ярославович ; Національний університет «Львівська

політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 20 с.

109. Яковлев А. Соціальна держава і проблеми її конституційного вдосконалення в умовах сучасного розвитку України [Текст] / А. Яковлев // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 15-22.

Тема 7 Право в системі соціально-нормативного регулювання

Особливості регулювання суспільних відносин у первісному (додержавному) суспільстві. Форми існування права і правових норм у родовому суспільстві: правові звичаї і традиції, природно-правові норми і природні закони, міфологія права, «табу» і принцип таліону, договірне і зобов'язальне право тощо. Історія, основні причини і умови походження різних форм і видів права у додержавному суспільстві у різних народів: Стародавня Греція, Рим, Вавилон, Індія тощо. Причини виникнення права (економічні, соціальні, психологічні, культурні передумови виникнення права).

Основні причини і умови виникнення різноманітних підходів до розуміння права і його суті. Основні теорії (концепції) права: теологічна теорія права, природна теорія права; історична школа права; вузько нормативна або юридично-позитивістська концепція права; соціологічні теорії права; психологічна теорія права; марксистська теорія права; інтегративний підхід. Вчення окремих філософів і юристів про суть і розуміння права. Три основних форми буття (існування) права: система писаного абстрактного права (нормативно-правові акти), система суспільної та індивідуальної правосвідомості і система конкретних правовідносин тощо.

Марксизм і право. Тенденції розвитку світової правової думки в сучасних умовах.

Загальносоціальні і спеціально-юридичні функції права. Функція регулювання, управлінська і охоронна функції.

Види і класифікація принципів права: загальні, галузеві, міжгалузеві та інші принципи права. Принцип «верховенства права» (або панування права), його зміст і соціальне призначення. Принципи правових інститутів.

Поняття і види соціальних цінностей. Цінність права та прав людини і громадянина для суспільства та окремої особи. Взаємозв'язок і взаємозалежність держави і права, права і економіки, права і політики, права і культури. Основні завдання та функції права і законодавства. Співвідношення категорій «право», «правова система» та «система права». Загальна характеристика основних правових систем сучасності.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Авер'янов В.Б. Принципи верховенства права у сфері виконавчої влади: питання теорії та практики реалізації // Право України. - 2010.- №3. - С.72-79.

3. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1: Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2010. - 162 с.
4. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1: Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2011. - 146 с.
5. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1: Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2012. - 120 с.
6. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
7. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
8. Алексеев С. С. Право: азбука - теория - философия: опыт комплексного исследования. - М.: Статут, 1999. - 712 с.
9. Андрюшко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андрюшко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
10. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
11. Байтин М. И. Сущность права (Современное нормативное правопонимание на грани двух веков) Саратов: Изд-во СГАП, 2001. - 416 с.
12. Бандура О. Основні цінності права як система // Право України. – 2008. - №5. – С.14-19.
13. Берман Г. Дж Западная традиция права эпоха формирования / Г. Дж Берман; [пер. с англ. - 2-е изд.]. -М.: Изд-во МГУ: ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 624 с.
14. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації) [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бірюков Руслан Миколайович ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». - О., 2011. - 204 арк.
15. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації) [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бірюков Руслан Миколайович ; Міжнар. гуманіт. ун-т. - О., 2011. - 20 с.
16. Боднар С.Б. Рівність як категорія філософії права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / С.Б. Боднар; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Л., 2010. — 20 с.
17. Бочаров Д. Правова позиція як форма конкретизації принципів права («візуальна» інтерпретація) [Текст] / Д. Бочаров // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 20-29.

18. Васянович О.А. Вплив основних постулатів ісламу на формування права мусульман // Держава і право. – Випуск 39. – С. 93-98.
19. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
20. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
21. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
22. Вступ до теорії правових систем / За заг. ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко: Монографія. – К.: Юрид. думка, 2006. - 432 с.
23. Гапотій, В. Д. Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Гапотій Віктор Дмитрович ; Національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2004. - 18 с.
24. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.
25. Гуняк О. Я. Інтерес як критерії поділу права на приватне та публічне: загальнотеоретичний аспект [Текст] / А. Я. Гуняк // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 49-53.
26. Давид Р. Основные правовые системы современности / Пер. с франц. и вст. ст. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1988. - 496 с.
27. Давид Р., Жоффре-Спинози К. Основные правовые системы современности / Пер. с франц. В. А. Туманова. М.: Международные отношения, 1998. - 400 с.
28. Донченко О.П. Свобода як категорія права: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.12 / О.П. Донченко; Одес. нац. юрид. акад. - О., 2010. - 18 с.
29. Дудченко В. В. Традиция правового развития: плюрализм правовых учений. - О.: Юрид. л-ра, 2006. - 304 с.
30. Дудченко В. В. Традиція правового плюралізму: західна та східна інтерпретація : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / В. В. Дудченко; наук.консультант Ю.М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2007. – 35 с.
31. Дякович О. В. Правова глобалістика (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дякович Олеся Вікторівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 23 с.
32. Дячишин Я. В. Теоретико-методологічні аспекти формування правової системи суспільства : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія

- та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дячишин Ярина Валеріївна ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 25 с.
33. Захарчук С. Співвідношення права та моралі: історико-теоретичні аспекти // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №4. – С. 133-136.
34. Ильин И. А. Общее учение о праве и государстве. - М.: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. - 510 с.
35. Историческое и логическое в познании государства и права : [монография / А. И. Королев и др.] ; под ред. проф. А. И. Королева ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1988. - 156 с.
36. Казимирчук В.П. Право и методы его изучения. - М.: Юрид. лит., 1965. - 204 с.
37. Калинина Э.А. Общая теория государства и права: краткий элементарный учебный курс / Э.А. Калинина. - Мн.: Молодёжное научное общество, 2005. - 84 с.
38. Калиновський Ю.Ю. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен: філософсько-правова рефлексія: автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 12.00.12 / Ю.Ю. Калиновський; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. - Х., 2010. - 36 с.
39. Кельзен Г. Чисте правознавство: 3 дод.: Проблема справедливості: Пер. з нім. - К.: Юніверс, 2004. - 496 с.
40. Керимов Д. А. Методология права. Предмет, функции, проблемы философии права. М.: Аванта +, 2000. - 560 с.
41. Кленнер Г. От права природы к природе права / Пер. с нем. / Под. ред Б. А. Куркина; Вступ. ст. Л. С. Мамута. М.: Прогресс, 1988. - 320 с.
42. Ковальський В. С. Охоронна функція права як соціальний правовий феномен : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Ковальський Віктор Семенович ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К., 2011. - 36 с.
43. Козлов В. А. Проблемы предмета и методологии общей теории права. - Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1989. - 120 с.
44. Козловский А. А. Право как познания: Вступление в гносеологии права. - Черновцы: Рута, 1999. - 295 с.
45. Козюбра М. Актуальні дослідження принципу верховенства права [Текст] / М. Козюбра, А. Заєць // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 215-218.
46. Козюбра М. Принципи права : методологічні підходи до розуміння природи та класифікації в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій [Текст] / М. Козюбра // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 142-164.
47. Колодій А. М. Принципи права України. - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 208 с.
48. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.

49. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
50. Коробець К. Принципи права й авторитетність : міркування щодо нормативності [Текст] / К. Коробець // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 9-19.
51. Коссе Д.Д. Правовий режим та механізм правового регулювання: ознаки та співвідношення // Держава і право. – Випуск 44. – С. 25-31.
52. Кофман Б. Я. Праворозуміння як основний фактор комунікаційної взаємодії людини з правом [Текст] / Б. Я. Кофман // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 101-124.
53. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
54. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
55. Крижановський А. Ф. Правовий порядок суверенної України: становлення та тенденції розвитку (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.01 / А. Ф. Крижановський; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 40 с.
56. Кузнєцова Н. С. Сучасне приватне право України : вектори європейського розвитку [Текст] / Н. С. Кузнєцова, О. В. Кохановська // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 49-55.
57. Лейст О.Э. Сущность права. Проблемы теории и философии права. - М.: ИКД «Зерцало«М», 2002. – 288 с.
58. Лихова С. Зміст значення соціальної функції кримінального права [Текст] / С. Лихова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 68-74.
59. Ллойд Д. Идея права. Репрессивное зло или социальная необходимость / Пер. с англ. М.А. Юмашева. М.Ю.Юмашев, науч. ред. Ю.М. Юмашев. - М.: «ЮГОНА», 2002. - 416 с.
60. Лопуха А. Д., Зельцер И. М. Обычное право: вопросы теории и современная практика. Новосибирск: Новосиб. гос. ун-т, 2002. - 250 с.
61. Лук'янова Г. Ю. Комплементарно-цілісна концепція праворозуміння (аспекти загальної теорії) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Лук'янова Галина Юріївна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2013. – 21 с.
62. Лукашева Е. А. Общая теория права и многоаспектный анализ правовых явлений // Советское государство и право. - 1975. - № 4. - С. 23-33.
63. Лукич Р. Методология права / Р. Лукич. – М. : Прогресс, 1981. - 304 с.

64. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
65. Луспеник Д. Верховенство права – «новий» старий принцип цивільного судочинства : співвідношення із принципом законності [Текст] / Д. Луспеник // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 9-20.
66. Львова О. Л. Біблійні витоки права у світлі сучасних тенденцій його розвитку [Текст] / О. Л. Львова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 15-29.
67. Макаренко Л. О. Правова система та правова культура : особливості взаємозв'язку [Текст] / Л. О. Макаренко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 30-41.
68. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір) [Текст] : монографія / Б. В. Малишев ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Дакор, 2012. - 363 с.
69. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: В 4 т. / Ред. В. М. Чхивадзе. Т. 3. Социалистическое право. М.: Юридическая литература, 1973. - 647 с.
70. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
71. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
72. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
73. Марчук В. П. «Свободное право» в буржуазной юриспруденции (критика концепции Е. Эрлиха). Киев: Изд-во «Вища школа», 1977. - 167 с.
74. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
75. Методологічні проблеми правової науки. Матеріали міжнар. наук. конференції 13-14 грудня 2002 р. Харків / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Акад. прав, наук України [Упоряд. М. І. Панов, Ю. М. Грошевий]. - Х.: Право, 2003. - 426 с.
76. Міма І. В. Місце християнсько-правових традицій у трансформаційних процесах права [Текст] / І. В. Міма // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 47-61.
77. Муромцев С. А. Определение и основное разделение права / Вступит, статья, коммент. доктора юр. наук, проф. Ю. И. Гревцова. 2-е изд., доп. СПб.: Издательский Дом С.-Петербур. Гос. Ун-та, Изд-во юридического факультета СПбГУ, 2004. - 224 с.

78. праві [Текст] / В. Нагребельний, В. Дерезь // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 158-163.
79. Національна правова система в умовах формування європейського правового простору [Текст] : зб. матеріалів Міжнар. юрид. наук.-практ. Інтернет-конф. : тези наук. доп., (м. Київ, 10 жовт. 2012 р.). - К. : [б. в.], 2012. - 315 с.
80. Неновски Н. Право и ценности / Вст. ст. и пер. с болг. В. М. Сафронова. М.: Прогресс, 1987. - 246 с.
81. Неновски Н. Преимущество в праве / Пер. с болг. В. М. Сафронова. М.: Юридическая литература, 1977. - 167 с.
82. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
83. Нерсесянц В. С. Право в системе социальной регуляции: (история и современность). М.: Знание, 1986. - 63 с.
84. Нерсесянц В. С. Право и закон: Из истории правовых учений. М.: Наука, 1983. - 366 с.
85. Нерсесянц В. С., Муромцев Г. И. и др. Право и культура. М.: Изд-во РУДН, 2002. - 423 с.
86. Новгородцев П. И. Историческая школа юристов. СПб.: «Лань» 1999.- 189 с.
87. Оборотов Ю. Н. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права): Монографія. - Одеса: Юрид. літ., 2002. - 280 с.
88. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
89. Обычное право в России: проблемы теории, истории и практики. Ростов/н Д.: Изд-во СКАГС, 1999. - 368 с.
90. Оніщенко Н. М. Обізнаність в праві : деякі підходи до визначення [Текст] / Н. М. Оніщенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 3-11.
91. Оніщенко Н.М. Плюралізм сучасного праворозуміння та визначень національних правових систем //Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 36. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2007. - С. 3-8.
92. Павленко Ж. О. Правове знання як технологічний ресурс: логіко-методологічний аспект. - Харків, 2004. - 128 с.
93. Папаян Р. А. Христианские корни современного права. - М.: НОРМА, 2002. - 416 с.
94. Пастернак В. М. Християнські засади позитивного права : теоретичні аспекти : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Пастернак Вікторія Миколаївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 21 с.

95. Пацурківський П. Алгебра верховенства права, або буттєвий устрій людського світу [Текст] / П. Пацурківський, Р. Гаврилук // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 3. - С. 112-125.
96. Пацурківський П., Гаврилук Р. Спонтанність права: кроки за горизонт // Право України. - 2016. - №5. – С. 101 – 112.
97. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности. СПб.: «Лань», 2000. - 608 с.
98. Петрова Л. В. Фундаментальні проблеми методології права: філософсько-правовий дискурс - Харків: Право, 1998. - 416 с.
99. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинко, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
100. Погребняк С. Л. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія. - Х.: Право, 2008 - 240 с.
101. Погребняк С. Принципи пропорційності як загальний принцип права [Текст] / С. Погребняк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 39-46.
102. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход: Курс лекций. 2-е изд., доп. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 845 с.
103. Поляков А. В., Тимошина Е. В. Общая теория права: Учебник. - СПб.: Изд-во юрид. ф-та СПбГУ, 2005. - 472 с.
104. Правова система в умовах розвитку сучасної державно-правової дійсності: генезис та напрями вдосконалення [Текст] : зб. матеріалів юрид. наук.-практ. Інтернет-конф. : тези наук. доп., 15 груд. 2011 р. - К. : [б. в.], 2011. - 264 с.
105. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності [Текст] : монографія / [Оніщенко Н. М. та ін.] ; за заг. ред. проф., Засл. юриста України Ю. Л. Бошицького ; Київ. ун-т права Нац. акад. наук України. - К. : Кондор, 2012. – 614 с.
106. Правова система України: проблеми і тенденції розвитку [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 3 червня 2010 р. / Нац. акад. правових наук України [та ін.] ; редкол.: Ю. П. Битяк [та ін.]. - Х. : НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. - 171 с.
107. Правова система України: становлення і перспективи розвитку [Текст] : зб. тез наук. доп. та повідомлень за матеріалами Міжвуз. студ. наук.-практ. конф., 26 квітня 2013 р., м. Полтава / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», Полтав. юрид. ін-т ; [ред. кол.: О. П. Бушан та ін.]. - Х. : Точка, 2013. - 225 с.
108. Правові системи сучасності [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Ю. С. Шемшученко та ін.] ; за ред. акад. НАН України Ю. С.

- Шемшученка ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К. : Юридична думка, 2012. - 490 с.
109. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсисянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
110. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
111. Розин В. М. Генезис права: Методологический и культурологический анализ. М.: NOTA VENE Медиа Трейд Компания, 2003. - 336 с.
112. Ролз Дж. Теорія справедливості / Пер. з англ. О.Мокровольський. - К.: Основа, 2001. - 822 с.
113. Сабо И. Основы теории права. / Пер. с венг. и вступ. ст. д.ю.н. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1974. - 270 с.
114. Сабо И. Социалистическое право / Пер. с венг. и вступ. ст. д.ю.н. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1964. - 396 с.
115. Сандевуар П. Введение в право. - М.: Интратэк-Р, 1994. - 324 с.
116. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
117. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
118. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / В. М. Сырых. - М. : Юстицинфом, 2000. - 528 с.
119. Тарасишина О.М. Справедливість і толерантність у сучасному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Тарасишина; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2008. – 19 с.
120. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
121. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
122. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
123. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
124. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
125. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
126. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.

127. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
128. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
129. Тимошенко В. Лекція професора В. Тимошенко : «Вступ до курсу «функції права»» [Текст] / В. Тимошенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 185-195.
130. Тихомиров О. Юриспруденції методологія // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. - Т. 1. - С. 1118-120.
131. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб.: Лань, 1999. - 224 с.
132. Фуллер Лон Л. Мораль права: Пер. з англ. - К.: Сфера, 1999. - 232 с.
133. Харт Х. Л. А. Концепція права: Пер. з англ. - К.: Сфера, 1998. - 236 с.
134. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні. - Х.: Право, 2008. - 160 с.
135. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
136. Хоменко О. В. Правові дефініції : сутнісні ознаки [Текст] / О. В. Хоменко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 42-46.
137. Циппеліус Р. Юридична методологія. Переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів. - Роман Корнута. - К.: Вид-во «Реферат», 2004. - 176 с.
138. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
139. Честнов И. Л. Актуальные проблемы государства и права. Эпистемология государства и права. - СПб., 2004. - 64 с.
140. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
141. Чистое учение о праве Ганса Кельзена к XIII конгрессу Международной ассоциации правовой и социальной философии (Токио, 1987) Сб. пер. Вып. 1. / Пер с нем. С. В. Лезова, Ю. С. Пивоварова. М., 1987. - 195 с.
142. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
143. Явич Л. С. Право и общественные отношения (Основные аспекты содержание и формы советского права). М.: Юридическая литература, 1971. - 152 с.
144. Явич Л. С. Право и социализм. М.: Юридическая литература, 1982. - 175 с.

145. Явич Л. С. Сущность права. Социально-философское понимание генезиса, развития функционирования юридической формы общественных отношений. Л.: Изд-во ЛГУ, 1985. - 207 с.
146. Якимов А. Ю. Статус субъекта права (теоретические вопросы) // Государство и право. - 2003. - № 4. - С. 5-10.

Тема 8 Норма права

Класифікація соціальних норм в залежності від різних критеріїв. Співвідношення норм права та інших соціальних норм (норм моралі, корпоративних норм, звичаїв). Єдність, відмінність, взаємодія.

Види і класифікація юридичних, звичаєвих, договірних, прецедентних, релігійних, моральних, соціальних норм права за різними критеріями (за формами і видами права, за методами регулювання, за змістом, за структурою, за предметом правового регулювання, за функціями права, за суб'єктами правотворчості, за сферою дії в часі, просторі і колом суб'єктів тощо).

Поняття, суть і види гіпотез. Поняття, суть і види диспозицій. Поняття, суть і види санкцій. Структура інших норм права: норм-принципів, аксіом, презумпцій, фікцій, звичаєвих норм права, договірних норм, прецедентних норм.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох [Текст] / В. Антошкіна // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 3. - С. 126-136.
4. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
5. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
6. Гончаров, В. В. Офіційне тлумачення юридичних норм як засіб встановлення і трансформації їх змісту : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Гончаров Володимир Вікторович ; Національний університет «Львівська політехніка». - Львів, 2012. – 18 с.
7. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П.

- Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.
8. Заморська Л.І. Відносно визначені норми права: поняття, структура, функції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Л. І. Заморська; кер. роботи А. А. Козловський; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 19 с.
  9. Кечекьян С. Ф. Норма права и правоотношения // Советское государство и право. 1955. - № 12. - С. 21-32.
  10. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
  11. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
  12. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
  13. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
  14. Марченко М. Н. Источники права: Учебное пособие. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. - 760 с.
  15. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
  16. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
  17. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
  18. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
  19. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
  20. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
  21. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
  22. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
  23. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
  24. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
  25. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / В. М. Сырых. - М. : Юстицинформ, 2000. - 528 с.

26. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
27. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
28. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
29. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
30. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
31. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
32. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
33. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
34. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
35. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб.: Лань, 1999. - 224 с.
36. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
37. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
38. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.

Тема 9 Форми (джерела) права

Різні підходи до розуміння джерел права. Співвідношення понять «форма» та «джерело» права. Джерела права в формально-юридичному аспекті. Особливості форм права в Україні та перспективи їх розвитку. Юридична сила форм права. Характеристика нормативно-правового акту та відмінність від інших правових актів (актів застосування та актів тлумачення), система нормативних актів. Поняття, суть, види і загальна характеристика законів. Конституційна юрисдикція і конституційність законів. Співвідношення правоутворення та правотворчості. Правотворчість та законотворчість. Законодавчий процес та його стадії. Засоби, правила та прийоми як елементи юридичної техніки. Нормотворча техніка: поняття, елементи, види. Законодавча техніка. Дія нормативних актів в часі, просторі та за колом осіб.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
3. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
4. Алексеев С. С. Право: азбука - теория - философия: опыт комплексного исследования. - М.: Статут, 1999. - 712 с.
5. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
6. Бедрій М. М. Правовий звичай у первісному (додержавному) суспільстві: окремі акценти [Текст] / М. М. Бедрій // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 24-27.
7. Белкин А. А. Источники права и практическая юриспруденция // Ученые записки юридического факультета СПбГУЭиФ. Вып. 1 (11), 2004. - С. 87-100.
8. Белкин А. А. Обычаи и обыкновения в государственном праве // Правоведение 1998. - № 1. - С. 24-28.
9. Бобровник С.В., Богінич О.Л. Система законодавства України: Актуальні проблеми та перспективи розвитку. – К.: Наукова думка, 1994. – 123 с.
10. Васянович О.А. Вплив основних постулатів ісламу на формування права мусульман // Держава і право. – Випуск 39. – С. 93-98.
11. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
12. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
13. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
14. Гарник Л. Л. Зупинення дії нормативно-правового акту (питання теорії та практики): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Л. Л. Гарник; Інститут законодавства Верховної Ради України. - К., 2010. - 20 с.
15. Головатий С. Рішення Європейського суду з людських прав : «прецедентне право» чи прецедентна практика? [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 70-80.
16. Головатий С. Так чим же насправду є «Конституція Пилипа Орлика»? // Право України. - 2016. - №1. – С. 113 – 129.
17. Головатий, С. Лекція доктора юридичних наук Сергія Головатого : «Розуміти людські права за Західною правничою традицією» [Текст] / С.

- Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 126-141.
18. Гончаров, В. *Ex tunc v. ex nunc* : проблема дії в часі судових рішень прецедентного характеру у практиці Європейського суду з прав людини [Текст] / В. Гончаров // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 76-85.
  19. Губаева Т. В. *Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности*. М.: Норма. - 160 с.
  20. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. *Європейське право у галузі прав людини. Джерела і практика застосування*. К.: «АртЕк». 1997. - 584 с.
  21. Дзюбенко О.Л. *Юридична техніка відомчої нормотворчості в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О.Л. Дзюбенко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 16 с.*
  22. Дума В.В. *Правозастосовча діяльність та форми її здійснення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В.В. Дума; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.*
  23. Дякович, О. В. *Правова глобалістика (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дякович Олесь Вікторівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 23 с.*
  24. Загайнова С.К. *Судебный прецедент: проблемы правоприменения*. - М.: НОРМА, 2002. – 176 с.
  25. *Законодавство: проблеми ефективності*. - К.: Наукова думка, 1995. – 229 с.
  26. Зивс С. Л. *Источники права. Монография*, Москва, издат. «Наука», 1981 г. - 241 с.
  27. Іванченко О. М. *Співвідношення норм міжнародного і національного права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Іванченко; кер. роботи В. В.Завальнюк; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2011. – 23 с.*
  28. Калинин А. Ю., Комаров С. А. *Форма (источник) права как категория в теории государства и права // Правоведение. 2000. - № 6. - С. 3-10.*
  29. Калинина Э.А. *Общая теория государства и права: краткий элементарный учебный курс / Э.А. Калинина*. - Мн.: Молодёжное научное общество, 2005. - 84 с.
  30. Кириченко О.М. *Критерії класифікації органічних законів у системі джерел права України // Держава і право. – Випуск 39. – С. 103-109.*
  31. Козловский А. А. *Право как познания: Вступление в гносеологии права*. - Черновцы: Рута, 1999. - 295 с.
  32. Козюбра М. *Судова правотворчість : аномалія чи іманентна властивість правосуддя [Текст] / М. Козюбра // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 38-48.*
  33. Коломоєць Т. *Джерела адміністративного права : проблемні питання доктринального визначення, класифікації та системного аналізу [Текст] / Т.*

- Коломоєць // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 72-79.
34. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
35. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
36. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
37. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
38. Крусян А. Конституція в науково-практичній парадигмі сучасного українського конституціоналізму (у контексті актуальних питань конституційних перетворень) // Право України. - 2016. - №6. – С. 70 – 78.
39. Кузнєцова Н. Еволюція поглядів на проблему судової правотворчості у європейській континентально-правовій доктрині [Текст] / Н. Кузнєцова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 28-37.
40. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
41. Лозинська, І. В. Правотворчість у правовій державі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Лозинська Ірина Володимирівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 20 с.
42. Лопуха А. Д., Зельцер И. М. Обычное право: вопросы теории и современная практика. Новосибирск: Новосиб. гос. ун-т, 2002. - 250 с.
43. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
44. Львова О. Л. Біблійні витоки права у світлі сучасних тенденцій його розвитку [Текст] / О. Л. Львова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 15-29.
45. Мазурик, К. З. Закон та особливості його реалізації в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Мазурик Катерина Зіновіївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 19 с.
46. Майданик Р. Вчення про джерела цивільного права України [Текст] / Р. Майданик // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 53-63.

47. Малишев Б. Судова правотворчість у контексті судової реформи в Україні [Текст] / Б. Малишев // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 34-38.
48. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: В 4 т. / Ред. В. М. Чхивадзе. Т. 3. Социалистическое право. М.: Юридическая литература, 1973. - 647 с.
49. Марченко М. Н. Источники права: Учебное пособие. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. - 760 с.
50. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
51. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
52. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
53. Місевич С. В. Джерела канонічного права (теоретико-правовий аналіз) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. В. Місевич; кер. роботи А. А. Козловський ; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2005. – 19 с.
54. Муромцев Г. И. Источники права в развивающихся странах Азии и Африки: система и влияние традиции. Монография. М.: Изд-во РУДН, 1987.- 152 с.
55. Муромцев Г. И. Юридическая техника (некоторые теоретические аспекты) // Правоведение. 2000. - № 1. - С. 9-20.
56. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
57. Нерсесянц В. С. Право и закон: Из истории правовых учений. М.: Наука, 1983. - 366 с.
58. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
59. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Онищук Ігор Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 21 с.
60. Оніщенко Н. До питання про категорію «джерело права» : ретроспективний аналіз, дискусії, сучасний погляд [Текст] / Н. Оніщенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 56-63.
61. Оніщенко Н. М. Сутність і зміст сучасної правотворчості у теоретико-методологічній та філософській інтерпретації [Текст] / Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 358-360.

62. Панов М. Джерела кримінального права : поняття, види, правове значення [Текст] / М. Панов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 80-89.
63. Папаян Р. А. Християнские корни современного права. - М.: НОРМА, 2002. - 416 с.
64. Пархоменко Н. Концептуальні основи теорії джерел права [Текст] / Н. Пархоменко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 9-16.
65. Пастернак, В. М. Християнські засади позитивного права : теоретичні аспекти : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Пастернак Вікторія Миколаївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 21 с.
66. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности. СПб.: «Лань», 2000. - 608 с.
67. Петришин О. Судова практика як джерело права в Україні : проблеми теорії [Текст] / О. Петришин // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 20-27.
68. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинко, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
69. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход: Курс лекций. 2-е изд., доп. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 845 с.
70. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
71. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
72. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. - М.: Новый Юрист, 1999. - 240 с.
73. Радейко Р. І. Теоретико-правові засади формалізації права : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Радейко Роман Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 22 с.
74. Разумович Н. Н. Источники и форма права // Советское государство и право. 1988. - № 3. - С. 19-27.
75. Риндюк В. І. Проблеми законодавчої техніки в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія / В. І. Риндюк ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К. : Юридична думка, 2012. - 271 с.
76. Свечникова Л. Г. Понятие обычая в современной науке: подходы, традиции, проблемы (на материалах юридической и этнологической наук) // Государство и право. 1998. № 9. - С. 98-102.

77. Святоцький О. Судовий прецедент та судова практика : порівняльно-правовий аспект [Текст] / О. Святоцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 64-69.
78. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
79. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
80. Смирнова К. Джерела права Європейського Союзу : новітні тенденції розвитку [Текст] / К. Смирнова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 90-97.
81. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
82. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристь, 2003. - 592 с.
83. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
84. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
85. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
86. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
87. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
88. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
89. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
90. Теплюк М. До проблеми якості Закону України як джерел права [Текст] / М. Теплюк, О. Ющик // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 17-26.
91. Тополевський Р. Система джерел права України : сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] / Р. Тополевський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 27-33.
92. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
93. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.

94. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
95. Шебанов А. Ф. Форма советского права. М.,: Юридическая литература, 1968. - 215 с.
96. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. - К.: Реферат, 2007. - 640 с.
97. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.

Тема 10 Система права і система законодавства

Структура системи права (норми права, правові інститути, підгалузі права, галузі права, блоки галузей права). Основні форми (джерела) права у системі права держави. Поняття і суть законодавства держави.

Облік, інкорпорація та консолідація як форми систематизації нормативно-правових актів. Поняття і види інкорпорації законодавства. Поняття і види консолідації права і законодавства. Поняття і види кодифікації права і законодавства. Звід законів і збірники законодавства і права держави. Особливості систематизації і кодифікації права і законодавства України. Поняття юридичних колізій та їх види. Колізії в законодавстві, їх види. Способи зменшення колізійності законодавства.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
3. Бобровник С.В., Богінич О.Л. Система законодавства України: Актуальні проблеми та перспективи розвитку. – К.: Наукова думка, 1994. – 123 с.
4. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
5. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
6. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
7. Гетьман Є.А. Кодифікація законодавства України: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Є.А. Гетьман; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2010. - 20 с.
8. Дейнека К. О. Сутність кодифікації в правовій системі України [Текст] / К. О. Дейнека // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 30-42.

9. Законодавство: проблеми ефективності. - К.: Наукова думка, 1995. – 229 с.
10. Каленіченко Л. І. Правозастосовні помилки працівників міліції та способи їх усунення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Каленіченко Лідія Іванівна ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2011. - 18 с.
11. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
12. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
13. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
14. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
15. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
16. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
17. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
18. Мазурик К. З. Закон та особливості його реалізації в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Мазурик Катерина Зіновіївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 19 с.
19. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
20. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
21. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
22. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
23. Методологічні проблеми правової науки. Матеріали міжнар. наук. конференції 13-14 грудня 2002 р. Харків / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Акад. прав, наук України [Упоряд. М. І. Панов, Ю. М. Грошевий]. - Х.: Право, 2003. - 426 с.
24. Миронюк, О. І. Реформування системи права України: теоретичний вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Миронюк Ольга Іванівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.

25. Нерсисянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсисянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
26. Нерсисянц В. С. Право в системе социальной регуляции: История и современность. - М.: Знание, 1986. - 64с.
27. Петришин О. Система права : загальнотеоретична характеристика [Текст] / О. Петришин, С. Погребняк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 9-17
28. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
29. Порівняльне правознавство [Текст] : підручник / [С. П. Погребняк та ін.] ; за заг. ред. акад. НАПрН України О. В. Петришина ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». - Х. : Право, 2012. - 271 с.
30. Порівняльне правознавство: досвід і проблеми викладання [Текст] : зб. наук. пр. і навч.-метод. матеріалів / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Укр. асоц. порівнял. правознав. ; [редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. ; упоряд. О. В. Кресін]. - К. : Ун-т Україна, 2011. - 287 с.
31. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсисянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
32. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристь, 2001. - 656 с.
33. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.
34. Святоцький О. Судовий прецедент та судова практика : порівняльно-правовий аспект [Текст] / О. Святоцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 64-69.
35. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
36. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
37. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
38. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / В. М. Сырых. - М. : Юстицинфом, 2000. - 528 с.
39. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристь, 2004. - 512 с.
40. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристь, 2003. - 592 с.
41. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.

42. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О. Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
43. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
44. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
45. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібною ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
46. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
47. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
48. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
49. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
50. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.

Тема 11 Правові відносини

Правовідносини як одна із конкретних форм існування (буття) права. Передумови виникнення правовідносин. Взаємозв'язок норм права і правовідносин. Співвідношення системи права і правовідносин, правовідносин і правосвідомості. Види правовідносин за галузями права і законодавства, за змістом, за суб'єктами, за об'єктами, за формами права тощо.

Поняття суб'єктів правовідносин і їх види: громадяни, іноземці, юридичні особи, держави. Юридичні і соціальні властивості особи, які необхідні для вступу у правовідносини. Поняття правосуб'єктності: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність громадян, юридичних осіб, держави тощо. Поняття, основні ознаки і види юридичних осіб. Об'єкти правовідносин: поняття, види і загальна характеристика. Фактичний і юридичний зміст правовідносин: законні або договірні права, свободи і обов'язки учасників правовідносин. Поняття, особливості і види юридичних фактів у різних галузях права і законодавства. Фактичний склад: поняття і суть.

Способи, методи та типи правового регулювання. Правовий режим. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання суспільних відносин. Ефективність правового регулювання.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
3. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
4. Алексеев С. С. Право: азбука - теория - философия: опыт комплексного исследования. - М.: Статут, 1999. - 712 с.
5. Андрусяк В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Г. Андрусяк; кер. роботи Х. Бехруз; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
6. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
7. Архипов С. И. Субъект права: теоретическое исследование. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2004. - 469 с.
8. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
9. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
10. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
11. Выготский Л. С., Лурия А. Р. Этюды по истории поведения. М.: Педагогика-Пресс, 1993. - 224 с.
12. Кечекьян С. Ф. Правоотношения в социалистическом обществе. М.: Изд-во АН СССР, 1958. - 187 с.
13. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
14. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
15. Коструба А. Правозастосування - форма реалізації права : досвід феноменологічного аналізу (цивілістичний аспект) [Текст] / А. Коструба // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 149-159.
16. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
17. Крижановський А. Ф. Правовий порядок суверенної України: становлення та тенденції розвитку (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... д-

- ра. юрид. наук : 12.00.01 / А. Ф. Крижановський; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 40 с.
18. Кудрявцев В. Н. Право и поведение. М.: Юридическая наука, 1976. - 191 с.
  19. Кудрявцев В. Н. Правовое поведение: норма и патология. - М. : Наука, 1982. – 288 с.
  20. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
  21. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
  22. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
  23. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
  24. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
  25. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
  26. Оксамытний В. В. Правомерное поведение личности / Оксамытний В.В.; Отв. ред.: Козюбра Н.И. - Киев: Наук. думка, 1985. - 175 с.
  27. Орзих М. Ф. Личность и право / (По изд.: М.-К., 1975) Предисл. С. В. Кивалова; вступить. статья автора. - О.: Юрид. л-ра, 2005. - 312 с.
  28. Павличенко О. В. Роль правових фікцій у тлумаченні правових норм [Текст] / О. В. Павличенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 239-250.
  29. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
  30. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
  31. Семенюк О. Г. Актуалізація питання щодо суб'єкта злочину [Текст] / О. Г. Семенюк // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 433-447.
  32. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
  33. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
  34. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
  35. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.

36. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
37. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
38. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
39. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
40. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
41. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
42. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
43. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
44. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
45. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
46. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
47. Явич Л. С. Право и общественные отношения (Основные аспекты содержание и формы советского права). М.: Юридическая литература, 1971. - 152 с.

Тема 12 Реалізація норм права

Поняття реалізації різних форм права і видів права. Суб'єкти реалізації норм права. Основні вимоги реалізації норм права. Застосування норм права та його місце в процесі їх реалізації, суб'єкти застосування норм права. Особливість застосування як форми реалізації. Поняття, основні ознаки, суть і визначення правозастосувальної діяльності. Поняття механізму (процесу) і основні стадії (або етапи) правозастосувальної діяльності. Основні загальні вимоги правозастосувальної діяльності: правомірність, конституційність, правозаконність, справедливість, обґрунтованість, доцільність, істинність і об'єктивність, раціональність, гуманізм тощо. Основні і факультативні процесуальні вимоги застосування правових норм, згідно із процесуальним правом та законодавством.

Теорія і практика прийняття рішень по конкретній юридичній справі. Індивідуально-правові акти (рішення): поняття, основні ознаки, суть. Відмінність індивідуально-правових актів по конкретній справі від нормативних та інтерпретаційних актів та інших правових і юридичних актів.

Застосування права і правових норм за аналогією закону і аналогією права. Юридична і фактична сила індивідуально-правових актів (рішень) і практика їх реалізації у державно-правовому житті країни.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Андрусак В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Г. Андрусак; кер. роботи Х. Бехруз; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
3. Андриюшко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андриюшко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
4. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
5. Архипов С. И. Субъект права: теоретическое исследование. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2004. - 469 с.
6. Бобрешов Є. Г. Судове правозастосування в Україні: проблеми теорії і практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бобрешов Євген Геннадійович ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2011. - 18 с.
7. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
8. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
9. Каленіченко Л. І. Правозастосовні помилки працівників міліції та способи їх усунення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Каленіченко Лідія Іванівна ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2011. - 18 с.
10. Карташев В.И. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность / Карташов В.Н.; Под ред.: Матузов Н.И. - Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1989. - 218 с.
11. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
12. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.

13. Коструба А. Правозастосування - форма реалізації права : досвід феноменологічного аналізу (цивілістичний аспект) [Текст] / А. Коструба // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 149-159.
14. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
15. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
16. Крук О. Проблемні питання реалізації демократичних прав і свобод людини // Право України. – 2007. - №5. – С.20-24.
17. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
18. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
19. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
20. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
21. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
22. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
23. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
24. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
25. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсесянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
26. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристь, 2001. - 656 с.
27. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.
28. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
29. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
30. Тацій В. Я. Методологічні проблеми правової науки на етапі формування правової, демократичної, соціальної держави / В. Я. Тацій // Методологічні проблеми правової науки : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 13-14 грудня 2002 р.). - Х., 2003. - С. 3-12.

31. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
32. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
33. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
34. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
35. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
36. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
37. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
38. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
39. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
40. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
41. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
42. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.

Тема 13 Тлумачення норм права

З'ясування та роз'яснення юридичних норм. Поняття і суть офіційного тлумачення норм права і законодавства (аутентичне, нормативне, казуальне, делеговане). Суб'єкти тлумачення: державні та недержавні організації, посадові особи, громадяни. Види тлумачення за суб'єктами. Офіційне і неофіційне та їх різновиди. Суб'єкти офіційного тлумачення норм права. Поняття і суть неофіційного тлумачення системи права і законодавства (доктринальне, професійне, непрофесійне, буденне тощо). Юридична сила офіційного і неофіційного тлумачення норм права. Тлумачення системи права і законодавства за обсягом: буквальне, розширене, обмежене. Види способів тлумачення норм права: історично-генетичний, логічний, системний, телеологічний (цільовий), граматичний, соціологічний, структурно-функціональний тощо. Значення актів офіційного тлумачення (інтерпретаційних актів). Поняття і основні ознаки та визначення

інтерпретаційних актів тлумачення норм права. Відмінність інтерпретаційних актів від індивідуально-правових і нормативних або юридичних актів. Суб'єкти інтерпретаційних актів і їх юридична сила в системі права і законодавства. Дія (чинність) інтерпретаційних актів у часі, за територією (у просторі), за колом суб'єктів права і сферою діяльності. Проблеми використання інтерпретаційних актів у правозастосовній діяльності, навчально-методичній діяльності, правовій пропаганді і вихованні населення.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Андриюшко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андриюшко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
3. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
4. Балинська О. М. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. / О. М. Балинська, Т. З. Гарасимів. – [вид 2-е, доп. і перероб.]. – Л. : Вид-во ЛьвДУВС, 2010. – 416 с.
5. Венгеров, А.Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов / А.Б.Венгеров.- М.: Юриспруденция, 2000. - 528с.
6. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
7. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права : [монографія] / Ю. Л. Власов. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 180 с.
8. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: монографія / Ю.Л. Власов. – К.: Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України. – 2001. – 180 с.
9. Вопленко Н.Н. Официальное толкование норм права. М.: Юрид. лит., 1976. - 178 с.
10. Гончаров, В. В. Офіційне тлумачення юридичних норм як засіб встановлення і трансформації їх змісту : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Гончаров Володимир Вікторович ; Національний університет «Львівська політехніка». - Львів, 2012. – 18 с.
11. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / С. Д. Гусарев. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
12. Дудченко В. В. Традиція правового плюралізму: західна та східна інтерпретація : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / В. В. Дудченко;

- наук.консультант Ю.М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія».
– Одеса, 2007. – 35 с.
13. Дякович, О. В. Правова глобалістика (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дякович Олесь Вікторівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 23 с.
  14. Загинеї З.А. Кримінально-правова герменевтика: монографія / З.А. Загинеї. – К.: Видав. дім «АртЕк», 2015 – 380 с.
  15. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права : [монографія] / О. В. Капліна. – Х. : Право, 2008. – 296 с.
  16. Капліна О.В. Правозастосовне тлумачення су- дом норм кримінально-процесуального права: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09 / О.В. Капліна; Нац. юрид. акад. Укр. ім. Я. Мудрого. – Х., 2009. – 478 с.
  17. Кириченко О. М. Казуальне тлумачення норми права: аксіологічний аспект / О. М. Кириченко // Альманах права. Основоположні принципи права як його ціннісні виміри. Наук.-практ. юрид. журнал. Вип. 3. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – С. 195 – 198.
  18. Кириченко О.М. Казуальне тлумачення норми права: аксіологічний аспект / О.М. Кириченко // Альманах права. Науково-практичний юрид. журнал. – К., 2012. – Вип. 3. – С. 195–198.
  19. Колоколов Я.Н. Аутентическое толкование правовых актов: поиск новых парадигм / Я.Н. Колоколов. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 376 с.
  20. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
  21. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
  22. Коталейчук С. П. Теорія держави та права в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / С. П. Коталейчук, П. Я. Пісной. – К. : КНТ, 2011. – 560 с.
  23. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
  24. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
  25. Лейст О.Э. Сущность права. Проблемы теории и философии права. - М.: ИКД «Зерцало«М», 2002. – 288 с.
  26. Мала енциклопедія теорії держави і права / [С. В. Бобровник, О. І. Чаплюк, О. М. Мельник та ін.] ; за заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького. – К. : Кон. дор-Видавництво, 2012. – 368 с.
  27. Малишев Б. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посіб. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк ; за заг. ред. Б. В. Малишева. – К. : Реферат, 2010. – 260 с.

28. Манукян А. Г. Толкование норм права: виды, система, пределы действия : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Артем Генрихович Манукян. – СПб., 2006. – 177 с.
29. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
30. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
31. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
32. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
33. Михайлович Д. М. Толкование закона : [монография] / Д. М. Михайлович. – Х. : Изд-во Нац. ун- та внутр. дел, 2004. – 198 с.
34. Михайлович Д.М. Толкование закона: монография / Д.М. Михайлович. – Х.: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2004. – 198 с.
35. Міхеєва Т.П. Роль інституту конституційної юстиції в контексті принципу поділу влади (зарубіжний досвід) //Держава і право. – Випуск 32. – С. 136-142.
36. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм : навч. посіб. / І. Ю. Настасяк. – Львів : ЛьвДУВС, 2009. – 336 с.
37. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
38. Нерсесянц В. С. Право в системе социальной регуляции: История и современность. - М.: Знание, 1986. - 64с.
39. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
40. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Онищук Ігор Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 21 с.
41. Павличенко О. В. Роль правових фікцій у тлумаченні правових норм [Текст] / О. В. Павличенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 239-250.
42. Петрушев В. А. О казуальном толковании права / В. А. Петрушев // Академический юридический журнал. – 2004. – № 4. – С. 4-8.
43. Пиголкин А. С. Толкование норм права // Общая теория права и государства: Учеб. / Под ред. В. В. Лазарева. – М.: Юристъ, 2007. – 575 с.
44. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.

45. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
46. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. - М.: Новый Юрист, 1999. - 240 с.
47. Саміло Г. О. Проблеми тлумачення правових норм : [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Г. О. Саміло – Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.
48. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2006. – 656 с.
49. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
50. Слінько Т.М. Правова природа окремої думки судді Конституційного Суду України / Т.М. Слінько, Є.В. Ткаченко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 11. – С. 53–59.
51. Соцуру Л.В. Неофициальное толкование норм права: учеб. пособие / Л.В. Соцуру. – М.: Профобразование, 2000. – 112 с.
52. Спасибо-Фатєєва І.В. Доктринальне тлумачення / І.В. Спасибо-Фатєєва // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 1 (40). – С. 14–25.
53. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
54. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
55. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
56. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
57. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
58. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
59. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
60. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
61. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ. ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
62. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.

63. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / [О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін.] ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
64. Годыка Ю. Н. Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика : [монография] / Ю. Н. Годыка. – Х. : Факт, 2003. – 328 с.
65. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
66. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
67. Шаповал В. Конституційний контроль в Україні : концепт та інститути [Текст] / В. Шаповал // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 125-140.
68. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
69. Шмельова Г.Г. Короткий російсько-український та українсько-російський термінологічний словник: теорія держави і права / Г.Г. Шмельова. – С.: Таврія, 2012. – 67 с.

Тема 14 Правомірна та протиправна поведінка. юридична відповідальність

Правомірна та законослухняна поведінка. Загальна характеристика окремих типів або видів правомірної поведінки особи: звичаєва, стереотипна, принципова (соціально-корисна), маргінальна, конформістська, ситуаційна, цілеспрямована, індивідуальна, групова, юридичної особи тощо.

Класифікація або види правопорушень за формами права і галузями права і законодавства. Склад правопорушення – суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона і об'єктивна сторона правопорушення. Поняття осудності і неосудності. Форми і види вини правопорушника. Поняття суспільної шкоди або соціальної небезпеки.

Соціальні і біологічно-генетичні, економічні і політичні причини і умови правопорушень. Основні державно-правові і громадські форми, засоби і методи ліквідації основних причин і умов правопорушень. Шляхи і засоби зниження кількості правопорушень.

Соціальна відповідальність та її види. Поняття, основні ознаки і принципи юридичної відповідальності громадян, юридичних осіб, органів державної влади. Місце юридичної відповідальності в системі соціальної відповідальності. Юридична відповідальність в позитивному та негативному розумінні. Види юридичної і правової відповідальності за галузями права і законодавства, за формами і видами права: конституційна, адміністративна, дисциплінарна, господарсько-правова, кримінальна, матеріальна і процесуальна, договірна, звичаєво-правова, міжнародно-правова тощо.

Підстави юридичної відповідальності: склад правопорушення (суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, причинний зв'язок, деліктоспроможність

(осудність, дієздатність) тощо. Основні стадії юридичної відповідальності підозрюваного, обвинуваченого, підсудного.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Александров Н.Г. Законность и правоотношения в советском обществе / Н.Г. Александров. – М. : Юриздат, 1955. – 176 с.
3. Білозьоров Є. Юридична відповідальність як передумови правомірної поведінки особи : теоретичні аспекти // Право України.- 2006.-№ 1.- С. 50 – 54.
4. Бондар Ю.М. Принцип верховенства права як умова правового закону // Права людини: історія та сучасність / Збірник матеріалів VI наукової конференції студентів та молодих учених факультету правознавства та міжнародних відносин УДУФМТ: 15 березня 2013 р. – К.: УДУФМТ, 2013. – с. 35-39.
5. Братусь С. Н. Юридическая ответственность и законность. (Очерки теории). М.: Юридическая литература, 1976. - 215 с.
6. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні // Право України. – 2009. - №4. – С.36-41.
7. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридичної відповідальності) //Часопис Київського університету права. – 2009. - №2. – С.16-20.
8. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини шляхом удосконалення інституту юридичної відповідальності держави перед особою // Часопис Київського університету права. – 2009. - №3. – С.25-30.
9. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
10. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневого.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
11. Волков А.В. Принцип недопустимости злоупотребления гражданскими правами в законодательстве и судебной практике (анализ более 250 судебных дел о злоупотреблении правом) / А.В. Волков. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 960 с.
12. Волков А.В. Теория концепции «злоупотребление гражданскими правами» / А.В. Волков. – Волгоград : Станица-2, 2007. – 352 с.
13. Габоев А. Б. Права и свободы человека и гражданина - важнейший составляющий элемент при осуществлении государственной национальной политики // Государство и право. 2005. № 1. - С. 122-125.
14. Донченко О.П. Свобода як категорія права: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.12 / О.П. Донченко; Одес. нац. юрид. акад. - О., 2010. - 18 с.

15. Егоров Н.Д. О понятии субъективного права / Н.Д. Егоров // Правосубъектность по гражданскому и хозяйственному праву. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1983. – 197 с.
16. Завальний А.М. Доктринальний підхід до структури юридичного обов'язку / А.М. Завальний // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2009. – Спец. Випуск № 3. – С. 24–29.
17. Ильин И. А. О сущности правосознания // Ильин И. А. Сочинения. В 10 т./ Сост., вст. ст. и коммент. Ю. Т. Лисицы. Т. 4. М.: Русская книга, 1993-1994. – 620 с.
18. Каленіченко Л. І. Правозастосовні помилки працівників міліції та способи їх усунення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Каленіченко Лідія Іванівна ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2011. - 18 с.
19. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. – 2009. - №4. – С.4-21.
20. Карпачова Н. Сучасні виклики правам і свободам людини // Право України. – 2008. - №6. – С.4-8.
21. Карташев В.И. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность / Карташов В.Н.; Под ред.: Матузов Н.И. - Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1989. - 218 с.
22. Ковлер А. И. Антропология права: Учебник для вузов. М.: «Норма», 2002. - 480 с.
23. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
24. Кондрат С.С. Правомірна поведінка та правопорядок : взаємозв'язок та взаємозумовленість // Держава і право : зб. наук, праць.- 2006.- Вип.31.- С. 35-38.
25. Кондрат С.С. Юридично значуща поведінка: основні концепції та підходи до вивчення // Держава і право : зб. наук, праць.- 2005.- Вип. 30.-С 73-77.
26. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
27. Коталейчук С.П. Теорія держави та права в запитаннях і відповідях : Навч. посіб. / С.П. Коталейчук, П.Я. Пісной. - К. : КНТ, 2011. - 560 с.
28. Краснов М. А. Ответственность в системе народного представительства (методологические подходы) / Краснов М. А. – М. : Ин-т государства и права, 1999. – 55 с.
29. Красовська В. Г. Ефективність дії правових стимулів та обмежень у механізмі правового регулювання / В. Г. Красовська // Право України. – 2010. – № 6. – С. 182–188.
30. Крусс В.И. Злоупотребление правом : [учеб. пособие] / В.И. Крусс. – М. : Норма, 2010. – 176 с.
31. Кудрявцев В. Н. Право и поведение. М.: Юридическая наука, 1976. - 191 с.

32. Кудрявцев В. Н. Правовое поведение: норма и патология. - М. : Наука, 1982. – 288 с.
33. Липинский Д. А. Проблемы юридической ответственности / под. ред. Р. Л. Хачатурова. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. – 385 с.
34. Лихова С. Зміст значення соціальної функції кримінального права [Текст] / С. Лихова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 68-74.
35. Ллойд Д. Идея права. Репрессивное зло или социальная необходимость / Пер. с англ. М.А. Юмашева. М.Ю.Юмашев, науч. ред. Ю.М. Юмашев. - М.: «ЮГОНА», 2002. - 416 с.
36. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
37. Малеин Н. С. Правонарушение: понятие, причины, ответственность. - М.: Юрид. лит., 1985. - 182 с.
38. Малиновский А.А. Злоупотребление правами налогоплательщика: сравнительно-правовые аспекты / А.А. Малиновский // Вестник МГИМО. – 2013. – № 2 (29). – С. 156–161.
39. Мальцев В. В. Социальная ответственность, уголовное право и уголовная ответственность / В. В. Мальцев // Правоведение. – 2000. – № 6. – С. 152–169.
40. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
41. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
42. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
43. Матузов Н. И. Социалистическая демократия как единство прав, обязанностей и ответственности личности / Н. И. Матузов // Советское государство и право. – 1977. – № 11. – С. 143–195.
44. Матузов Н.И. Личность. Права. Демократия: теоретические проблемы субъективного права / Н.И. Матузов. – Саратов : Изд. Саратовского ун-та, 1972. – 290 с.
45. Навроцький В. Правова визначеність і забезпечення її реалізації у кримінальному праві України [Текст] / В. Навроцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 59-67.
46. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
47. Нерсесянц В. С. Право в системе социальной регуляции: (история и современность). М.: Знание, 1986. - 63 с.
48. Нерсесянц В. С. Право и закон: Из истории правовых учений. М.: Наука, 1983. - 366 с.

49. Нерсисянц В. С., Муромцев Г. И. и др. Право и культура. М.: Изд-во РУДН, 2002. - 423 с.
50. Ободовський О. Про призначення покарання неповнолітнім (на прикладі призначення покарання за крадіжку без обтяжуючих ознак) [Текст] / О. Ободовський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 139-148.
51. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
52. Оксамытний В. В. Правомерное поведение личности / Оксамытний В.В.; Отв. ред.: Козюбра Н.И. - Киев: Наук. думка, 1985. - 175 с.
53. Оніщенко Н. М. Обізнаність в праві : деякі підходи до визначення [Текст] / Н. М. Оніщенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 3-11.
54. Орзих М. Ф. Личность и право / (По изд.: М.-К., 1975) Предисл. С. В. Кивалова; вступит. статья автора. - О.: Юрид. л-ра, 2005. - 312 с.
55. Панкевич О. З. Підстави обмежування прав людини : філософсько-правовий аспекти [Текст] / О. З. Панкевич // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 141-150.
56. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинко, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
57. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход: Курс лекций. 2-е изд., доп. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 845 с.
58. Права человека. Учебник для вузов. Отв. ред. - чл.-корр. РАН, д.ю.н. Е.А.Лукашева. - М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА М), 2000. - 573 с.
59. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. чл.-корр. РАН Е.А.Лукашевой. - М.: Издательство НОРМА, 2002. - 448 с.
60. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: Монографія / За ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка, О. В. Петришина та ін. - Х.: Право, 2007. - 248 с.
61. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
62. Резнікова В.В. Зловживання процесуальними правами: господарсько-процесуальний аспект проблеми / В.В. Резнікова // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 3 (4). – С. 124–137.
63. Семенюк О. Г. Актуалізація питання щодо суб'єкта злочину [Текст] / О. Г. Семенюк // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 433-447.

64. Сенчищев В.И. О понятии обременения права / В.И. Сенчищев // Вестник Высшего Арбитражного Суда Российской Федерации. – 2003. – № 5. – С. 97.
65. Сидорець Б. В. Правомірність втручання держави у права людини в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Сидорець Божена Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.
66. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
67. Стефанчук М.О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / М.О. Стефанчук. – К., 2006. – 202 с.
68. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
69. Тарасишина О.М. Справедливість і толерантність у сучасному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Тарасишина; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2008. – 19 с.
70. Татаринцева Е. В. Правовое воспитание. / Е.В. Татаринцева. – Москва : Высшая школа, 1990. – 175 с.
71. Тейяр де Шарден П. Феномен человека / Пер. с франц. Н. А. Садовского / Предисл. и комментарии Б. А. Старостина. М.: «Наука», 1987. - 240 с.
72. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
73. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
74. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
75. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
76. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
77. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
78. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
79. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ. ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.

80. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
81. Толстой Ю.К. К теории правоотношения / Ю.К. Толстой. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1959. – 88 с.
82. Тюріна О.В. Моральне та нормативне регулювання: аспекти співвідношення в сучасних умовах: матеріали постійно діючого науково-теоретичного семінару (25 березня 2014 року) – К.: НАВС. – 2014, С. 104-106.
83. Тюріна О.В. Правосвідомість та правова система: окремі аспекти співвідношення: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Людина, суспільство, держава: правовий вимір в сучасному світі» (27 лютого 2014 року) – К.: НАУ. – 2014, С. 111-113
84. Фромм Э. Здоровое общество // Психоанализ и культура: Избранные труды Карен Хорни и Эриха Фромма. М.: Юрист, 1995. - 623 с.
85. Фромм Э. Человек для себя / Пер. с англ. и послесл. ЛТ. А. Чернышевой. Минск: Коллегиум, 1992. - 253 с.
86. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. Пер. с нем. Д. В. Складнева. СПб.: Наука, 2000. - 377 с.
87. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
88. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
89. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
90. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
91. Шишкіна Е.В. Зобов'язання держав щодо заборони поганого поводження з людиною // Держава і право. – Випуск 41. – С. 588-595.

Тема 15 Поняття та суть законності і правопорядку

Основні вимоги і принципи правового режиму. Поняття і суть антиправового режиму, режиму беззаконня. Співвідношення державно-правових режимів із режимами законності і беззаконня. Загальносоціальні гарантії правозаконності: політичні, економічні, моральні, ідеологічні, соціальні і релігійні. Поняття і види юридичних гарантій за суб'єктами: парламентські, президентські, урядові, судові, прокурорські, самоврядні, громадські, колективні, індивідуальні тощо. Види і суть гарантій за формами і галузями права і законодавства: конституційні, адміністративні, кримінальні, дисциплінарні, процесуальні і матеріальні, звичаєво-правові, договірні, міжнародно-правові, тощо. Соціальна цінність і роль правопорядку та громадського порядку в державі і суспільстві. Співвідношення режиму законності, правового режиму і правопорядку як співвідношення процесу точного і неухильного виконання і дотримання законодавства.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Авер'янов В.Б. Принципи верховенства права у сфері виконавчої влади: питання теорії та практики реалізації // Право України. - 2010.- №3. - С.72-79.
3. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
4. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
5. Андрусак В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Г. Андрусак; кер. роботи Х. Бехруз; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
6. Андрушко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андрушко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
7. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
8. Біла Л. В. Зміцнення законності як одна з передумов побудови соціально-правової держави / Л. В. Біла // Держава і право: зб. наук. пр. – 2002. – Вип. 15. – С. 22–24.
9. Братусь С. Н. Юридическая ответственность и законность. (Очерки теории). М.: Юридическая литература, 1976. - 215 с.
10. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
11. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
12. Гіда Є. О. Праксеологічна сутність правопорядку / Є. О. Гіда // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 1. – С. 136-142.
13. Голікова К. О. Дисципліна та законність в державному управлінні: поняття та способи їх забезпечення / К. О. Голікова // Адміністративне право і процес. Фінансове право. Інформаційне право. - 2013. - №2. - С. 110-113.
14. Головін А. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності міліції громадської безпеки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. П. Головін. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 20 с.
15. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.

16. Доронін І. Забезпечення державної безпеки як функція сучасної держави // Право України. – 2006. - №4. – С.127-131.
17. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження. - К.: Юстиніан, 2004. – 216 с.
18. Зінченко В. М. Законність, права людини та правоохоронна діяльність / В. М. Зінченко // Часопис Київського університету права. - 2011. - №3. - С. 55-58.
19. Каленіченко Л. І. Правозастосовні помилки працівників міліції та способи їх усунення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Каленіченко Лідія Іванівна ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2011. - 18 с.
20. Кирилюк Т. Ю. Правопорядок у суспільстві як результат правомірної поведінки // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 1. –С. 39-44.
21. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави: вітчизняний досвід //Право України. – 2008. - №6. – С.35-40.
22. Козюбра М. Верховенство права і українські реалії та перспективи // Право України. - 2010.- №3. - С. 6-18.
23. Козюбра М. І. Проблеми методології теорії держави і права в умовах політичного та ідеологічного плюралізму / М. І. Козюбра// Проблеми правознавства. - 1992. - Вип. 53. - С 3-7.
24. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
25. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
26. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
27. Крижанівський А. Ф. Правовий порядок в Україні: Витоки, концептуальні засади, інфраструктура: монографія / Крижанівський А. Ф. – Одеса: Фенікс, 2009. – 504 с.
28. Крижановський А. Ф. Правовий порядок суверенної України: становлення та тенденції розвитку (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.01 / А. Ф. Крижановський; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 40 с.
29. Крижанівський А. Ф. Правопорядок у суспільно-правничих контекстах: спроба системного бачення / А. Ф. Крижанівський // Актуальні питання реформування правової системи України: зб. наук. ст. за матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 1–2 червня 2007 р.): у 2 т. / уклад. Т. Д. Климчук, І. М. Якушев. – Луцьк: Вежа, 2007. – Т. 1. – С. 61–66.
30. Крижановський А. Ф. Сучасний правовий порядок: контури теорії // Актуальні проблеми теорії держави і права: збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 57. – С. 33-41.
31. Крук О. Проблемні питання реалізації демократичних прав і свобод людини //Право України. – 2007. - №5. – С.20-24.

32. Крыжановский А. Ф. Феноменология правопорядка: понятие, измерение, типология. - О.: Феникс, 2006. - 196 с.
33. Кудрявцев В. Н. Правовое поведение: норма и патология. - М. : Наука, 1982. - 288 с.
34. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
35. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
36. Луспеник Д. Верховенство права – «новий» старий принцип цивільного судочинства : співвідношення із принципом законності [Текст] / Д. Луспеник // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 9-20.
37. Мазурик, К. З. Закон та особливості його реалізації в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Мазурик Катерина Зіновіївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 19 с.
38. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
39. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
40. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
41. Мозолюк-Боднар Л. М. Поняття та сутність дисципліни як соціально-правового явища / Л. М. Мозолюк-Боднар // Університетські наукові записки. - 2011. - №2(38). - С. 216-222.
42. Національна безпека: навч. посіб. / Я. Й. Малик, О. І. Береза, М. Ф. Криштанович. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 280 с.
43. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
44. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб. / І. Є. Марочкін та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна, М. В. Сібільової, О. М. Толочка. – Х.: Право, 2000. – 270 с.
45. Пахомов В. В. Теоретичні засади забезпечення законності в державному управлінні / В. В. Пахомов // Юридична наука і практика. - №1. - 2011. - С. 13-18.
46. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинко, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.

47. Пихтін М. П. Теорія держави і права: термінол. Слов. / М. П. Пихтін, В. В. Галуцько, М. М. Новіков, М. М. Новікова, О. О. Онищук; Харк. Нац. Ун-т внутр. Справ, Херсон. Юрид. Ін-т. - Херсон, 2011. - 262 с.
48. Поляков А. В., Тимошина Е. В. Общая теория права: Учебник. - СПб.: Изд-во юрид. ф-та СПбГУ, 2005. - 472 с.
49. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
50. Самохвалов, В. В. Законність і справедливість : теоретико-правові проблеми співвідношення і взаємодії : автореф. дис. ... канд. юрид. : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Самохвалов В'чеслав Вікторович ; Інститут законодавства Верховної Ради України. - Київ, 2008. – 28 с.
51. Сердюк В. Доля Конституції / В. Сердюк, О. Федоровська // Юрид. вісн. України. – 2007. – № 28 (628). Електронний ресурс. – Режим доступу:http://www.yuricom.com/ua/legal_bulletin_of_Ukraine/archive/?aid=1768&jid=227.
52. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
53. Сидорець Б. В. Правомірність втручання держави у права людини в Україні : автореф.. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія Сидорець, Б. В. Правомірність втручання держави у права людини в Україні : автореф політичних і правових вчень» / Сидорець Божена Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.
54. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
55. Скрипнюк О. Правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина в процесі реалізації державного управління //Право України. – 2007. - №4. – С.3-8.
56. Старанцов Д. Сутнісна характеристика функції охорони правопорядку соціальної правової держави / Д. Старанцов // Юрид. Україна. – 2007. – № 9. – С. 8–12.
57. Стельмашук П.Я. Співвідношення законності і правопорядку у правоохоронній діяльності / П.Я. Стельмашук // Митна справа №4(88). - 2013. - С. 324-329.
58. Ступак А. Л. Законність та правопорядок як сутнісні складові розвитку правової системи / А. Л. Ступак // Шості юридичні читання. Правова культура, правова свідомість і право: Матеріали Міжнар. наук. конференції, 22-23 квітня / М-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський ун-т права. - К., 2010. - С. 139-140.
59. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.

60. Тарасишина О.М. Справедливість і толерантність у сучасному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Тарасишина; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2008. – 19 с.
61. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
62. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
63. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
64. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
65. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
66. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
67. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
68. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
69. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
70. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
71. Цвик М. В. Теория социалистической демократки: Государственно-правовые аспекты / М. В. Цвик. - К.: Вища шк., 1986. - 160 с.
72. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
73. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
74. Шай Р. Я. Правоохоронна функція правової держави : теоретико-практичний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Шай Роман Ярославович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 20 с.
75. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.

76. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України: навч. посіб.: у 2 ч. / Г. П. Ситник, А. В. Дацюк, Р. Р. Марутян та ін. – К.: НАДУ, 2011. – Ч. 1. – 44 с.
- Штанько А. Державна дисципліна як умова розбудови правової держави / А. Штанько // Вісник Національної академії прокуратури України. - №3(36). - 2014. - С. 24-30.

Тема 16 Правосвідомість та правова культура

Структура і види суспільної правосвідомості: класова, колективна (групова), професійна і індивідуальна. Співвідношення і взаємозв'язок правової системи і суспільної правосвідомості. Суспільна правосвідомість як одна із абстрактних форм буття (існування) усних форм і видів права. Соціальна цінність і значення правосвідомості в правотворчості, в реалізації прав, свобод та обов'язків, в правомірній поведінці і діяльності, у зміцненні правового режиму (режиму законності) і правопорядку. Поняття, суть, структура і функції індивідуальної правосвідомості. Шляхи та засоби підвищення рівня правосвідомості. Правове виховання.

Поняття, основні ознаки та структура правової культури суспільства, трудового колективу, соціальної групи, стану, класу та індивіда. Правова культура особистості і її структурні елементи і компоненти. Професійна правова (морально-правова) культура особистості юриста, державних службовців. Правова культура суспільства. Правова субкультура і правова контркультура.

Формування правосвідомості і правової культури у процесі соціалізації, освіти і практичної правомірної діяльності.

Рекомендована література до теми

1. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
2. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
3. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
4. Алексеев С. С. Право: азбука - теория - философия: опыт комплексного исследования. - М.: Статут, 1999. - 712 с.
5. Андриюшко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андриюшко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
6. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.

7. Берман Г. Дж Западная традиция права эпоха формирования / Г. Дж Берман; [пер. с англ. - 2-е изд.]. - М.: Изд-во МГУ: ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 624 с.
8. Білий П.М. Правова держава і правова культура: взаємозв'язок та результативність // Право України. – 1997. – № 12.
9. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
10. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
11. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбатов, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
12. Волошенюк О.В. Правовий нігілізм у пострадянському суспільстві : автореф. дис. канд. юрид. наук (12.00.01) / Університет внутрішніх справ. – Харків, 2000. – 18 с.
13. Ганзенко О. О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. – Запоріжжя, 2002. – С. 3. 2.
14. Ганзенко О.О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових вчень» / Олександр Олександрович Ганзенко. – Запоріжжя : Запорізький юридичний інститут МВС України, 2002. – 198 с.
15. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави. // Право України. - 2005. - № 4. - ст. 24-25.
16. Дмітрієнко І. В. Українська правова культура як нормативне небіологічне явище // Держава і право : зб. наук. пр. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. – Вип. 44. – С. 105–110.
17. Зайчук В.И. Дальнейшее совершенствование правового воспитания. – К., 1984. – 112 с. Менюк О.А. Формування правової культури підприємця: теоретичні та прикладні аспекти. – К. : Оріяни, 2001. – 172 с.
18. Ильин И. А. О сущности правосознания // Ильин И. А. Сочинения. В 10 т. / Сост., вст. ст. и коммент. Ю. Т. Лисицы. Т. 4. М.: Русская книга, 1993-1994. - 620 с.
19. Ильин И. А. Общее учение о праве и государстве. - М.: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. - 510 с.
20. Калиновський Ю.Ю. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен: філософсько-правова рефлексія: автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 12.00.12 / Ю.Ю. Калиновський; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. - Х., 2010. - 36 с.
21. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва: вплив на внутрішній стан : навч. посібник. – Київ, 1993. – 169 с.
22. Кистяковский Б. А. Философия и социология права. СПб.: Изд-во РХГИ, 1998. - 799 с.

23. Ковлер А. И. Антропология права: Учебник для вузов. М.: «Норма», 2002. - 480 с.
24. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. - 512 с.
25. Кон И. С. Личность как субъект общественных отношений. М.: Знание, 1966. - 48 с.
26. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
27. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
28. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
29. Кутиркін А. Шляхи розвитку теорії та практики правового виховання населення України. // Право України. - 2008. - № 3. - С. 122-125.
30. Лисогор В. Правова культура як елемент механізму реалізації прав і свобод громадян. // Підприємництво, господарство і право. - 2009. - № 5. - С. 19-21.
31. Лобода Ю. П. Правовая традиция украинского народа (феномен и объект общетеоретического дискурса). - Л.: Мир, 2009. - 280 с.
32. Макаренко Л. О. До проблеми формування правової культури в Україні. // Віче. - 2007. - № 18. - С. 52-53.
33. Макаренко Л. О. Феномен культури у філософському дискурсі [Текст] / Л. О. Макаренко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 32-46.
34. Макушев В. П. Правова та громадянська культури як різновид соціокультурних факторів з формування системи стримувань і противаг побудови громадянського суспільства. // Право і суспільство. - 2009. - № 3. - С. 8-16.
35. Маличок К. Формування правосвідомості українців на етапі демократизації України // Підприємництво, господарство і право. - 2007. - №5. - С. 121-122.
36. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
37. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
38. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
39. Нерсисянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсисянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
40. Нерсисянц В. С. Право в системе социальной регуляции: (история и современность). М.: Знание, 1986. - 63 с.

41. Нерсисянц В. С., Муромцев Г. И. и др. Право и культура. М.: Изд-во РУДН, 2002. - 423 с.
42. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
43. Орзих М. Ф. Личность и право / (По изд.: М.-К., 1975) Предисл. С. В. Кивалова; вступить. статья автора. - О.: Юрид. л-ра, 2005. - 312 с.
44. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
45. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход: Курс лекций. 2-е изд., доп. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 845 с.
46. Поляков А. В., Тимошина Е. В. Общая теория права: Учебник. - СПб.: Изд-во юрид. ф-та СПбГУ, 2005. - 472 с.
47. Права человека. Учебник для вузов. Отв. ред. - чл.-корр. РАН, д.ю.н. Е.А.Лукашева. - М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА М), 2000. - 573 с.
48. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. чл.-корр. РАН Е.А.Лукашевой. - М.: Издательство НОРМА, 2002. - 448 с.
49. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: Монографія / За ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка, О. В. Петришина та ін. - Х.: Право, 2007. - 248 с.
50. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А.П. Гетьман, Л.М. Герасіна, О.Г. Данильян та ін. ; за ред. В.Я. Тація, А.П. Гетьма-на, О.Г. Данильяна. – Х. : Право, 2010. – 368 с.
51. Примуш М. В. Загальна соціологія: Навч. посіб. - К.: ВД «Професіонал», 2004. - 592 с.
52. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсисянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
53. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
54. Сафаров Р.А. Цели правового воспитания // Личности и уважение к закону. – М., 1979. – С. 165–166.
55. Семитко А. П. Правовая культура // Теория государства и права / Под ред. В. М. Корельского и В. Д. Перевалова. - М. : Инфра. М-Норма, 1997. - С. 330-331.
56. Семитко А.П. Развитие правовой культуры как правовой прогресс / Урал. Гос. Юрид. Акад. , гуманит. Ун-т. - Екатеринбург, 1996. - 313 с. Библиогр. : С. 299-312
57. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
58. Снігур І. Й. Правова культура в контексті реалізації прав громадян на участь у здійсненні державної влади. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. - 2005. - № 3. - с. 55-65.

59. Соціологія: Підручник для студ. вузів. / За ред. В. Г. Городяненка. - К.: ВД «Академія», 2003. - 560 с.
60. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
61. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / В. М. Сырых. - М. : Юстицинфом, 2000. - 528 с.
62. Татаринцева Е. В. Правовое воспитание. / Е.В. Татаринцева. – Москва : Высшая школа, 1990. – 175 с.
63. Татаринцева Е.В. Правовое воспитание: методология и методика. – М., 1990. – 179 с.
64. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
65. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.
66. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
67. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
68. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
69. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
70. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
71. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галунька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
72. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
73. Фібула М. М. Педагогіка: Навч. посіб. для студ. вузів. - К.: ВД «Академія», 2000. - 544 с.
74. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. Пер. с нем. Д. В. Складнева. СПб.: Наука, 2000. - 377 с.
75. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
76. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.

77. Черкас М. Є. Чинники, що впливають на формування правосвідомості в Україні [Текст] / М. Є. Черкас // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 172-182.
78. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
79. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.

III. ЛІТЕРАТУРА

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи з дисципліни «Проблеми теорії держави і права» включає наступні наукові і навчальні видання:

Основна література:

1. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина I. Актуальні проблеми теорії держави: Навчальний посібник / С.М. Тимченко, С.К. Бостан, С.М. Легша, Н.М. Пархоменко, Т.О. Пікуля, Н.В. Пронюк. – К.: КНТ, 2007. – 288 с.
2. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, прав, конструкції та наук, концепції): Навч. посіб. / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. - К.: Юрінком інтер, 2008. - 400 с.
3. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. - Харків: Право, 2009. - 584 с.
4. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних навчальних закладів] / М.В.Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Харків: Право, 2009. – 584 с.
58. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / За ред. Копейчикова В. В. - К.: Юрінком Інтер, 2000. - 320 с.
5. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
59. Кельман М. С., Мурашин А. Г. Общая теория государства и права: Учебник. - К.: Кондор, 2006. - 477 с.
60. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави та права: Підручник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2003. – 584 с.
61. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР, тлумачення від 15.05.2014 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
62. Колодій А.М., Копейчикова В.В., Лисенков С.Л., Пастухов В.П., Сумін В.О., Тихомиров О.Д. Теорія держави і права. – К.: «Юрінформ», 1995. – 192 с..
63. Котюк В. А. Общая теория государства и права: Учебное пособие. - К.: Атика, 2005. - 592 с.
6. Кравчук М.В. Теорія держави і права : (опорні конспекти) : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.В. Кравчук ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет, Юридичний факультет, Кафедра теорії та історії держави і права. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016.- 523 с.

64. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
65. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
66. Марченко М.Н. Теория государства и права. Учебник. Издание второе, переработанное и дополненное. – М.: ООО «ТК Велби», 2002. – 640 с.
67. Общая теория государства и права: Учебное пособие / Под ред. В. В. Копейчикова. - М.: Интер, 1998. - 320 с.
68. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / П. М. Рабінович. - [вид. 5-е, змін.]. - К. : Атіка, 2001. - 176 с.
69. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посіб. - Вид. 10-те, доп. - Львів: Край, 2008. - 224 с.
70. Скакун О. Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс) : учебник / О. Ф. Скакун. - Х. : Эспада, 2007. - 840 с.
71. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. - Х.: Консум, 2006. - 656 с.
72. Сырых В.М. Теория государства и права: Учебник для вузов / В.М.Сырых, стереотип. - М.: Юстицинформ, 2005. - 704 с.
73. Сырых В.М. Теория государства и права: Учебник. – 2-е изд., стер. – М.: ЗАО «Юридический Дом «Юстицинформ», 2002. – 592 с.
74. Теория государства и права / Под ред. В.П. Малахова, В.Н. Казакова. – М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2002. – 576 с.
75. Теория государства и права. Учебник для юридических вузов и факультетов. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Первалова – М.:Издательская группа ИНФРА•М – НОРМА, 1997. – 570 с.
7. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю. А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 332 с.
8. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова ; за заг. ред. О. В. Петришина. – 4-те вид., допов. і змін. – Х. : Право, 2015. – 204 с.
9. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова ; за заг. ред. О. В. Петришина. – 5-те вид., допов. і змінене. – Х. : Право, 2016. – 198 с.
76. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник /За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 688 с.
10. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
77. Webster's New Universal Unabridged Dictionary. N.Y., 1993.
78. Yarner D. A Dictionary of Modern Legal Usage. N.Y., 1978.
79. Canadian Law Dectonar. Toronto, 1980.
80. Kodansha Encyclopedia of Japan. Tokyo, 1983. Vol. 4.
81. The Advanced Lemer's Dictionary of Current English. London, 1998.
82. General Theory of Law and State. N. Y., 1994.

83. Merryman J., Dark D. Comparative Law: Western European and Latin American Systems. N.Y., 1978.
84. Liebesny H. Foreign Legal Systems: A Noncomparative Analysis. Washington.
85. Cruz P. A Modern Approach to Comparative Law. Boston, 1993.
86. Cruz P. A Modern Approach to Comparative Law.
87. Grossfeld B. The Strength and Weakness of Comparative Law. Oxford. 1990.
88. Kohler N. Das Recht als Kulturerscheinung. Wirtzdurg, 1885.
89. Blak D. The Behavior of Law. N.Y., 1976.
90. Zweigert K., Kötz H. Introduction to Comparative Law. Oxford, 1992.
91. Foster N. German Law and Legal System. Mayfield, 1993.
92. Bridge J., Banadas Ef., Gardner J., Miller D. (eds). United Kingdom Law in the Mid-1990's. L.
93. Eddey K. The English Legal System. L., 1987.
94. Merryman J. The Civil Law Tradition. Stanford, 1992.
95. Dessemontet F., Ansary T. Introduction to Swiss Law. L., 1983.

Додаткова література:

1. Абашидзе А. Х. Защита прав меньшинств по международному и внутригосударственному праву. М.: «Права человека», 1996. - 476 с.
2. Абдулаев М. И., Комаров С. А. Проблемы теории государства и права: Учебник. СПб.: Питер, 2003. - 397 с.
3. Абдулаев М.И. Права человека и закон: Историко-теоретические аспекты. СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004 - 322 с.
4. Авраменко, А.И. Человек. Общество. Государство. Пособие для абитуриентов вузов / А.И.Авраменко, Т.И.Адуло, И.Н.Бобкова; Под общ. ред. А.И.Авраменко, Ф.В.Пекарского.- 3-е изд., доп.- Мн.: Акад. МВД Респ. Беларусь, 2004. – 368 с.
5. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1:Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2010. - 162 с.
6. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1:Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2011. - 146 с.
7. Актуальні проблеми юридичної науки. Ч. 1:Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство [Текст]. - 2012. - 120 с.
8. Александров Н.Г. Законность и правоотношения в советском обществе / Н.Г. Александров. – М. : Юриздат, 1955. – 176 с.
9. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения. - М.: НОРМА, 2002. - 608 с.
10. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. - М.: Статут, 2000. - 256 с.
11. Алексеев С. С. Право: азбука - теория - философия: опыт комплексного исследования. - М.: Статут, 1999. - 712 с.
12. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права: Пер. з англ. Р. Семківа. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 385 с.
13. Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редк.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін. Т.1: Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упорядники: В.Д.Бабкін, І.Б.Усенко, Н.М. – К.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 335с.
14. Арановский К. В. Конституционная традиция в российской среде. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 658 с.
15. Архипов С. И. Субъект права: теоретическое исследование. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2004. - 469 с.
16. Афанасьев В. Г. Системность и общество. М.: Наука, 1980. - 214 с.
17. Бабаев В. К., Баранов В. М., Гойман В. И. Словарь категорий и понятий общей теории права. Н. Новгород, 1992. - 97 с.

18. Бабаев В.К. Теория государства и права Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. (Серия: «Institutiones»). – М. : Юристъ, 2004. - 520с.
19. Байтин М. И. Сущность права (Современное нормативное правопонимание на грани двух веков) Саратов: Изд-во СГАП, 2001. - 416 с.
20. Баландье Ж. Политическая антропология / Пер. с франц. Е. А. Самарской. М.: Научный мир, 2001. - 204 с.
21. Балинська О. М. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. / О. М. Балинська, Т. З. Гарасимів. – [вид 2-е, доп. і перероб.]. – Л. : Вид-во ЛьвДУВС, 2010. – 416 с.
22. Бачинин В. А. История философия и социология права. СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2001. - 335 с.
23. Бачинин В. А. Философия права и преступления. - Х.: Фолио, 1999. - 607 с.
24. Бачинин В. А., Сальников В. П. Философия права. Краткий словарь. СПб.: РДК Принт, 2000. - 400 с.
25. Бердяев Н. А. Философия неравенства // Русское зарубежье: Из истории социальной и правовой мысли. Л.: Лениздат, 1991. - 440 с.
26. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / Под общ. ред. В.И. Даниленко / Пер. с фр. – М.: Издательский дом NOTA VENE, 2000. – 576 с.
27. Берман Г. Дж Западная традиция права эпоха формирования / Г. Дж Берман; [пер. с англ. - 2-е изд.]. -М.: Изд-во МГУ: ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 624 с.
28. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації) [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бірюков Руслан Миколайович ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». - О., 2011. - 204 арк.
29. Бойко І. С. Порівняльне правознавство [Текст] : навч. посіб. / І. С. Бойко, Б. В. Бабін ; Одес. нац. мор. акад. - О. : Фенікс, 2011. - 151 с.
30. Бостан Л. М., Бостан С. К. Держава і право епохи громадянського суспільства: Навч. посіб. для студентів, курсантів, слухачів. - 2-е вид. - Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 452 с.
31. Бостан С. К. Форма правления современного государства: проблемы истории, теории, практики: [монография] / Бостан С. К. - М.: Юридический ин-т; Дикое поле, 2005. - 540 с.
32. Бочаров В. В. Антропология права: Антропологические и юридические аспекты // Человек и право. Книга о Летней школе по юридической антропологии (г. Звенигород, 22-29 мая 1999 г.) Отв. ред. Н. И. Новикова, В. А. Тишков. М.: Изд-во, 1999. - С. 23-31.
33. Бошно С.В. Правоведение. Учебник / С.В. Бошно. - М.: Издательство Эксмо, 2004. - 432с.
34. Братусь С. Н. Юридическая ответственность и законность. (Очерки теории). М.: Юридическая литература, 1976. - 215 с.
35. Бромлей Ю. В. История первобытного общества: Эпоха первобытной общины: Учебник для исторических факультетов / Под ред. В. П. Алексеев, Ю. И. Семенов. М.: Наука, 1986. - 572 с.

36. Букреев В. И., Римская И. Н. Этика права: от истоков этики к мирозданию. Учебное пособие. М.: Юрайт, 2000. - 336 с.
37. Бусова Н. А. Модернизация, рациональность и право. - Х.: Прометей-Прес, 2004. - 352 с.
38. Варданянц Г. К. Социологическая теория права: Монография. - М.: Академический Проект, 2007. - 439 с.
39. Васильев А.В. Теория государства и права: Учебник. - М.: Флинта; МПСИ, 2005. - 440 с.
40. Введение в Украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. - О.: Юрид. л-ра, 2009. - 768 с.
41. Венгеров А. Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов. М.: «Омега-Л», 2004. - 608 с.
42. Венгеров, А.Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов / А.Б.Венгеров.- М.: Юриспруденция, 2000. - 528с.
43. Вишневский, А.Ф. Общая теория государства и права: Курс лекций / А.Ф.Вишневский, Н.А. Горбаток, В.А. Кучинский; Под общей ред. А.Ф.Вишневского.- Мн.: Тесей, 1998. - 576 с.
44. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права : [монографія] / Ю. Л. Власов. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 180 с.
45. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: монографія / Ю.Л. Власов. – К.: Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України. – 2001. – 180 с.
46. Волков А.В. Принцип недопустимости злоупотребления гражданскими правами в законодательстве и судебной практике (анализ более 250 судебных дел о злоупотреблении правом) / А.В. Волков. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 960 с.
47. Волков А.В. Теория концепции «злоупотребление гражданскими правами» / А.В. Волков. – Волгоград : Станица-2, 2007. – 352 с.
48. Вопленко Н.Н. Официальное толкование норм права. М.: Юрид. лит., 1976. - 178 с.
49. Вступ до теорії правових систем / За заг. ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко: Монографія. – К.: Юрид. думка, 2006. - 432 с.
50. Выготский Л. С., Лурия А. Р. Этюды по истории поведения. М.: Педагогика-Пресс, 1993. - 224 с.
51. Гаек Ф. А. Конституція свободи: Пер. з англ. М.Олійник, А.Королишина. - Львів: Літопис, 2004. - 556 с.
52. Ганзенко О.О. Формування правової культури особи в умовах розбудови правової держави Україна : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових вчень» / Олександр Олександрович Ганзенко. – Запоріжжя : Запорізький юридичний інститут МВС України, 2002. – 198 с.
53. Гердер И. Г. Идеи к философии истории человечества / Пер. и примеч. А. В. Михайлова. М.: Наука, 1977. - 703 с.

54. Головін А. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності міліції громадської безпеки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. П. Головін. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 20 с.
55. Гомьен Д., Харрис Д., Эваак Л. Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. - М.: Изд-во МНИМП, 1998. - 600 с.
56. Графский В. Г. Институты самоуправления: историко-правовое исследование. М: Наука, 1995. - 300 с.
57. Гревцов Ю. И. Социология права: Курс лекций. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2001. - 312 с.
58. Гришко О. М. Теорія держави і права [Текст] : практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук ; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». - К. : КНЕУ, 2013. - 308 с.
59. Губаева Т. В. Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности. М.: Норма. - 160 с.
60. Гумилев Л. Н. Древняя Русь и Великая Степь. М.: «Лорис» 1992. - 511 с.
61. Гумилев Л. Н. Этногенез и биосфера Земли. Л.: Гидрометеиздат, 1990.- 528 с.
62. Гурвич Г. Д. Философия и социология права: Избранные сочинения / Пер. М. В. Антонова, Л.В. Ворониной. СПб.: Издательский Дом С.-Петербур. гос. ун-та, Изд-во юридического факультета С.-Петербур. гос. ун-та, 2004. - 848 с.
63. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / С. Д. Гусарев. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
64. Гьоффе О. Демократія в епоху глобалізації: Пер. з нім. - К.: ППС-2002, 2007. - 436 с.
65. Давид Р. Основные правовые системы современности / Пер. с франц. и вст. ст. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1988. - 496 с.
66. Давид Р., Жоффре-Спинози К. Основные правовые системы современности /Пер. с франц. В. А. Туманова. М.: Международные отношения, 1998. - 400 с.
67. Дашковська О. Р. Жінка як суб'єкт права в аспекті гендерної рівності. - Х.: Право, 2005. - 224 с.
68. Дворкін Р. Серйозний погляд на права: Пер. з англ. - К.: Основи, 2000. - 519с.
69. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини. Джерела і практика застосування. К.: «АртЕк». 1997. - 584 с.
70. Дмитрук В.Н. Теория государства и права: Учебное пособие / В.Н.Дмитрук. - М.: Новое знание, 2002. - 182 с.
71. Дуглас М. Чистота и опасность. Анализ об осквернении табу / Пер. с англ. Р. Г. Громова. - М.: КАНОН-ПРЕСС-Ц, 2000. - 285 с.
72. Дудченко В. В. Традиция правового развития: плюрализм правовых учений. - О.: Юрид. л-ра, 2006. - 304 с.

73. Дьяконов И. Пути истории. От древнейшего человека до наших дней. М.: Изд. фирма «Восточная литература», 1994. - 382 с.
74. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии / Пер. с фр. и послесловие А.Б.Гофмана. М.: Наука, 1990. - 575 с.
75. Дюрягин И.Я. Применение норм советского права. Теоретические вопросы. Свердловск: Средне-Уральское книжное изд-во, 1973. - 247 с.
76. Егоров Н.Д. О понятии субъективного права / Н.Д. Егоров // Правосубъектность по гражданскому и хозяйственному праву. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1983. – 197 с.
77. Енгибарян Р.В. Теория государства и права: Учебное пособие / Р.В.Енгибарян, Ю.К. Краснов. - М.: Юристъ, 1999. - 272 с.
78. Жоль К. К. Методы научного познания и логика (для юристов). - К.: Атика, 2001. - 288 с.
79. Загайнова С.К. Судебный прецедент: проблемы правоприменения. - М.: НОРМА, 2002. – 176 с.
80. Загальна теорія держави і права [Текст] : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М. В. Цвік та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф, акад. АПрН України О. В. Петришина ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - Х. : Право, 2010. - 583 с.
81. Загиней З.А. Кримінально-правова герменевтика: монографія / З.А. Загиней. – К.: Видав. дім «Ар- тЕк», 2015 – 380 с.
82. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. - К.: Парламент, вид-во, 1999. - 247 с.
83. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. - К. : Парламентське вид-во, 1999. - 248 с.
84. Зайчук В.И. Дальнейшее совершенствование правового воспитания. – К., 1984. – 112 с. Менюк О.А. Формування правової культури підприємця: теоретичні та прикладні аспекти. – К. : Оріяни, 2001. – 172 с.
85. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження. - К.: Юстиніан, 2004. – 216 с.
86. Законодавство: проблеми ефективності. - К.: Наукова думка, 1995. – 229 с.
87. Звиглянич В. А. Научное познание как культурно-исторический процесс / В. А. Звиглянич. - Киев: Наук. думка, 1989. - 167 с.
88. Зеньковский В. В. История русской философии / В. В. Зеньковский // О России и русской философской культуре. Философы русского послеоктябрьского зарубежья. - М. : Наука, 1990. - С. 129-134.
89. Зивс С. Л. Источники права. М.: Наука, 1981. - 239 с.
90. Зивс С. Л. Источники права. Монография, Москва, издат. «Наука», 1981 г. - 241 с.
91. Золотарев А. М. Родовой строй и первобытная мифология. М.: Наука, 1964. - 328 с.

92. Ильин И. А. О сущности правосознания // Ильин И. А. Сочинения. В 10 т./ Сост., вст. ст. и коммент. Ю. Т. Лисицы. Т. 4. М.: Русская книга, 1993-1994. - 620 с.
93. Ильин И. А. Общее учение о праве и государстве. - М.: АСТ: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. - 510 с.
94. Историческое и логическое в познании государства и права : [монография / А. И. Королев и др.] ; под ред. проф. А. И. Королева ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Л. : Изд-во ЛГУ, 1988. - 156 с.
95. Кабо В. Р. Первобытная доземледельческая община. М.: Наука, 1986. - 303 с.
96. Казимирчук В.П. Право и методы его изучения. - М.: Юрид. лит., 1965. - 204 с.
97. Калинина Э.А. Общая теория государства и права: краткий элементарный учебный курс / Э.А. Калинина. - Мн.: Молодёжное научное общество, 2005. - 84 с.
98. Канцір В. С. Тероризм у сучасному глобалізаційному просторі: філософсько-правовий вимір : монографія / В. С. Канцір. - Л. : Край, 2011. - 554, [4] с.
99. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права : [монографія] / О. В. Капліна. – Х. : Право, 2008. – 296 с.
100. Капліна О.В. Правозастосовне тлумачення су- дом норм кримінально-процесуального права: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09 / О.В. Капліна; Нац. юрид. акад. Укр. ім. Я. Мудрого. – Х., 2009. – 478 с.
101. Карбонье Ж. Юридическая социология / Пер. с франц. и вступ. ст. В. А. Туманова. М.: Прогресс 1986. - 352 с.
102. Карташев В.И. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность / *Карташов* В.Н.; Под ред.: Матузов Н.И. - Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1989. - 218 с.
103. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва: вплив на внутрішній стан : навч. посібник. – Київ, 1993. – 169 с.
104. Кашанина, Т.В. Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы: Учебное пособие / Т.В. Кашанина - М.: Юристъ, 1999. - 335с.
105. Кельзен Г. Чисте правознавство: 3 дод.: Проблема справедливості: Пер. з нім. - К.: Юніверс, 2004. - 496 с.
106. Керимов Д. А. Методология права. Предмет, функции, проблемы философии права. М.: Аванта +, 2000. - 560 с.
107. Керимов Д. А. Философские проблемы права. М.: Мысль, 1972. - 472 с.
108. Керимов Д. Л. Философские основания политико-правовых исследований / Д. Л. Керимов. - М. : Мысль, 1986. - 330 с.
109. Кечекьян С. Ф. Правоотношения в социалистическом обществе. М.: Изд-во АН СССР, 1958. - 187 с.

110. Кистяковский Б. А. Философия и социология права. СПб.: Изд-во РХГИ, 1998. - 799 с.
111. Кленнер Г. От права природы к природе права / Пер. с нем. / Под. ред Б. А. Куркина; Вступ. ст. Л. С. Мамута. М.: Прогресс, 1988. - 320 с.
112. Кленнер Г. От права природы к природе права / Пер. с нем. Т.Б.Бакназар-Юзбашева; Под ред Б.А.Куркина. - М.: Прогресс, 1988. – 320 с.
113. Ковлер А. И. Антропология права: Учебник для вузов. М.: «Норма», 2002. - 480 с.
114. Ковлер А. И. Ценностные и стратегические перспективы правового плюрализма // Человек и право. Книга о летней школе по юридической антропологии (г. Звенигород, 22-29 мая 1999) / Отв. ред. Н. И. Новикова, В. А. Тишков. М.: Изд-во 1999. - С. 105-112.
115. Козлихин И. Ю. Право и политика. СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 1996. - 192 с.
116. Козлихин И.Ю. Идея правового государства: История и современность. - СПб.: Изд-во Санкт-Петербург, ун-та, 1993.- 152 с.
117. Козлов В. А. Проблемы предмета и методологии общей теории права. - Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1989. - 120 с.
118. Козловский А. А. Право как познания: Вступление в гносеологии права. - Черновцы: Рута, 1999. - 295 с.
119. Колодій А. М. Принципи права України. - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 208 с.
120. Колоколов Я.Н. Аутентическое толкование правовых актов: поиск новых парадигм / Я.Н. Колоколов. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 376 с.
121. Комаров С.А. Общая теория государства и права: Учебник. 7-е изд. - СПб.: Питер, 2005. – 512 с.
122. Кон И. С. Личность как субъект общественных отношений. М.: Знание, 1966. - 48 с.
123. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. - Х.: Право, 2003. - 808 с.
124. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права / Предисловие д-ра юрид. наук, проф. И. Ю. Козлихина. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 430 с.
125. Коршунов А. М. Диалектика социального познания / А. М. Коршунов, В. В. Мантанов. - М. : Политиздат, 1988. - 382 с.
126. Косвен М. О. Происхождение обмена и меры ценности М. -Л.: Молодая гвардия, 1927. - 80 с.
127. Коталейчук С. П. Теорія держави та права в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / С. П. Коталейчук, П. Я. Пісной. – К. : КНТ, 2011. – 560 с.
128. Коталейчук С.П. Теорія держави та права в запитаннях і відповідях : Навч. посіб. / С.П. Коталейчук, П.Я. Пісной. - К. : КНТ, 2011. - 560 с.
129. Коцюбинська О. Ю. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Коцюбинська Олена Юріївна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л., 2012. - 199 арк.

130. Кравчук Н. В. Проблемы теории государства и права (опорные конспекты): Учеб. пособие. - М.: Тернограф, 2008. - 344 с.
131. Краснов М. А. Ответственность в системе народного представительства (методологические подходы) / Краснов М. А. – М. : Ин-т государства и права, 1999. – 55 с.
132. Крестовская Н. Н., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: Элементарный курс. - Х.: Одиссей, 2007. - 432 с.
133. Крижанівський А. Ф. Правовий порядок в Україні: Витоки, концептуальні засади, інфраструктура: монографія / Крижанівський А. Ф. – Одеса: Фенікс, 2009. – 504 с.
134. Крусс В.И. Злоупотребление правом : [учеб. пособие] / В.И. Крусс. – М. : Норма, 2010. – 176 с.
135. Крыжановский А. Ф. Феноменология правопорядка: понятие, измерение, типология. - О.: Феникс, 2006. - 196 с.
136. Кудрявцев В. Н. Методологические проблемы советской юридической науки. М.: Наука, 1980. - 309 с.
137. Кудрявцев В. Н. Право и поведение. М.: Юридическая наука, 1976. - 191 с.
138. Кудрявцев В. Н. Правовое поведение: норма и патология. - М. : Наука, 1982. – 288 с.
139. Кудрявцев Ю. В. Нормы права как социальная информация. М.: Юридическая литература, 1981. - 144 с.
140. Кузнецов, Э.В. Наука о праве и государстве / Э.В. Кузнецов, В.П.Сальников - СПб.: Санкт-Петербургский университет МВД РФ, Издательский Торговый Дом «Герда», 1999. - 410с.
141. Кузьмін С.А., Карпенко Д.М.. Теорія держави та права в питаннях і відповідях [Текст] : посібник / С. А. Кузьмін, Д. М. Карпенко. - К. : Вид. Паливода А. В., 2010. - 128 с. - (Серія «Шпаргалка»). - Бібліогр.: с. 121-122.
142. Кульчар К. Основы социологии права / Пер. с предисл. и общ. ред. В. П. Казимирчука. М.: Прогресс, 1981. - 256 с.
143. Лазарев В. В. Общая теория права и государства: Учебник для вузов. - М.: Юрист, 2005. - 575 с.
144. Лапаева В. В. Социология права. - М.: НОРМА, 2000. - 304 с.
145. Леббон Г. Психология народов и масс / Пер. с франц. СПб.: «Макет», 1995. - 316 с.
146. Леббон Г. Психология социализма / Пер. франц. СПб.: «Макет», 1996.-544 с.
147. Леви-БрюльЛ. Первобытный менталитет / Пер. с франц. Е. Кальщикова. СПб.: «Европейский Дом» 2002. - 400 с.
148. Леви-Строс К. Первобытное мышление / Пер. вступ. Ст. и прим. А. Б. Островского. М.: Республика, 1994. - 384 с.
149. Лейст О.Э. Сущность права. Проблемы теории и философии права. - М.: ИКД «Зерцало«М», 2002. – 288 с.

150. Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики: Монографія / Л. І. Летнянчин. - Х.: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. - 256 с.
151. Лившиц Р. З. Теория права: Учебник для студентов юрид. вузов. М.: Бек, 1994. - 208 с.
152. Липинский Д. А. Проблемы юридической ответственности / под. ред. Р. Л. Хачатурова. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. – 385 с.
153. Ллойд Д. Идея права. Репрессивное зло или социальная необходимость / Пер. с англ. М.А. Юмашева. М.Ю.Юмашев, науч. ред. Ю.М. Юмашев. - М.: «ЮГОНА», 2002. - 416 с.
154. Лобода Ю. П. Правовая традиция украинского народа (феномен и объект общетеоретического дискурса). - Л.: Мир, 2009. - 280 с.
155. Лопуха А. Д., Зельцер И. М. Обычное право: вопросы теории и современная практика. Новосибирск: Новосиб. гос. ун-т, 2002. - 250 с.
156. Лук'янов Д. В. Політичні партії в системі взаємодії громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання): Монографія / Д. В. Лук'янов. - Х.: Право, 2007. - 320 с.
157. Лукич Р. Методология права / Р. Лукич. – М. : Прогресс, 1981. - 304 с.
158. Лук'янов Д. В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, Г. О. Христова] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2012. - 190 с.
159. Луман Н. Власть / Пер. с нем. А. Ю. Антоновского. М.: Праксис, 2001. - 256 с.
160. Лысенков С. Л. Общая теория государства и права: Учеб. пособие. - М.: Юрист: КНТ, 2006. - 355 с.
161. Любашиц В. Я. Теория государства и права / Любашиц В. Я., Смоленский М. Б., Шепелев В. И. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. - 512 с.
162. Максимов С. И. Правовая реальность: опыт философского осмысления / С. И. Максимов. - Х.: Право, 2002. - 328 с.
163. Мала енциклопедія теорії держави і права / [С. В. Бобровник, О. І. Чаплюк, О. М. Мельник та ін.] ; за заг. ред. проф. Ю. Л. Бошицького. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 368 с.
164. Малеин Н. С. Правонарушение: понятие, причины, ответственность. - М.: Юрид. лит., 1985. - 182 с.
165. Малишев Б. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посіб. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк ; за заг. ред. Б. В. Малишева. – К. : Реферат, 2010. – 260 с.
166. Малишев Б. В. Правова система (телеологічний вимір) [Текст] : монографія / Б. В. Малишев ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Дакор, 2012. - 363 с.
167. Малько, А.В. Теория государства и права / А.В.Малько - М.: Юрист, 2001. - 304с.
168. Манов Г.Н. Теория государства и права. - М.: БЕК, 1996. - 336 с.

169. Манукян А. Г. Толкование норм права: виды, система, пределы действия : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Артем Генрихович Манукян. – СПб., 2006. – 177 с.
170. Марксистско-ленинская общая теория государства и права: В 4 т. / Ред. В. М. Чхивадзе. Т. 3. Социалистическое право. М.: Юридическая литература, 1973. - 647 с.
171. Марченко М. Н. Источники права: Учебное пособие. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. - 760 с.
172. Марченко М. Н. Источники российского права: вопросы теории и истории: Учебное пособие / Отв. ред. М.Н.Марченко. М.: Норма, 2005. - 336 с.
173. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 1. Государство. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 752 с.
174. Марченко М. Н. Проблемы общей теории государства и права: Учебник: в 2 т. - Т. 2. Право. - М.: ТК Велби; Проспект, 2007. - 656 с.
175. Марчук В. М. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / В. М. Марчук, О. В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 415 с.
176. Марчук В. П. «Свободное право» в буржуазной юриспруденции (критика концепции Е. Эрлиха). Киев: Изд-во «Вища школа», 1977. - 167 с.
177. Марчук В.М., Николаева Л.В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. - К: Істина, 2001. – 304 с.
178. Матузов Н.И. Личность. Права. Демократия: теоретические проблемы субъективного права / Н.И. Матузов. – Саратов : Изд. Саратовского ун-та, 1972. – 290 с.
179. Методологічні проблеми правової науки. Матеріали міжнар. наук, конференції 13-14 грудня 2002 р. Харків / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Акад. прав, наук України [Упоряд. М. І. Панов, Ю. М. Грошевий]. - Х.: Право, 2003. - 426 с.
180. Михайлович Д. М. Толкование закона : [монография] / Д. М. Михайлович. – Х. : Изд-во Нац. ун- та внутр. дел, 2004. – 198 с.
181. Михайлович Д.М. Толкование закона: монография / Д.М. Михайлович. – Х.: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2004. – 198 с.
182. Монтескье Ш.-Л. Избранные произведения / Общ. ред. и вст. ст., проф. М. П. Баскина. М.: Госполитиздат, 1955. - 800 с.
183. Мосс М. Общества. Обмен. Личность: Труды по социальной антропологии / Пер. с франц. М., 1996. - 380 с.
184. Муромцев Г. И. Источники права в развивающихся странах Азии и Африки: система и влияние традиции. Монография. М.: Изд-во РУДН, 1987.- 152 с.
185. Муромцев С. А. Определение и основное разделение права / Вступит, статья, коммент. доктора юр. наук, проф. Ю. И. Гревцова. 2-е изд., доп. СПб.: Издательский Дом С.-Петербур. Гос. Ун-та, Изд-во юридического факультета СПбГУ, 2004. - 224 с.

186. Мухаев Р. Т. Теория государства и права : учеб. для вузов / Р. Т. Мухаев. - М. : ПРИОР, 2001. - 351 с.
187. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм : навч. посіб. / І. Ю. Настасяк. – Львів : ЛьвДУВС, 2009. – 336 с.
188. Національна безпека: навч. посіб. / Я. Й. Малик, О. І. Береза, М. Ф. Криштанович. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 280 с.
189. Національна правова система в умовах формування європейського правового простору [Текст] : зб. матеріалів Міжнар. юрид. наук.-практ. Інтернет-конф. : тези наук. доп., (м. Київ, 10 жовт. 2012 р.). - К. : [б. в.], 2012. - 315 с.
190. Неновски Н. Право и ценности / Вст. ст. и пер. с болг. В. М. Сафронова. М.: Прогресс, 1987. - 246 с.
191. Неновски Н. Преимственность в праве / Пер. с болг. В. М. Сафронова. М.: Юридическая литература, 1977. - 167 с.
192. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для вузов / В. С. Нерсесянц. - М. : Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 1999. - 535 с.
193. Нерсесянц В. С. Право в системе социальной регуляции: (история и современность). М.: Знание, 1986. - 63 с.
194. Нерсесянц В. С. Право в системе социальной регуляции: История и современность. - М.: Знание, 1986. - 64с.
195. Нерсесянц В. С. Право и закон: Из истории правовых учений. М.: Наука, 1983. - 366 с.
196. Нерсесянц В. С., Муромцев Г. И. и др. Право и культура. М.: Изд-во РУДН, 2002. - 423 с.
197. Нерсесянц В.С. Философия права:Учебник для вузов /В.С. Нерсесянц. - М.: Издательская группа ИНФРА М - НОРМА, 1997. - 652 с.
198. Нерсесянц С. В. Курс лекций: Философия права / С. В. Нерсесянц. – М. : Эксмо, 2006. - 928 с.
199. Новгородцев П. И. Историческая школа юристов. СПб.: «Лань» 1999.- 189 с.
200. Оборотов Ю. Н. Теория государства и права (прагматический курс). Экзаменационный справочник. - О.: Юрид. л-ра, 2004. - 184 с.
201. Оборотов Ю. Н. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права): Монографія. - Одеса: Юрид. літ., 2002. - 280 с.
202. Общая теория права / [под общ. ред. А. С. Пиголкина. – 2-е изд., перераб. и доп.]. - М. : Изд. МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. - 384 с.
203. Обычное право в России: проблемы теории, истории и практики. Ростов-на-Д.: Изд-во СКАГС, 1999. - 368 с.
204. Оксамытний В. В. Правомерное поведение личности / Оксамытний В.В.; Отв. ред.: Козюбра Н.И. - Киев: Наук. думка, 1985. - 175 с.
205. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб. / І. Є. Марочкін та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна, М. В. Сібільової, О. М. Толочка. – Х.: Право, 2000. – 270 с.

206. Орзих М. Ф. Личность и право / (По изд.: М.-К., 1975) Предисл. С. В. Кивалова; вступить. статья автора. - О.: Юрид. л-ра, 2005. - 312 с.
207. Основы права: Учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп./ Под ред. В.В.Лазарева. - М.: Юристъ, 2001. - 448с.
208. Павленко Ж. О. Правове знання як технологічний ресурс: логіко-методологічний аспект. - Харків, 2004. - 128 с.
209. Папаян Р. А. Христианские корни современного права. - М.: НОРМА, 2002. - 416 с.
210. Пебер М. «Объективность» социально-научного и социально-политического познания / М. Пебер // Избр. произв. - М. : Прогресс, 1990. - 707 с.
211. Першиц А. И. История первобытного общества. Эпоха классового образования: Учебник для ист. вузов. М.: Наука, 1988. - 223 с.
212. Петражицкий Л. И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности. СПб.: «Лань», 2000. - 608 с.
213. Петришин А. В. Государственная служба: Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ / А. В. Петришин. - Х.: Факт, 1998. - 168 с.
214. Петрова Л. В. Фундаментальні проблеми методології права: філософсько-правовий дискурс - Харків: Право, 1998. - 416 с.
215. Пиголкин А. С. Толкование норм права // Общая теория права и государства: Учеб. / Под ред. В. В. Лазарева. – М.: Юристъ, 2007. – 575 с.
216. Письменицький А.А. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / А. А. Письменицький, Д. В. Слинько, А. С. Спаський ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. - 242 с.
217. Пихтін М. П. Теорія держави і права: термінол. Слов. / М. П. Пихтін, В. В. Галунько, М. М. Новіков, М. М. Новікова, О. О. Онищук; Харк. Нац. Ун-т внутр. Справ, Херсон. Юрид. Ін-т. - Херсон, 2011. - 262 с.
218. Плахов В. Д. Традиции и общество. Опыт философско-социологического исследования. М.: Мысль, 1982. - 220 с.
219. Погребняк С. Л. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія. - Х.: Право. - 240 с.
220. Подгурецкий А. Очерки социологии права. М.: Прогресс, 1974. - 329 с.
221. Поляков А. В. Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход: Курс лекций. 2-е изд., доп. СПб.: «Юридический центр Пресс», 2003. - 845 с.
222. Поляков А. В., Тимошина Е. В. Общая теория права: Учебник. - СПб.: Изд-во юрид. ф-та СПбГУ, 2005. - 472 с.
223. Поппер К. Открытое общество и его враги : в 2 т. Т. 2. : Время лжепророков: Гегель, Маркс и другие оракулы / К. Р. Поппер ; [пер. с англ., под ред. В. Н. Садовского]. - М. : Феникс ; Междунар. фонд «Культурная инициатива», 1992. - 598 с.
224. Порівняльне правознавство [Текст] : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [С. П. Погребняк та ін.] ; за заг. ред. акад. О. В.

- Петришина ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». - Х. : Право, 2011. - 271 с. :
225. Порівняльне правознавство [Текст] : підручник / [С. П. Погребняк та ін.] ; за заг. ред. акад. НАПрН України О. В. Петришина ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». - Х. : Право, 2012. - 271 с.
226. Порівняльне правознавство: досвід і проблеми викладання [Текст] : зб. наук. пр. і навч.-метод. матеріалів / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Укр. асоц. порівнял. правознав. ; [редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. ; упоряд. О. В. Кресін]. - К. : Ун-т Україна, 2011. - 287 с.
227. Права человека. Учебник для вузов. Отв. ред. - чл.-корр. РАН, д.ю.н. Е.А.Лукашева. - М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА М), 2000. - 573 с.
228. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. чл.-корр. РАН Е.А.Лукашевой. - М.: Издательство НОРМА, 2002. - 448 с.
229. Права человека: Учеб. пособие / А.Д.Гусев, Я.С.Яскевич, Ю.Ю.Гафарова и др.; Под. общ. ред. А.Д.Гусева и Я.С.Яскевич. -Мн.: «ТетраСистемс», 2002. - 304 с.
230. Права человека: Учебное пособие / Авт.-сост. С.П.Кацубо, И.В.Кучвальская, С.Б.Лугвин. - Мн.: Амалфея, 2001. - 336 с.
231. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: Монографія / За ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка, О. В. Петришина та ін. - Х.: Право, 2007. - 248 с.
232. Правова система в умовах розвитку сучасної державно-правової дійсності: генезис та напрями вдосконалення [Текст] : зб. матеріалів юрид. наук.-практ. Інтернет-конф. : тези наук. доп., 15 груд. 2011 р. - К. : [б. в.], 2011. - 264 с.
233. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності [Текст] : монографія / [Оніщенко Н. М. та ін.] ; за заг. ред. проф., Засл. юриста України Ю. Л. Бошицького ; Київ. ун-т права Нац. акад. наук України. - К. : Кондор, 2012. - 614 с.
234. Правова система України: проблеми і тенденції розвитку [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 3 червня 2010 р. / Нац. акад. правових наук України [та ін.] ; редкол.: Ю. П. Битяк [та ін.]. - Х. : НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. - 171 с.
235. Правова система України: становлення і перспективи розвитку [Текст] : зб. тез наук. доп. та повідомлень за матеріалами Міжвуз. студ. наук.-практ. конф., 26 квітня 2013 р., м. Полтава / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», Полтав. юрид. ін-т ; [ред. кол.: О. П. Бушан та ін.]. - Х. : Точка, 2013. - 225 с.
236. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А.П. Гетьман, Л.М. Герасіна, О.Г. Данильян та ін. ; за ред. В.Я. Тація, А.П. Гетьмана, О.Г. Данильяна. - Х. : Право, 2010. - 368 с.

237. Правоведение: Учебник для вузов / под ред. д.ю.н. проф. С.Н.Бабурина. - М.: Издательство НОРМА, 2003. - 592с.
238. Правоведение: Учебник для вузов / под. ред. З.Г. Крыловой. - М.: Высшая школа, 2003. - 560 с.
239. Правові системи сучасності [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Ю. С. Шемшученко та ін.] ; за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К. : Юридична думка, 2012. - 490 с.
240. Пракаш С. С. Юриспруденция. Философия права. Краткий курс: Учебное пособие для юрид. факульт. вузов. М.: Изд. центр, 1996. - 301 с.
241. Примуш М. В. Загальна соціологія: Навч. посіб. - К.: ВД «Професіонал», 2004. - 592 с.
242. Проблеми методології сучасного правознавства. Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції. 9-10 жовтня 1996 у м. Києві. - К., 1996. (Інформацію про зазначену конференцію також див.: Вісник Академії правових наук України. - 1997. - №1(8). - С.143-154.
243. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: Монографія / За заг. рсд. Л. М. Герасіної, О. Г. Данильяна, М.І. Панова та ін. - Х.: Право, 2008. - 320 с.
244. Проблемы общей теории права и государства / Под ред. В. С. Нерсисянца. - М.: Норма - Инфра-М, 1999. - 832 с.
245. Проблемы теории государства и права / Под ред. М. Н. Марченко. - М.: Юристъ, 2001. - 656 с.
246. Проблемы теории государства и права. Учебное пособие / Под ред. М.Н. Марченко. М.: «ПРОСПЕКТ», 1999. - 504 стр.
247. Протасов В. Н. Теория права и государства. Проблемы теории права и государства. - М.: Новый Юрист, 1999. - 240 с.
248. Рабінович Я. Методологія юридичної науки // Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін. - К.: «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 1998. - Т. 3: К-М. - С. 618-619.
249. Радбрух Г. Философия права / Пер. с нем. М.: Международные отношения, 2004. - 240 с.
250. Расы и народы / Ответ, ред. З. П. Соколова и др. Вып. 28. М.: Наука, 2002. - 241 с.
251. Реалізація права на сім'ю шляхом створення дитячих будинків сімейного типу [Текст] : монографія / Ю. Ю. Черновалюк. - Запоріжжя : Просвіта, 2011. - 171 с. - Бібліогр.: с. 156-171.
252. Редклифф-Браун А. Р. Структура и функция в примитивном обществе. Очерки и лекции / Пер. с англ. М.: «Восточная литература» РАН, 2001.-304 с.
253. Риндюк В. І. Проблеми законодавчої техніки в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія / В. І. Риндюк ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К. : Юридична думка, 2012. - 271 с.

254. Розин В. М. Генезис права: Методологический и культурологический анализ. М.: NOTA BENE Медиа Трейд Компания, 2003. - 336 с.
255. Ролз Дж. Теорія справедливості / Пер. з англ. О.Мокровольський. - К.: Основа, 2001. - 822 с.
256. Рулан Н. Историческое введение в право: Пер. с франц. - М.: Издательский дом NOTA BENE, 2005. - 672 с.
257. Рулан Н. Юридическая антропология: Учебник для вузов / Пер. с франц. М.: Норма, 2000. - 310 с.
258. Сабо И. Основы теории права. / Пер. с венг. и вступ. ст. д.ю.н. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1974. - 270 с.
259. Сабо И. Социалистическое право / Пер. с венг. и вступ. ст. д.ю.н. В. А. Туманова. М.: Прогресс, 1964. - 396 с.
260. Саміло Г. О. Проблеми тлумачення правових норм : [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / Г. О. Саміло – Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.
261. Сандевуар П. Введение в право. - М.: Интратэк-Р, 1994. - 324 с.
262. Свобода і закон / Бруно Лсоні: Пер. з англ. В. Кашкина под ред. А. Куряева. - М.: ИРИСЗН, 2008. - 308 с.
263. Селіванов В. М. Право і влада суверенної України. Методологічні аспекти / Академія правових наук України; НДІ приватного права і підприємництва / О. Д. Святоцький (наук. ред.). - К.: Видавничий Дім «Ін-Юре», 2002. - 723 с.
264. Семенов Ю. И. На заре человеческой истории. М.: Мысль, 1989. - 318 с.
265. Семенов Ю. И. Происхождение брака и семьи. М.: «Мысль», 1974. - 309 с.
266. Семитко А.П. Развитие правовой культуры как правовой прогресс / Урал. Гос. Юрид. Акад. , гуманит. Ун-т. - Екатеринбург, 1996. - 313 с. Библиогр. : С. 299-312
267. Сердюк О. В. Соціологічний підхід у сучасному правознавстві: пізнання соціальності права. Монографія. - Х.: Яшма, 2007. - 320 с.
268. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - К. : Ун-т «Україна», 2013. - 197 с.
269. Ситар І. М. Релігійні правові системи: проблема секуляризації та ресекуляризації [Текст] : навч. посіб. / І. М. Ситар ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : ЗУКЦ, 2012. - 279 с.
270. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2006. – 656 с.
271. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - К. : Правова єдність, 2011. - 520 с.
272. Скрытюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії та практики. До 10-річчя незалежності України. Монографія. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ПАН України, 2000. - 600 с.

273. Словарь терминов по теории государства и права / Под общ. ред. Панова Н. И. - Изд. 2-е, доп. и испр. - Х.: Основа, 1997. - 180 с.
274. Современный словарь иностранных слов. М.: Русский язык, 1993. - 740 с.
275. Соціологія: Підручник для студ. вузів. / За ред. В. Г. Городяненка. - К.: ВД «Академія», 2003. - 560 с.
276. Соцуру Л.В. Неофициальное толкование норм права: учеб. пособие / Л.В. Соцуру. – М.: Профобразование, 2000. – 112 с.
277. Спасов Б. Закон и его толкование. - М. : Наука, 1965. - 92 с.
278. Спиридонов Л. И. Теория государства и права: Учебник. М.: Изд-во АООТ «ГПНИИ-5», 1995. - 300 с.
279. Спиридонов Л. И. Теория права и государства. - СПб.: Университет, 2004. - 280 с.
280. Стефанчук М.О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / М.О. Стефанчук. – К., 2006. – 202 с.
281. Сурилов А. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - Одесса: Астропринт, 1998. - 222 с.
282. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. - 536 с.
283. Сырых В. М. Логические основания общей теории права : в 2 т. Т. 1. Элементный состав / В. М. Сырых. - М. : Юстицинфом, 2000. - 528 с.
284. Сырых В. М. Метод правовой науки: Основные элементы, структура /В. М. Сырых. М. : Юрид. лит., 1980. - 176 с.
285. Тавадов Г. Т. Этнология: Учебник для вузов. М.: Проект, 2002. - 352 с.
286. Тарановский Ф. В. Энциклопедия права: Учебное пособие для вузов по юрид. специальности. СПб.: МВД. России, 2001. - 552 с.
287. Тарасов Н. Н. Методологические проблемы юридической науки / Н. Н. Тарасов. - Екатеринбург : Изд-во Гуманит. ун-та, 2001. - 264 с.
288. Татаринцева Е. В. Правовое воспитание. / Е.В. Татаринцева. – Москва : Высшая школа, 1990. – 175 с.
289. Татаринцева Е.В. Правовое воспитание: методология и методика. – М., 1990. – 179 с.
290. Тейяр де Шарден П. Феномен человека / Пер. с франц. Н. А. Садовского / Предисл. и комментарии Б. А. Старостина. М.: «Наука», 1987. - 240 с.
291. Теория государства и права / Под ред. В. К. Бабаева. - М.: Юристъ, 2006. - 637 с.
292. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М. : Юристъ, 2001. - 776 с.
293. Теория государства и права / Под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. - М.: Юристъ, 2004. - 512 с.
294. Теория государства и права: Учебник / Под ред. В.К. Бабаева - М.: Юристъ, 2003. - 592 с.

295. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. М.М. Рассолова, В.О.Лучина, Б.С.Эбзеева. - М.: ЮНИТИ - ДАНА, Закон и право, 2000. - 640 с.
296. Теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. - М.: Право и закон, 2001. - 554 с.
297. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. - К. : Академія, 2013. - 346 с.
298. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / О. М. Головка [та ін.] ; за заг. ред. І. М. Погрібного ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х. : ХНУВС, 2010. - 277 с. - Бібліогр.: с. 273-276.
299. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Херсон. юрид. ін-т Харк. нац. ун-ту внутр. справ ; [авт.-упоряд.: Пихтін М. П. та ін. ; за заг. ред. В. В. Галуцька]. - Херсон : Херсон. міськ. друк., 2011. - 262 с.
300. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підготов. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Х. : Право, 2013. - 202 с.
301. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / [О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін.] ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
302. Теорія і практика конституціоналізації національних систем права та законодавства: український досвід [Текст] : аналіт. доп. / [Ю. С. Шемшученко та ін. ; відп. ред. Пархоменко Н. М.] ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. - 127 с.
303. Тилли А. А. Время, пространство, закон. - М.: Юрид. лит., 1965. - 204 с.
304. Тихомиров Л. А. Монархическая государственность. М.: ГУП «Облиздат», 1998. - 671 с.
305. Тодыка Ю. Н. Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика : [монография] / Ю. Н. Тодыка. – Х. : Факт, 2003. – 328 с.
306. Токарев С. А. Ранние формы религии и их развитие. М.: Наука, 1964. -399 с.
307. Толстой Ю.К. К теории правоотношения / Ю.К. Толстой. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1959. – 88 с.
308. Трємбїцький А.М. Порівняльне правознавство [Текст] : навч.-метод. посіб. / Трємбїцький А. М. ; [Межрегіон. акад. упр. персоналом]. - Хмельницький : Мельник А. А., 2011. - 222 с.
309. Трубецкой Е. Н. Энциклопедия права. - СПб.: Лань, 1999. - 224 с.
310. Україна: права людини в перехідний період / Під ред. В.И. Денисова, В.І. Евінтова. - К., 2001. - 184 с.
311. Филатов В. П. Научное познание и мир человека / В. П. Филатов. - М. : Политиздат, 1989. - 270 с.
312. Философия : учеб. для вузов / под общ. ред. В. В. Миронова. - М. : Норма, 2005. - 750 с.;

313. Философия права / Под общ. ред. О. Г. Данильян. - М.: Интер, 2002. - 272 с.
314. Философский энциклопедический словарь 2-е изд. М.: Советская энциклопедия, 1989. - 815 с.
315. Фібула М. М. Педагогіка: Навч. посіб. для студ. вузів. - К.: ВД «Академія», 2000. - 544 с.
316. Філософія права: Пер. з англ. / За ред. Дж. Фейнберга, Дж. Коулмена. - К.: Основи, 2007. - 1256 с.
317. Фрейд З. Массовая психология и анализ человеческого «Я» / Пер. с нем. Тбилиси: «Мерани», 1991. - 397 с.
318. Фрейд З. Психология бессознательного: Сб. произведений / Сост. и науч. ред., авт. вступ. ст. М. Г. Ярошевский. М.: Просвещение, 1989. - 448 с.
319. Фрейд З. Тотем и табу: Психология первобытной культуры и религии. СПб.: Алетея, 2000. - 222 с.
320. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности / Пер. с нем. Э. М. Телятниковой, вступ. ст. П. С. Гуревич. М.: Республика, 1994. - 447 с.
321. Фромм Э. Душа человека / Сб. перевод П. С. Гуревича. М.: Республика, 1992. - 428 с.
322. Фромм Э. Здоровое общество // Психоанализ и культура: Избранные труды Карен Хорни и Эриха Фромма. М.: Юрист, 1995. - 623 с.
323. Фромм Э. Человек для себя / Пер. с англ. и послесл. ЛТ. А. Чернышевой. Минск: Коллегиум, 1992. - 253 с.
324. Фуллер Лон Л. Мораль права: Пер. з англ. - К.: Сфера, 1999. - 232 с.
325. Хабермас Ю. Вовлечение другого. Очерки политической теории / Пер. с нем. Ю. С. Медведьева. СПб.: Наука, 2001. - 417 с.
326. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. Пер. с нем. Д. В. Скляднева. СПб.: Наука, 2000. - 377 с.
327. Хайдеггер М. Время и бытие: Статьи и выступления / Пер. с нем., сост. вст. ст. и коммент. А. Михайлова. М.: Гнозис, 1993. - 333 с.
328. Харт Х. Л. А. Концепція права: Пер. з англ. - К.: Сфера, 1998. - 236 с.
329. Хартия Европейского Союза по основным правах: Комментарий / Под ред. д.ю.н., проф. С.Ю.Кашкина. - М.: Юриспруденция 2001. - 208 с.
330. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні. - Х.: Право, 2008. - 160 с.
331. Хахуліна К. С. Теорія держави і права в схемах та визначеннях [Текст] : навч. посіб. / К. С. Хахуліна, В. А. Малига, І. В. Стаднік. - Донецьк : Донбас, 2011. - 340 с.
332. Хропанюк В. Н. Теория государства и права / Под ред. В. Г. Стрекозова. - 2-е изд., Доп. и испр. - М., 1999. - 377 с.
333. Цвик М. В. Теория социалистической демократки: Государственно-правовые аспекты / М. В. Цвик. - К.: Вища шк., 1986. - 160 с.
334. Циппеліус Р. Юридична методологія. Переклад, адаптація, приклади з права України і список термінів. - Роман Корнута. - К.: Вид-во «Реферат», 2004. - 176 с.

335. Черданцев А. Ф. Теория государства и права : учеб. для вузов / А. Ф. Черданцев. - М. : Юрайт, 1999. - 422 с.
336. Черданцев А.Ф. Теория государства и права: Учебник для вузов. - М.: Юрайт - М, 2001. - 432 с.
337. Честнов И. Л. Актуальные проблемы государства и права. Эпистемология государства и права. - СПб., 2004. - 64 с.
338. Четвернин В. А. Введение в курс общей теории права и государства: Учебное пособие. - М.: Институт государства и права РАН, 2003. - 204 с.
339. Чистое учение о праве Ганса Кельзена к XIII конгрессу Международной ассоциации правовой и социальной философии (Токио, 1987) Сб. пер. Вып. 1. / Пер с нем. С. В. Лезова, Ю. С. Пивоварова. М., 1987. - 195 с.
340. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. - К.: Програма Л, 1995. - 136 с.;
341. Швырев В. С. Научное познание как деятельность / В. С. Швырев. - М. : Политиздат, 1984. - 195 с.
342. Шебанов А. Ф. Форма советского права. М.,: Юридическая литература, 1968. - 215 с.
343. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. - К.: Реферат, 2007. - 640 с.
344. Шестопалова Л. Теорія права та держави [Текст] : посібник / Людмила Шестопалова. - К. : Паливода А. В. [вид.], 2012. - 255 с.
345. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України: навч. посіб.: у 2 ч. / Г. П. Ситник, А. В. Дацюк, Р. Р. Марутян та ін. – К.: НАДУ, 2011. – Ч. 1. – 44 с.
346. Шмельова Г.Г. Короткий російсько-український та українсько-російський термінологічний словник: теорія держави і права / Г.Г. Шмельова. – С.: Таврія, 2012. – 67 с.
347. Щедрова Г.П. Громадянське суспільство, правова держава і політична свідомість громадян. - К.: ІСДО, 1994. - 112 с.
348. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства. М.: Наука, 1987. - 159 с.
349. Юдин Э. Г. Методология науки. Системность. Деятельность. / Э. Г. Юдин. - М. : Эдиториал УРСС, 1997. - 444 с;
350. Явич Л. С. Право и общественные отношения (Основные аспекты содержание и формы советского права). М.: Юридическая литература, 1971. - 152 с.
351. Явич Л. С. Право и социализм. М.: Юридическая литература, 1982. - 175 с.
352. Явич Л. С. Сущность права. Социально-философское понимание генезиса, развития функционирования юридической формы общественных отношений. Л.: Изд-во ЛГУ, 1985. - 207 с.
353. Якушев А.В. Теория государства и права / А.В. Якушев. - М.: «Издательство Приор», 2000. - 192 с.

354. Якушик В. М. Государство переходного типа (вопросы теории). – К.: Лыбидь, 1991. – 199 с.

Наукові статті:

1. І Харківський міжнародний юридичний форум «Право та проблеми сталого розвитку в глобальному світі» [Текст] // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 10. - С. 216-225.
2. Авер'янов В.Б. Принципи верховенства права у сфері виконавчої влади: питання теорії та практики реалізації // Право України. - 2010.- №3. - С.72-79.
3. Ангеліна К.Г. Політичні партії і реалізація мандатної моделі представництва // Держава і право. – Випуск 40. – С. 672-679.
4. Андрусяк В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Г. Андрусяк; кер. роботи Х. Бехруз; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
5. Андрушко І. Я. Правове мислення у різновидах правової діяльності: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. Я. Андрушко; кер. роботи В. В. Дудченко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2015. – 20 с.
6. Аніщук Н.В. Визначення категорії гендерного насильства: загальнотеоретичні проблеми // Держава і право. – Випуск 40. – С. 18-21.
7. Аніщук Н.В. Еволюція прав жінок у контексті викорінення гендерного насильства // Держава і право. – Випуск 39. – С. 19-23.
8. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох [Текст] / В. Антошкіна // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 3. - С. 126-136.
9. Бабенко К. А. Удосконалення адміністративного судочинства в Україні як провідного чинника відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів [Текст] / К. А. Бабенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 224-234.
10. Бабенко К.А. Конституційне закріплення демократичних основ організації державної влади (теорія і практика реалізації) // Часопис Київського університету права. – 2006. - №4. – С.68-74.
11. Бабкін В. Д. Взаємозв'язок філософії права та загальної теорії держави і права // Проблеми філософії права. - 2003. - Вип. 1. - С. 56-60.
12. Бабкін В. Нове загальнотеоретичне дослідження проблем соціальної держави // Право України. – 2006. - №12. – С.134-135.
13. Бабкін В., Бігун В. Філософія права: проблеми і підходи // Право України. – 2006. - №5. – С.177-178.

14. Бакумов О. С. Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо права на вільні вибори : спірні питання практики [Текст] / О. С. Бакумов // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 183-193.
15. Балінський О.В. Роль права у формуванні громадянського суспільства: історико-правовий дискурс // Держава і право. – Випуск 36. – С. 117-123.
16. Бальжик І. А. Відносини держави і церкви : «симфонія влад» : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / І. А. Бальжик; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2007. – 19 с.
17. Бандура О. Основні цінності права як система // Право України. – 2008. - №5. – С.14-19.
18. Барабаш, О. О. Заохочення у праві : загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Барабаш Ольга Олегівна ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2013. – 18 с.
19. Басова І. С. До проблеми правового статусу внутрішньо переміщених осіб - дітей в Україні [Текст] / І. С. Басова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 272-285.
20. Баулін Ю. Принцип справедливості кримінального закону у практиці Конституційного Суду України [Текст] / Ю. Баулін // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 23-27.
21. Бедрій М. М. Правовий звичай у первісному (додержавному) суспільстві: окремі акценти [Текст] / М. М. Бедрій // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 24-27.
22. Безверха Ю. В. Використання досвіду країн ЄС для вдосконалення правового регулювання доступу до інформації в Україні [Текст] / Ю. В. Безверха // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 79-83.
23. Белкин А. А. Источники права и практическая юриспруденция // Ученые записки юридического факультета СПбГУЭиФ. Вып. 1 (11), 2004. - С. 87-100.
24. Белкин А. А. Обычаи и обыкновения в государственном праве // Правоведение 1998. - № 1. - С. 24-28.
25. Бигич О. Л. Місце порівняльного методу в правовій методології // Правова держава: Щорічник. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. - Вип. 13. - С. 448-454.

26. Біла Л. В. Зміцнення законності як одна з передумов побудови соціально-правової держави / Л. В. Біла // Держава і право: зб. наук. пр. – 2002. – Вип. 15. – С. 22–24.
27. Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Білас Юлія Юліанівна ; Нац. акад. внутр. справ. - К., 2011. - 19 с.
28. Білозьоров Є. Юридична відповідальність як передумови правомірної поведінки особи : теоретичні аспекти // Право України.- 2006.-№ 1.- С. 50 – 54.
29. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації) [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бірюков Руслан Миколайович ; Міжнар. гуманіт. ун-т. - О., 2011. - 20 с.
30. Бобрешов Є. Г. Судове правозастосування в Україні: проблеми теорії і практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бобрешов Євген Геннадійович ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2011. - 18 с.
31. Бобровник С.В., Богінич О.Л. Система законодавства України: Актуальні проблеми та перспективи розвитку. – К.: Наукова думка, 1994. – 123 с.
32. Боднар С.Б. Рівність як категорія філософії права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / С.Б. Боднар; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Л., 2010. — 20 с.
33. Бондар Ю.М. Принцип верховенства права як умова правового закону // Права людини: історія та сучасність / Збірник матеріалів VI наукової конференції студентів та молодих учених факультету правознавства та міжнародних відносин УДУФМТ: 15 березня 2013 р. – К.: УДУФМТ, 2013. – с. 35-39.
34. Бондаренко А. Сучасні міграційні процеси в контексті взаємодії правової держави і громадянського суспільства [Текст] / А. Бондаренко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 23-28.
35. Борисов В. Потерпілий від злочину як соціальний суб'єкт кримінально-правової охорони [Текст] / В. Борисов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 100-107.
36. Бостан С. К. Монархия и полиархия как исторические типы формы государственного правления / С.К. Бостан // Вестник Запорожского национального университета (юридические науки). - 2006. - № 1. - С.17-23.
37. Бостан С. К. Понятие «форма государственного правления» в современной юридической науке / С. К. Бостан // Вестник Одесского института внутренних дел. - 2005. - № 4. - Ч. 1. - С.20-26.
38. Бостан С. К. Теоретико-правовые и конституционно-правовые основы концепции реформирования формы правления современного

- українського державства / С. К. Бостан // Вестник Запорозького юридического інститута. - 2007. - № 3. - С.37-54.
39. Бостан С. К. Теоретико-правові основи класических видів форми державесного правлення / С. К. Бостан // Державство і регіони: науко-производесвенний журнал. Серія: Право. - 2008. - № 1. - С.5-13.
  40. Бостан С. К. Типологізація державства: нові підходи / С. К. Бостан // Научний вестник Днепропетровського державесного університета внутрішніх дел: Сборник научних трудов. - 2006. - № 2. - С.36-42.
  41. Бочаров Д. Правова позиція як форма конкретизації принципів права («візуальна» інтерпретація) [Текст] / Д. Бочаров // Право України = Юридичний журнал : науко-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 20-29.
  42. Боярський О. О. Місцеве самоврядування як природний простір та пріоритетна сфера людської життєдіяльності [Текст] / О. О. Боярський // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 84-101.
  43. Бруслик О. Ю. Конституційно-правова трансформація британської монархії в новітню епоху Єлизавети II (стаття друга) [Текст] / О. Ю. Бруслик // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 254-265.
  44. Брызгалов А. И. О некоторых теоретико-методологических проблемах юридической науки на современном этапе // Державство і право. – 2004. - № 4. - С. 17-22.
  45. Булкат М. Методологія теоретико-правового дослідження судової влади // Право України. - 2016. - №7. – С. 135 – 142.
  46. Бульба О. Деякі аспекти реалізації принципу поділу влади в державах Центральної та Східної Європи // Право України. – 2008. - №4. – С.151-155.
  47. Бурдоносова М. А. Теоретичні аспекти правового ідеалізму та правового нігілізму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бурдоносова Марина Анатоліївна ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2011. - 20 с.
  48. Бутенко В. О. Феноменологічні, методологічні та практичні основи правової експертизи юридических документів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бутенко Вадим Олексійович ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2011. - 19 с.
  49. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні // Право України. – 2009. - №4. – С.36-41.
  50. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридическої відповідальності) // Часопис Київського університету права. – 2009. - №2. – С.16-20.

51. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини шляхом удосконалення інституту юридичної відповідальності держави перед особою // Часопис Київського університету права. – 2009. - №3. – С.25-30.
52. Васильєв Є. О. Зовнішня та зовнішньоекономічна політика держави : питання онтологічного визначення, співвідношення і взаємодії [Текст] / Є. О. Васильєв // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 147-171.
53. Васильєв Є. О. Зовнішня та зовнішньоекономічна політика держави : питання онтологічного визначення, співвідношення і взаємодії [Текст] / Є. О. Васильєв // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 147-171.
54. Васильченко Г. Проблеми типологізації статусу біженців у період суспільно-політичних трансформацій [Текст] / Г. Васильченко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 29-34.
55. Васильченко О. Сучасний зміст конституційного принципу рівності прав і свобод людини та громадянина [Текст] / О. Васильченко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 47-55.
56. Васянович О.А. Вплив основних постулатів ісламу на формування права мусульман // Держава і право. – Випуск 39. – С. 93-98.
57. Венгеров А. Б. Значение археологии и этнографии для юридической науки // Советское государство и право. 1983. № 3. - С. 28-36.
58. Водянніков О. Ю. Роль окремої думки судді в розвитку конституційної юриспруденції [Текст] / О. Ю. Водянніков // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 15-22.
59. Волков Д.О. Права негромадян: поняття та дефінітивне визначення // Держава і право. – Випуск 32. – С. 458-463.
60. Волощенко О.В. Правовий нігілізм у пострадянському суспільстві : автореф. дис. канд. юрид. наук (12.00.01) / Університет внутрішніх справ. – Харків, 2000. – 18 с.
61. Воротилин Е. А. Онтология права в теории институционализма // Правоведение. 1990. № 5. - С. 42-47.
62. Габоев А. Б. Права и свободы человека и гражданина - важнейший составляющий элемент при осуществлении государственной национальной политики // Государство и право. 2005. № 1. - С. 122-125.
63. Гаврилюк Р Чому в Україні не відбулась Оголошена Революція у сфері прав людини? // Право України. - 2016. - №6. – С. 35 – 43.
64. Галій М. С. Мова права - основний стильовий феномен української літературної мови [Текст] / М. С. Галій // Інститут держави і права ім.

- В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 76. - С. 3-11.
65. Ганьба Б. Системний «підхід та його застосування в дослідженні державно-правових явищ // Право України. - 2000. - № 3. – С.41-44.
  66. Гапотій, В. Д. Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Гапотій Віктор Дмитрович ; Національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2004. - 18 с.
  67. Гарасимів О. І. Філософсько-правовий аспект соціальної відповідальності в діяльності органів внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Гарасимів Олена Іванівна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л., 2011. - 18 с.
  68. Гарник Л. Л. Зупинення дії нормативно-правового акту (питання теорії та практики): автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Л. Л. Гарник; Інститут законодавства Верховної Ради України. - К., 2010. - 20 с.
  69. Георгіца А. Парламентська форми державного правління: особливості та видові ознаки //Право України. – 2009. - №10. – С.67-71.
  70. Герилів, Д. Ю. Типологія держави : теоретико-правове дослідження : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Герилів Данило Юрійович ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 22 с.
  71. Гетьман Є.А. Кодифікація законодавства України: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Є.А. Гетьман; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2010. - 20 с.
  72. Гіда Є. О. Праксеологічна сутність правопорядку / Є. О. Гіда // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 1. – С. 136-142.
  73. Голікова К. О. Дисципліна та законність в державному управлінні: поняття та способи їх забезпечення / К. О. Голікова // Адміністративне право і процес. Фінансове право. Інформаційне право. - 2013. - №2. - С. 110-113.
  74. Головатий С. Лекція : «Принцип людських прав - один з основоположних принципів українського конституційного ладу» [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 95-108.
  75. Головатий С. Рішення Європейського суду з людських прав : «прецедентне право» чи прецедентна практика? [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 70-80.
  76. Головатий С. Так чим же на правду є «Конституція Пилипа Орлика»? // Право України. - 2016. - №1. – С. 113 – 129.

77. Головатий, С. Лекція доктора юридичних наук Сергія Головатого : «Розуміти людські права за Західною правничою традицією» [Текст] / С. Головатий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 126-141.
78. Головін А. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності міліції громадської безпеки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. П. Головін. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 20 с.
79. Головченко В. Право жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів //Право України. – 1999. - №7. – С.38-41.
80. Голосніченко Д. Державні повноваження та повноваження держави: делегування у процесі державотворення й у міжнародних відносинах //Право України. – 2008. - №9. – С.31-39.
81. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави. // Право України. - 2005. - № 4. - С. 24-25.
82. Гончаров В. В. Створення прав людини через їх розголошення [Текст] / В. В. Гончаров // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 121-127.
83. Гончаров, В. Ex tunc v. ex nunc : проблема дії в часі судових рішень прецедентного характеру у практиці Європейського суду з прав людини [Текст] / В. Гончаров // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 76-85.
84. Гончаров, В. В. Офіційне тлумачення юридичних норм як засіб встановлення і трансформації їх змісту : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Гончаров Володимир Вікторович ; Національний університет «Львівська політехніка». - Львів, 2012. – 18 с.
85. Горбаченко П. А. Загальносоціальні заходи запобігання контрабанді наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів [Текст] / П. А. Горбаченко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 448-458.
86. Городовенко В. Деякі аспекти діяльності органів суддівського самоврядування у сфері запобігання корупції у судовій системі України [Текст] / В. Городовенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 28-36.
87. Гоцуляк Ю. В. Міжнародне визнання як ознака держави [Текст] / Ю. В. Гоцуляк // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 366-379.
88. Грищук В. Кримінальне право як соціальна цінність [Текст] / В. Грищук // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 28-37.

89. Грошевий Ю., Копиленко О., Цвік М. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика // Право України. – 2006. - №8. – С.143-145.
90. Грушко М. В. Концепція захисту військовополонених філософсько-правовій думці та в доктрині міжнародного права [Текст] / М. В. Грушко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 79-89.
91. Губрієнко О. Сучасні монархії у світі: загальний огляд // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №5. – С. 33-37.
92. Гудима Д. А. Принципи законності обмеження фізичної свободи у практиці Європейського суду з прав людини [Текст] / Д. А. Гудима // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 128-140.
93. Гудима Д. Законність обмеження права на свободу й особисту недоторканість у практиці Страсбурзького суду [Текст] / Д. Гудима // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 55-65.
94. Гуйван П. Право на справедливе судочинство відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [Текст] / П. Гуйван // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 172-180.
95. Гуменюк І. Концепція соціальної держави: теоретико-методологічні засади формування змісту // Право України. – 2008. - №7. – С.9-12.
96. Гуняк О. Я. Інтерес як критерії поділу права на приватне та публічне: загальнотеоретичний аспект [Текст] / А. Я. Гуняк // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 49-53.
97. Гуророва Н. Соціальна функція кримінального права : проблеми оптимізації засобів її реалізації [Текст] / Н. Гуророва // Право України. - 2017. - № 2. - С. 84-92.
98. Давидова В. А. Делегування повноважень в системі місцевого самоврядування в Україні : визначення сутності [Текст] / В. А. Давидова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 177-187.
99. Дашченко В.М. Роль недержавних правових організацій у захиті прав та законних інтересів особи // Держава і право. – Випуск 38. – С. 90-94.
100. Дейнека К. О. Сутність кодифікації в правовій системі України [Текст] / К. О. Дейнека // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 30-42.
101. Денищук Ж. Судова влада: її місце і роль у суспільстві // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №8. – С. 29-30.

102. Джунь В. Доктрина установчої влади народу : історичний поступ [Текст] / В. Джунь // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 133-144.
103. Джураєва О.О. Функції сучасної держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. О. Джураєва; кер. роботи В. В. Завальнюк; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2006. – 20 с.
104. Дзюбенко О.Л. Юридична техніка відомчої нормотворчості в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О.Л. Дзюбенко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 16 с.
105. Дмітрієнко І. В. Українська правова культура як нормативне небіологічне явище // Держава і право : зб. наук. пр. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. – Вип. 44. – С. 105–110.
106. Добрянський С. П. Юридичне гарантування основоположних прав людини у Європейському Союзі 6 проблеми та перспективи [Текст] / С. П. Добрянський // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 151-161.
107. Добрянський С. Приєднання Європейського Союзу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : доцільність, проблеми та перспективи [Текст] / С. Добрянський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 117-125.
108. Донченко О.П. Свобода як категорія права: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.12 / О.П. Донченко; Одес. нац. юрид. акад. - О., 2010. - 18 с.
109. Дородний П.Г. Формування органів виконавчої влади в державах з парламентською формою правління // Держава і право. – Випуск 39. – С.68-73.
110. Доронін І. Забезпечення державної безпеки як функція сучасної держави // Право України. – 2006. - №4. – С.127-131.
111. Дроздов О. Non bis in idem - Європейський орієнтир для забезпечення сталості та єдності судової практики Верховним Судом (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) [Текст] / О. Дроздов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 110-132.
112. Дроздов О. Актуальні питання права на вільне одержання інформації (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) [Текст] / О. Дроздов, О. Дроздова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 152-164.
113. Дроздов О., Дроздова О. Актуальні питання застосування статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: право на свободу та особисту недоторканність // Право України. - 2016. - №8. – С.84 – 89.
114. Дроздов О., Дроздова О. Огляд справ щодо іноземних країн, розглянутих Європейським судом з прав людини протягом січня 2016 р.// Право України. - 2016. - №7. – С.124 – 134.

115. Дубас, Н. Я. Концепція громадянського суспільства в українській політико-правовій думці XIX – початку XX століття : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дубас Наталія Ярославівна ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 20 с.
116. Дубінчак В.М. Правоохоронна діяльність: сутність, суб'єкти, засоби забезпечення (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / В. М. Дубінчак; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.
117. Дудаш Т. Особливості аргументування рішень Європейського суду з прав людини (до характеристики методологічних підходів) [Текст] / Т. Дудаш // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 86-96.
118. Дудаш Т. Правова аргументація: до питання про загальне поняття // Право України. - 2016. - №8. – С. 99 – 106.
119. Дудченко В. В. Традиція правового плюралізму: західна та східна інтерпретація : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / В. В. Дудченко; наук.консультант Ю.М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2007. – 35 с.
120. Дума В.В. Правозастосовча діяльність та форми її здійснення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В.В. Дума; Київ. нац. ун-т внутр. справ. - К., 2010. - 20 с.
121. Дякович О. В. Правова глобалістика (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дякович Олесь Вікторівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 23 с.
122. Дячишин, Я. В. Теоретико-методологічні аспекти формування правової системи суспільства : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Дячишин Ярина Валеріївна ; Національний університет «Львівська політехніка». Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 25 с.
123. Ємельяненко, К. Теоретичні основи повноважень органів місцевого самоврядування та їх сучасна трансформація [Текст] / К. Ємельяненко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 164-172.
124. Жаровська І. Право на знання прав і обов'язків: теоретико-правові аспекти // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №92 – С. 74-77.
125. Журавський В. С. Теоретичні та організаційно-правові проблеми становлення і розвитку українського парламентаризму : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.01 / В. С. Журавський; наук. консультант О. Н. Ярмиш; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2001. – 36 с.

126. Завальний А.М. Доктринальний підхід до структури юридичного обов'язку / А.М. Завальний // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2009. – Спец. Випуск № 3. – С. 24–29.
127. Заморська Л. Системний підхід у конституційному праві: загальнотеоретичний зміст // Право України. - 2016. - №6. – С. 107 – 113.
128. Заморська Л.І. Відносно визначені норми права: поняття, структура, функції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Л. І. Заморська; кер. роботи А. А. Козловський; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 19 с.
129. Захарчук С. Співвідношення права та моралі: історико-теоретичні аспекти // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №4. – С. 133-136.
130. Заяць Н. Суверенітет: трансформація змісту // Право України. – 2008. - №2. – С.17-21.
131. Заяць Н. Теоретико-правові проблеми інституту президентства в механізмі реалізації державної влади в Україні //Право України. – 2009. - №6. – С.29-37.
132. Зінченко В. М. Законність, права людини та правоохоронна діяльність / В. М. Зінченко // Часопис Київського університету права. - 2011. - №3. - С. 55-58.
133. Іваницький С. Корупціогенні ризики в адвокатурі [Текст] / С. Іваницький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 54-62. - Бібліогр. в кінці ст.
134. Іванченко О. М. Співвідношення норм міжнародного і національного права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Іванченко; кер. роботи В. В.Завальнюк; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2011. – 23 с.
135. Івченко Ю. Історичний аналіз ролі жінки у суспільстві // Право України. – 2007. - №9. – С.110-113.
136. Іщук С. Завчасне сповіщення при реалізації конституційного права на проведення мирних зібрань // Право України. - 2016. - №1. – С. 136 – 143.
137. Каленіченко Л. І. Правозастосовні помилки працівників міліції та способи їх усунення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Каленіченко Лідія Іванівна ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2011. - 18 с.
138. Калинин А. Ю., Комаров С. А. Форма (источник) права как категория в теории государства и права // Правоведение. 2000. - № 6. - С. 3-10.
139. Калиновський Ю.Ю. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен: філософсько-правова рефлексія: автореф. дис. ... д-ра філософ. наук : 12.00.12 / Ю.Ю. Калиновський; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. - Х., 2010. - 36 с.
140. Капітонова Н. В. Місце в державній поліцейській системі муніципальної поліції Франції [Текст] / Н. В. Капітонова // Інститут держави і права ім.

- В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 172-185.
141. Караман І. Огляд справ щодо України, розглянутих Європейським судом з прав людини протягом першого півріччя 2015 р // Право України. - 2016. - №6. – С.90 – 98.
142. Караман І. Огляд справ щодо України, розглянутих Європейським судом з прав людини протягом другого півріччя 2015 р // Право України. - 2016. - №7 – С. 114 – 121.
143. Карлович А. До питання про поняття «напівпрезидентська республіка» // Підприємництво, господарство і право. – 2009. - №4. – С. 3-6.
144. Карлович А. Право вето глави держави як ефективний механізм відносин з парламентом у напівпрезидентській республіці // Підприємництво, господарство і право. – 2009. - №9. – С. 33-36.
145. Карпачова Н. Європейська конвенція з прав людини фундамент формування захисту прав людини в Україні [Текст] / Н. Карпачова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 34-54.
146. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. – 2009. - №4. – С.4-21.
147. Карпачова Н. Сучасні виклики правам і свободам людини // Право України. – 2008. - №6. – С.4-8.
148. Кечекьян С. Ф. Норма права и правоотношения // Советское государство и право. 1955. - № 12. - С. 21-32.
149. Кирилюк Т. Ю. Правопорядок у суспільстві як результат правомірної поведінки // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 1. –С. 39-44.
150. Кириченко О. М. Казуальне тлумачення норми права: аксіологічний аспект / О. М. Кириченко // Альманах права. Основоположні принципи права як його ціннісні виміри. Наук.-практ. юрид. журнал. Вип. 3. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – С. 195 – 198.
151. Кириченко О.М. Казуальне тлумачення норми права: аксіологічний аспект / О.М. Кириченко // Альманах права. Науково-практичний юрид. журнал. – К., 2012. – Вип. 3. – С. 195–198.
152. Кириченко О.М. Критерії класифікації органічних законів у системі джерел права України // Держава і право. – Випуск 39. – С. 103-109.
153. Клименко О. І. Законодавче закріплення конституційно-правової реформи в Україні [Текст] / О. І. Клименко // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 67-70.
154. Ковальський В. С. Охоронна функція права як соціальний правовий феномен : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Ковальський Віктор Семенович ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К., 2011. - 36 с.

155. Ковальченко И. Д. Теоретико-методологические проблемы исторических исследований: Заметки и размышления о новых подходах / И. Д. Ковальченко // Новая и новейшая история. - 1995. - № 1. - С. 3-5.
156. Ковальчук В. Взаємодія громадянського суспільства та державної влади // Право України. – 2009. - №6. – С.90-99.
157. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави: вітчизняний досвід // Право України. – 2008. - №6. – С.35-40.
158. Козаченко О. Обговорення проблем сучасного виміру держави і права // Право України. – 2009. - №1. – С.145-151.
159. Козьяков І. Актуальне дослідження реалізації прокуратурою України представницької функції [Текст] / І. Козьяков // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 192-194.
160. Козюбра М. Актуальні дослідження принципу верховенства права [Текст] / М. Козюбра, А. Заєць // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 215-218.
161. Козюбра М. Верховенство права і українські реалії та перспективи // Право України. - 2010.- №3. - С. 6-18.
162. Козюбра М. І. Проблеми методології теорії держави і права в умовах політичного та ідеологічного плюралізму / М. І. Козюбра // Проблеми правознавства. - 1992. - Вип. 53. - С 3-7.
163. Козюбра М. Принципи права : методологічні підходи до розуміння природи та класифікації в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій [Текст] / М. Козюбра // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 142-164.
164. Козюбра М. Судова правотворчість : аномалія чи іманентна властивість правосуддя [Текст] / М. Козюбра // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 38-48.
165. Козюбра М. Судова правотворчість : аномалія чи іманентна властивість правосуддя [Текст] / М. Козюбра // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 38-48.
166. Колісник В. Перманентні проблеми конституційного регулювання державно-владних відносин // Право України. - 2016. - №6. – С. 52 – 59.
167. Колодяжний М. Стратегії протидії корупції у діяльності органів правосуддя [Текст] / М. Колодяжний // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 37-44.
168. Коломоєць Т. Джерела адміністративного права : проблемні питання доктринального визначення, класифікації та системного аналізу [Текст] / Т. Коломоєць // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 72-79.
169. Коломоєць Т. Сучасна парадигма адміністративного права : генеза і поняття [Текст] / Т. Коломоєць, В. Колпаков // Право України =

- Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 71-79.
170. Колпаков В. Дисциплінарна відповідальність державних службовців : еволюція нормативного регулювання [Текст] / В. Колпаков // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 79-90.
171. Колюх В. В. Вища рада правосуддя : конституційний статус в контексті українського та зарубіжного досвіду [Текст] / В. В. Колюх // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 60-71.
172. Кондрат С.С. Правомірна поведінка та правопорядок : взаємозв'язок та взаємозумовленість // Держава і право : зб. наук, праць.- 2006.- Вип.31.- С. 35-38.
173. Кондрат С.С. Юридично значуща поведінка: основні концепції та підходи до вивчення // Держава і право : зб. наук, праць.- 2005.- Вип. 30.- С 73-77.
174. Коновейчук Х. Б. Законодавче регулювання порядку входу і виходу з добровільно об'єднаної територіальної громади [Текст] / Х. Б. Коновейчук // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 167-176.
175. Кормич Л.І. Гендерна політика в аспекті соціальної відповідальності держави і суспільства // Держава і право. – Випуск 40. – С. 574-579.
176. Корнієнко В.О. Правові основи громадянського суспільства сучасної України (інституційний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. О. Корнієнко; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2007. – 19 с.
177. Корнієнко П. С. Поняття та особливості конституційної правозахисної діяльності [Текст] / П. С. Корнієнко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - N Вип. 76. - С. 34-43.
178. Корнієнко П. С. Роль правозахисних організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні [Текст] / П. С. Корнієнко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 3-15.
179. Коробець К. Принципи права й авторитетність : міркування щодо нормативності [Текст] / К. Коробець // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 9-19.
180. Коссе Д.Д. Правовий режим та механізм правового регулювання: ознаки та співвідношення // Держава і право. – Випуск 44. – С. 25-31.
181. Костицька І. Політико-правова природа народного представництва //Право України. – 2006. - №10. – С.9-14.

182. Коструба А. Правова природа держави : цивілістичний аспект [Текст] / А. Коструба // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 165-171.
183. Коструба А. Правозастосування - форма реалізації права : досвід феноменологічного аналізу (цивілістичний аспект) [Текст] / А. Коструба // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 149-159.
184. Костюк О. М. Легальне тлумачення: до визначення сутності та змісту [Текст] / О. М. Костюк // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 54-58. -
185. Кофман Б. Я. Праворозуміння як основний фактор комунікаційної взаємодії людини з правом [Текст] / Б. Я. Кофман // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 101-124.
186. Коцюбинська О. Ю. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Коцюбинська Олена Юріївна ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - Л., 2012. - 16 с.
187. Коцюбинська, О. Ю. Теорія держави і права : системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Коцюбинська Олена Юріївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 17 с.
188. Кравець О. О. Роль юридичної служби в організації та здійсненні міжнародного та міжмуніципального співробітництва органу місцевого самоврядування [Текст] / О. О. Кравець // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 197-223.
189. Кравченко С. Зміст поняття «завідомо невинний» як ознака потерпілого (ст. 372 Кримінального кодексу України) [Текст] / С. Кравченко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 117-123.
190. Кравчук В. Шляхи подолання корупції в судах [Текст] / В. Кравчук // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 22-27.
191. Краснов М. А. Ответственность в системе народного представительства (методологические подходы) / Краснов М. А. – М. : Ин-т государства и права, 1999. – 55 с.
192. Красовська В. Г. Ефективність дії правових стимулів та обмежень у механізмі правового регулювання / В. Г. Красовська // Право України. – 2010. – № 6. – С. 182–188.

193. Кресін О. В. Питання про наукові цілі порівняння в правознавстві Західної і Центральної Європи в другій половині XVIII - першій третині XIX ст. [Текст] / О. В. Кресін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 3-18.
194. Кривенко О. Адміністративна та кримінальна відповідальність за військові правопорушення : аналіз законодавчих змін [Текст] / О. Кривенко, О. Сарнавський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 109-115.
195. Крижанівський А. Ф. Правопорядок у суспільно-правничих контекстах: спроба системного бачення / А. Ф. Крижанівський // Актуальні питання реформування правової системи України: зб. наук. ст. за матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 1–2 червня 2007 р.): у 2 т. / уклад. Т. Д. Климчук, І. М. Якушев. – Луцьк: Вежа, 2007. – Т. 1. – С. 61–66.
196. Крижановський А. Ф. Правовий порядок суверенної України: становлення та тенденції розвитку (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.01 / А. Ф. Крижановський; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2009. – 40 с.
197. Крижановський А. Ф. Сучасний правовий порядок: контури теорії // Актуальні проблеми теорії держави і права: збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 57. – С. 33-41.
198. Крук О. Проблемні питання реалізації демократичних прав і свобод людини // Право України. – 2007. - №5. – С.20-24.
199. Крупчан О. Методологічні засади приватноправової сфери громадянського суспільства // Право України. – 2009. - №8. – С.47-52.
200. Крусян А. Конституція в науково-практичній парадигмі сучасного українського конституціоналізму (у контексті актуальних питань конституційних перетворень) // Право України. - 2016. - №6. – С. 70 – 78.
201. Кузнєцова Н. Еволюція поглядів на проблему судової правотворчості у європейській континентально-правовій доктрині [Текст] / Н. Кузнєцова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 28-37.
202. Кузнєцова Н. С. Сучасне приватне право України : вектори європейського розвитку [Текст] / Н. С. Кузнєцова, О. В. Кохановська // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 49-55.
203. Кутиркін А. Шляхи розвитку теорії та практики правового виховання населення України. // Право України. - 2008. - № 3. - ст. 122-125.
204. Ладиченко В. Забезпечення збереження державної єдності – важлива функція державної влади // Право України. – 2007. - №8. – С.13-17.
205. Ладиченко В. Конкурсний відбір у системі державної служби : теорія і практика [Текст] / В. Ладиченко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 17-28.

206. Ладиченко В.В. Функціональний підхід до розуміння держави: питання про дотримання інтересів особистості // Держава і право. – Випуск 36. – С. 16-22.
207. Ладиченко, В. В. Теоретично-правові засади поділу влади : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових вчень» / Ладиченко Вікр Валерійович ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - Київ, 1998. – 26 с.
208. Лапкін А. Спеціалізована антикорупційна прокуратура : проблеми організації та діяльності [Текст] / А. Лапкін // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 63-70.
209. Лемак В. В. Реформа Конституції : технологічні вимоги на тлі європейського досвіду [Текст] / В. В. Лемак // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 23-30.
210. Лемак В. Технологія конституційної реформи: основні вимоги європейського досвіду для України // Право України. - 2016. - №6. – С. 44 – 51.
211. Летнянчин Л. І. Конституційна судова реформа : проблеми та перспективи [Текст] / Л. І. Летнянчин // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 194-203.
212. Лисогор В. Правова культура як елемент механізму реалізації прав і свобод громадян. // Підприємництво, господарство і право. - 2009. - № 5. ст. 19-21.
213. Лихова С. Зміст значення соціальної функції кримінального права [Текст] / С. Лихова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 68-74.
214. Лізунова О. Д. Вибірчі інформаційні відносини: теоретико-практичний аспект [Текст] / О. Д. Лізунова // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 112-115.
215. Лобода Ю.П. Цінність держави як її соціальна сутність (теоретико-методологічні аспекти дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ю. П. Лобода; кер. роботи П. М. Рабінович; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2001. – 20 с.
216. Лозинська І. В. Правотворчість у правовій державі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних та правових учень» / Лозинська Ірина Володимирівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 20 с.

217. Лоцихін О.М. Вчення про механізм реалізації функцій держави: історія становлення та сучасні підходи // Держава і право. – Випуск 38. – С. 42-51.
218. Лук'янова Г. Ю. Комплементарно-цілісна концепція праворозуміння (аспекти загальної теорії) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Лук'янова Галина Юрійвна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2013. – 21 с.
219. Лукашева Е. А. Общая теория права и многоаспектный анализ правовых явлений // Советское государство и право. - 1975. - № 4. - С. 23-33.
220. Луспенник Д. Верховенство права – «новий» старий принцип цивільного судочинства : співвідношення із принципом законності [Текст] / Д. Луспенник // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 8. - С. 9-20.
221. Львова О. Л. Біблійні витоки права у світлі сучасних тенденцій його розвитку [Текст] / О. Л. Львова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 15-29.
222. Львова О. Л. Ліберальні цінності та інститут сім'ї в Україні : виклики і загрози [Текст] / О. Л. Львова // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 18-32.
223. Магазинер Я. М. Заметки о праве // Правоведение. 2000. № 5. - С. 215-224.
224. Мазурик, К. З. Закон та особливості його реалізації в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Мазурик Катерина Зіновіївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 19 с.
225. Майданик Р. Вчення про джерела цивільного права України [Текст] / Р. Майданик // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 53-63.
226. Майданник О. Парламентські функції: правовий зміст поняття, ознаки, конституційна регламентація // Право України. – 2009. - №6. – С.17-22.
227. Майданник О. Повноваження та форми діяльності народного депутата України у сфері парламентського контролю (теоретичний аспект) // Право України. – 2007. - №8. – С.9-13.
228. Макаренко Л. О. До проблеми формування правової культури в Україні. // Віче. - 2007. - № 18. - С. 52-53.
229. Макаренко Л. О. Правова система та правова культура : особливості взаємозв'язку [Текст] / Л. О. Макаренко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 30-41.

230. Макаренко Л. О. Феномен культури у філософському дискурсі [Текст] / Л. О. Макаренко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 32-46.
231. Макаренков О.Л. Поняття «народ» та його місце в концепції відкритого суспільства К.Поппера (історико-правовий аспект) // Держава і право. – Випуск 38. – С. 101-109.
232. Макушев В. П. Правова та громадянська культури як різновид соціокультурних факторів з формування системи стримувань і противаг побудови громадянського суспільства. // Право і суспільство. - 2009. - № 3. - С. 8-16.
233. Малиновский А.А. Злоупотребление правами налогоплательщика: сравнительно-правовые аспекты / А.А. Малиновский // Вестник МГИМО. – 2013. – № 2 (29). – С. 156–161.
234. Маличок К. Формування правосвідомості українців на етапі демократизації України // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №5. – С. 121-122.
235. Малишев Б. Судова правотворчість у контексті судової реформи в Україні [Текст] / Б. Малишев // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 34-38.
236. Мальцев В. В. Социальная ответственность, уголовное право и уголовная ответственность / В. В. Мальцев // Правоведение. – 2000. – № 6. – С. 152–169.
237. Малюська А.Л. Проблеми співробітництва України з прикордонними державами в контексті забезпечення прав національних меншин (1991 - 2010 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Малюська Анатолій Леонтійович ; Дип. акад. України. - К., 2011. - 20 с.
238. Малярєнко В. Створення двопалатного парламенту в Україні – необхідна умова утвердження демократії, гарант законності і правопорядку в державі // Право України. – 2009. - №6. – С.12-16.
239. Мартинюк Р. Поновлення чинності положень редакції Конституції України від 8 грудня 2004 р.: питання конституційності та легітимності // Право України. - 2016. - №2. – С. 114 – 121.
240. Мартинюк Р. Умови розвитку змішаної парламентарно-президентської форми правління в Україні // Юридична Україна. – 2008. - №5. – С.32-36.
241. Мартинюк Т. Розвиток поняття правосвідомості в період трансформації українського суспільства // Право України. – 2007. - №2. – С.26-31.
242. Мартянова, Т. С. Розсуд суб'єктів правозастосовної діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Мартянова Тамара Сергіївна : Національний університет «Львівська політехніка». - Львів, 2013. – 23 с.
243. Марцеляк О. Омбудсмен з прав дитини: проблеми формування і розвитку у світі і в Україні // Право України. – 2003. - №10. – С.44-48.

244. Марцеляк О. Роль науки конституційного права в конституціоналізації правової системи України // Право України. - 2016. - №6. – С. 79 – 87.
245. Матузов Н. И. Социалистическая демократия как единство прав, обязанностей и ответственности личности / Н. И. Матузов // Советское государство и право. – 1977. – № 11. – С. 143–195.
246. Мацола М.І. Феноменологічні засади співвідношення державної та політичної влади // Держава і право. – Випуск 40. – С.640-648.
247. Миронюк, О. І. Реформування системи права України: теоретичний вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Миронюк Ольга Іванівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.
248. Мисливий В. Соціальна роль в умовах науково-технологічного процесу [Текст] / В. Мисливий // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 51-58.
249. Міма І. В. Місце християнсько-правових традицій у трансформаційних процесах права [Текст] / І. В. Міма // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 47-61.
250. Місевич С. В. Джерела канонічного права (теоретико-правовий аналіз) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. В. Місевич; кер. роботи А. А. Козловський ; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2005. – 19 с.
251. Міхеєва Т.П. Інститут конституційної юстиції: генеза і розвиток в європейських країнах з континентальною системою права // Держава і право. – Випуск 41. – С. 272-279.
252. Міхеєва Т.П. Роль інституту конституційної юстиції в контексті принципу поділу влади (зарубіжний досвід) // Держава і право. – Випуск 32. – С. 136-142.
253. Могильницький Б. Г. В поисках новой парадигмы истории: последние работы И. Д. Ковальченко / Б. Г. Могильницький // Материали научных чтений памяти академика И. Д. Ковальченко / [отв. ред. С. П. Карпов]. - М. : Мосгорархив, 1997. - С. 165-181.
254. Мозоль Н.І. Соціальна справедливість у контексті розбудови соціальної держави // Держава і право. – Випуск 38. – С. 153-160.
255. Мозолюк-Боднар Л. М. Поняття та сутність дисципліни як соціально-правового явища / Л. М. Мозолюк-Боднар // Університетські наукові записки. - 2011. - №2(38). - С. 216-222.
256. Мурашин О. Глибоке дослідження державно-правового регулювання в умовах трансформації суспільних відносин // Право України. – 2009. - №9. – С.186-187.
257. Муромцев Г. И. Юридическая техника (некоторые теоретические аспекты) // Правоведение. 2000. - № 1. - С. 9-20.

258. Навроцький В. Правова визначеність і забезпечення її реалізації у кримінальному праві України [Текст] / В. Навроцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 59-67.
259. Нагребельний В. Правова термінологія і правові дефініції в адміністративному праві [Текст] / В. Нагребельний, В. Дерезь // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 158-163.
260. Невмержицький Є. Інститути громадянського суспільства у протидії корупції // Право України. – 2008. - №12. – С.126-132.
261. Нелін О. Конституційний механізм захисту основних прав і свобод людини і громадянина в правовій доктрині України [Текст] / О. Нелін // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - №5-6(161-162). - С. 9-14.
262. Новакова О. Рецептúra президентсько-парламентської республіки (сутність і форма політичних процесів у сучасній Україні) // Віче. – 2007. - №17. – С.31-33.
263. Ободовський О. Про призначення покарання неповнолітнім (на прикладі призначення покарання за крадіжку без обтяжуючих ознак) [Текст] / О. Ободовський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 139-148.
264. Оборотов Ю. Дослідження цінності держави як актуальний напрям сучасного правознавства // Право України. - 2010. - №1. - С.44-51.
265. Овсяннікова О. Громадська Рада доброчесності як інститут відновлення довіри громадськості до судової влади та подолання корупції в судовій системі [Текст] / О. Овсяннікова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 71-79.
266. Онищук, І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Онищук Ігор Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 21 с.
267. Оніщенко Н. До питання про категорію «джерело права» : ретроспективний аналіз, дискусії, сучасний погляд [Текст] / Н. Оніщенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 56-63.
268. Оніщенко Н. М. Обізнаність в праві : деякі підходи до визначення [Текст] / Н. М. Оніщенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 3-11.
269. Оніщенко Н. М. Соціальна держава та соціальна політика: причинно-наслідковий континуум [Текст] / Н. М. Оніщенко // Київський

- університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 20-23.
270. Оніщенко Н. М. Сутність і зміст сучасної правотворчості у теоретико-методологічній та філософській інтерпретації [Текст] / Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 358-360.
271. Оніщенко Н.М. Плюралізм сучасного праворозуміння та визначень національних правових систем // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 36. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2007. - С. 3-8.
272. Оніщенко Н.М., Матвієнко О.В. Гендерні правовідносини: поняття, сутність, природа та значення // Держава і право. – Випуск 33. – С. 90-96.
273. Опришко В. Конституційно-правові аспекти національної безпеки України : реалії і перспективи [Текст] / В. Опришко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - №10. - С. 214-215.
274. Орзіх М. Президентська республіка – різновид республіканської форми правління // Право України. – 2009. - №10. – С.72-77.
275. Орленко В. Вчення О.Д.Грабовського про державу //Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №2. – С. 109-112.
276. Островська Б. В. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту права на життя у біоетичних питаннях [Текст] / Б. В. Островська // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 20-30.
277. Павличенко О. В. Роль правових фікцій у тлумаченні правових норм [Текст] / О. В. Павличенко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 239-250.
278. Павлишин О. Семіотико-правовий аналіз ідеї миру як елемента ідеї права // Право України. - 2016. - №7. – С. 143 – 152.
279. Павлишин О. Соціальна солідарність як філософсько-правовий концепт (семіотичний аналіз) // Право України. - 2016. - №2. – С.104 – 113.
280. Панкевич О. З. Підстави обмежування прав людини : філософсько-правовий аспекти [Текст] / О. З. Панкевич // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 141-150.
281. Панкевич О. Захист права на приватність : динаміка світоглядно-методологічних основ (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) [Текст] / О. Панкевич // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 66-75.

282. Панов М. Джерела кримінального права : поняття, види, правове значення [Текст] / М. Панов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 80-89.
283. Панов М. Функціональний підхід - необхідна складова методології наукових досліджень кримінального права [Текст] / М. Панов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 14-22.
284. Пархоменко Н. Концептуальні основи теорії джерел права [Текст] / Н. Пархоменко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 9-16.
285. Паславська Н. Т. Організація діяльності земельної конституційної юстиції ФРН [Текст] / Н. Т. Паславська // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 185-197.
286. Пастернак, В. М. Християнські засади позитивного права : теоретичні аспекти : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Пастернак Вікторія Миколаївна ; Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 21 с.
287. Пахомов В. В. Теоретичні засади забезпечення законності в державному управлінні / В. В. Пахомов // Юридична наука і практика. - №1. - 2011. - С. 13-18.
288. Пацурківський П. Алгебра верховенства права, або буттєвий устрій людського світу [Текст] / П. Пацурківський, Р. Гаврилюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 3. - С. 112-125.
289. Пацурківський П., Гаврилюк Р. Спонтанність права: кроки за горизонт // Право України. - 2016. - №5. – С. 101 – 112.
290. Петришин О. В. Східноєвропейський форум з правової реформи «20 років Конституції України : європейська правова традиція і український контекст - виміри правової реформи» [Текст] / О. В. Петришин // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - №3(86). - С. 10.
291. Петришин О. Народовладдя – основа демократичної, правової, соціальної держави // Право України. – 2009. - №6. – С.4-11.
292. Петришин О. Система права : загальнотеоретична характеристика [Текст] / О. Петришин, С. Погребняк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 9-17
293. Петришин О. Судова практика як джерело права в Україні : проблеми теорії [Текст] / О. Петришин // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 20-27.
294. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики // Право України. – 2009. - №10. – С.57-60.

295. Петришин, О. В. Правовий режим державної служби: питання загальної теорії : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Петришин Олександр Віталійович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 1999. – 36 с.
296. Петрова А. Суб`єкти відповідальності за корупційні правопорушення у судовій системі України [Текст] / А. Петрова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 140-145.
297. Петрушев В. А. О казуальном толковании права / В. А. Петрушев // Академический юридический журнал. – 2004. – № 4. – С. 4-8.
298. Погребняк С. Принципи пропорційності як загальний принцип права [Текст] / С. Погребняк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 39-46.
299. Погрібний С. Судова правотворчість та договір у цивільному праві України : взаємний вплив - характер і співвідношення [Текст] / С. Погрібний // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 81-94.
300. ПодорожнаТ. Принципи конституціоналізації правового порядку як нормативна основа його забезпечення // Право України. - 2016. - №7. – С. 153 – 161.
301. ПодорожнаТ. Юридична відповідальність як гарантія конституціоналізації правового порядку // Право України. - 2016. - №8. – С. 107 – 115.
302. Пожар О. М. Нормативно-правове забезпечення права на особисту недоторканність: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Пожар; кер. роботи Х. Бехруз; НУ «ОЮА». - Одеса, 2015. - 20 с.
303. Полешко А. Рівність прав і можливостей жінки та чоловіка в суспільстві // Право України. – 2000. - №4. – С.20-22.
304. Полонка Е Теоретико-оціночні пропозиції щодо класифікації правомірної поведінки (онтологія диференціації) // Право України. - 2016. - №6. – С. 99 – 106.
305. Померанський І. Витоки режиму надзвичайного стану та шляхи подолання надзвичайних ситуацій в Україні // Право України. - 2016. - №8. – С. 116 – 131.
306. Померанський І. Декілька суджень щодо значення та співвідношення термінів «надзвичайний стан», «режим надзвичайного стану», «надзвичайна ситуація» // Право України. - 2016. - №4. – С. 89 – 99.
307. Попко В. В. Децентралізація влади - необхідна умова (індикатор розвитку) місцевого самоврядування [Текст] / В. В. Попко // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 70-75.

308. Приймаченко, Д. Актуальні питання вступу на державну службу в органи доходів і зборів [Текст] / Д. Приймаченко, В. Прокопенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 9. - С. 29-38.
309. Прилуцький С. Конституційна модернізація статусу суддів як шлях у подоланні корупційної залежності судової влади України [Текст] / С. Прилуцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 12-21.
310. Присяжнюк І. Недоторканість приватного життя як об'єкт кримінально-правової охорони [Текст] / І. Присяжнюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 131-138.
311. Пришляк, Г. Я. Правові форми демократичного контролю в Україні : автореф. дис. канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Пришляк Галина Ярославівна ; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2012. – 18 с.
312. Прієшкіна О. Децентралізація державної влади та розширення прав місцевого самоврядування: проблеми й перспективи // Право України. – 2006. - №11. – С.86-89.
313. Прокопенко І. П. Фінансування політичних партій в Україні і зарубіжних країнах [Текст] / І. П. Прокопенко, В. Є. Доронін // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 76-79.
314. Протасова В. Республіканська форма правління: юридична природа й різновиди // Юридична Україна. – 2007. - №6. – С. 19-25.
315. Пузирний В. Правовий захист жінок при працевлаштуванні і прийнятті на роботу // Право України. – 2004. - №1. – С.33-36.
316. Рабінович П. Пріоритетна функція загальнотеоретичного праводержавознавства // Право України. - 2010.- №1. - С.25-31.
317. Рабінович П. Верховенство права як омріяний результат здійснення прав людини (підходи до інтерпретації, критерії оцінювання) [Текст] / П. Рабінович, О. Луців // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - №3. - С. 100-111.
318. Рабінович П. Захоплюючий твір про життя та діяльність Г. Лаутерпахта І. Р. Лемкіна - фундаторів міжнародного права прав людини, випускників Львівського університету [Текст] / П. Рабінович, С. Добрянський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 183-187.
319. Рабінович П. Обґрунтування балансу інтересів (потреб) у судових рішеннях загального значення // Право України. - 2016. - №10. – С. 49 – 55.
320. Рабінович П. Порівняльне правознавство : формування теоретичних засад [Текст] / П. Рабінович // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 3. - С. 197-199.

321. Рабінович С. П. Можливості використання соціолого-правових підходів Ганса Кельзена при аналізі конституційних змін 2004-2014 років в Україні [Текст] / С. П. Рабінович // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 162-171.
322. Рабінович С. Тест на недискримінацію в практиці Європейського суду з прав людини : оцінювальні аспекти [Текст] / С. Рабінович, О. Панкевич // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 97-107
323. Рабінович С.П. Концепція природи людини у римській юриспруденції: античні витоки уніфікації європейського права // Держава і право. – Випуск 40. – С.27-33.
324. Рабінович С.П. Права людини у природно-правовій думці неотомізму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. П. Рабінович; кер. роботи О. М. Мироненко; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2003. – 20 с.
325. Рабінович П. Обґрунтування балансу інтересів (потреб) у судових рішеннях загального значення [Текст] / П. Рабінович // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 49-55.
326. Радейко Р. І. Теоретико-правові засади формалізації права : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Радейко Роман Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 22 с.
327. Разумович Н. Н. Источники и форма права // Советское государство и право. 1988. - № 3. - С. 19-27.
328. Рєзнікова В.В. Зловживання процесуальними правами: господарсько-процесуальний аспект проблеми / В.В. Рєзнікова // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 3 (4). – С. 124–137.
329. Різник С. Конституційна юстиція в Україні: першопричини проблем (у контексті конституційної реформи) // Право України. - 2016. - №2. – С. 122 – 130.
330. Рой О. В. Дотримання принципів адміністративного судочинства при розгляді справ про оскарження правових актів [Текст] / О. В. Рой // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 85-98.
331. Романюк Я. Судова правотворчість в умовах реформування правосуддя : постановка проблеми [Текст] / Я. Романюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 9-19.
332. Руданецька, О. С. Правова політика держави в умовах трансформації суспільства : теоретико-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юр. наук

- : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Руданецька Оксана Стефанівна ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2014. – 22 с.
333. Савінова Н. Нові акценти кримінальної відповідальності у сфері національної безпеки : вимога сучасності [Текст] / Н. Савінова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 188-191.
334. Савченко О. Конституційне закріплення принципу верховенства права в зарубіжних країнах // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №7. – С. 100-103.
335. Савченко О. Правове обмеження прав людини як основа і критерій співвідношення публічних та особистих інтересів // Право України. – 2006. - №3. – С.26-28.
336. Савчин М. Конституційні принципи та їх інтерпретація [Текст] / М. Савчин // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 30-38
337. Самохвалов, В. В. Законність і справедливість : теоретико-правові проблеми співвідношення і взаємодії : автореф. дис. ... канд. юрид. : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Самохвалов В'чеслав Вікторович ; Інститут законодавства Верховної Ради України. - Київ, 2008. – 28 с.
338. Сафаров Р.А. Цели правового воспитания // Личности и уважение к закону. – М., 1979. – С. 165–166.
339. Свечникова Л. Г. Понятие обычая в современной науке: подходы, традиции, проблемы (на материалах юридической и этнологической наук) // Государство и право. 1998. № 9. - С. 98-102.
340. Святоцький О. Актуальні проблеми дослідження ІТ права [Текст] / О. Святоцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - №10. - С. 210-213.
341. Святоцький О. Судовий прецедент та судова практика : порівняльно-правовий аспект [Текст] / О. Святоцький // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 64-69.
342. Севрюков Д. Правове врядування у теорії Томаса Гоббса [Текст] / Д. Севрюков // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 179-184.
343. Селіванов В. Державна влада як елемент державно упорядженого суспільства в Україні // Право України. – 2006. - №9. – С.10-17.
344. Семенюк О. Г. Актуалізація питання щодо суб'єкта злочину [Текст] / О. Г. Семенюк // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 433-447.

345. Семитко А. П. Правовая культура // Теория государства и права / Под ред. В. М. Корельского и В. Д. Перевалова. - М. : Инфра. М-Норма, 1997. - С. 330-331.
346. Сердюк В. Доля Конституції / В. Сердюк, О. Федоровська // Юрид. вісн. України. – 2007. – № 28 (628). Електронний ресурс. – Режим доступу:http://www.yurincom.com/ua/legal_bulletin_of_Ukraine/archive/?aid=1768&jid=227.
347. Серьогіна С. Г. Напрями вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в аспекті європейської інтеграції [Текст] / С. Г. Серьогіна // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 43-48
348. Сидорець Б. В. Правомірність втручання держави у права людини в Україні : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Сидорець Боженна Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2015. – 20 с.
349. Сковронський Д. М. Соціальна держава в умовах політичних та економічних трансформацій : теоретико-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Сковронський Дмитро Миколайович ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 22 с.
350. Скомороха Л. Умови незалежного функціонування судової влади і діяльності суддів в Україні [Текст] / Л. Скомороха // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 11. - С. 199-207.
351. Скоробогатов А. В. Правоприменение в контексте правовой реальности [Текст] / А. В. Скоробогатов // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 11-20.
352. Скрипнюк В. Юридична конструкція узурпуку у законодавстві зарубіжних країн [Текст] / В. Скрипнюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 101-108
353. Скрипнюк О. Актуальні проблеми теорії джерел конституційного права України (аксіологічні, гносеологічні та онтологічні аспекти) [Текст] / О. Скрипнюк, О. Батанов // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 39-52.
354. Скрипнюк О. Поняття функцій конституції та теоретико-методологічні проблеми їх класифікації // Право України. – 2006. - №2. – С.21-26.
355. Скрипнюк О. Правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина в процесі реалізації державного управління // Право України. – 2007. - №4. – С.3-8.

356. Скрипнюк О. Проблеми розвитку демократичного державного управління в контексті забезпечення прав і свобод людини в Україні // Вісник Академії правових наук України. - №2(45). – С.16-21.
357. Скрипнюк О. Судова влада в Україні : сучасна доктрина, механізми та перспективи реалізації (із засідання Президії Національної академії наук України) [Текст] / О. Скрипнюк // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 1. - С. 146-157.
358. Слінько Т.М. Правова природа окремої думки судді Конституційного Суду України / Т.М. Слінько, Є.В. Ткаченко // Бюлетень Міністерства юстиції Укра- їни. – 2011. – № 11. – С. 53–59.
359. Смешко М. І. Паспорт Нансена : наріжний камінь міжнародно-правового інституту біженства [Текст] / М. І. Смешко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - № Вип. 73. - С. 493-506.
360. Смирнова К. Джерела права Європейського Союзу : новітні тенденції розвитку [Текст] / К. Смирнова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 90-97.
361. Смоленский Н. И. Проблемы теоретического плюрализма / Н. И. Смоленский // Новая и новейшая история. - 1998. - № 1. - С. 39-45.
362. Снігур І. Й. Правова культура в контексті реалізації прав громадян на участь у здійсненні державної влади. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. - 2005. - № 3. - С. 55-65.
363. Софінська І. Д. Громадянство на перехресті вірності та консюмеризму [Текст] / І. Д. Софінська // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 39-44.
364. Софінська І. Людиноцентризм в інституті громадянства (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини) [Текст] / І. Софінська // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 124-130.
365. Софінська І. Право на ім'я у парадигмі концепції громадянства [Текст] / І. Софінська // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 12. - С. 123-131.
366. Спасибо-Фатєєва І.В. Доктринальне тлумачення / І.В. Спасибо-Фатєєва // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 1 (40). – С. 14–25.
367. Співаков І. І. Центральна виборча комісія як основний суб`єкт адміністративно-правового регулювання виборчих відносин [Текст] / І. І. Співаков // Київський університет права НАН України. Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. - 2016. - № 2. - С. 124-128.
368. Ставнійчук М. Актуальні проблеми гарантування свободи мирних зібрань в Україні через призму впливу правових позицій Конституційного суду України [Текст] / М. Ставнійчук // Право України

- = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 141-148.
369. Ставнійчук М. І. Конституційні аспекти поглиблення і демократичного розвитку конституційного ладу, як основа консолідації українського суспільства [Текст] / М. І. Ставнійчук // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 68-84.
370. Станік С. Р. Динаміка правової культури : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. Р. Станік; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 1999. – 19 с.
371. Старанцов Д. Сутнісна характеристика функції охорони правопорядку соціальної правової держави / Д. Старанцов // Юрид. Україна. – 2007. – № 9. – С. 8–12.
372. Стахура, Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Стахура Богдан Ігорович ; Національний університет «Львівська політехніка, Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2016. – 23 с.
373. Стельмащук П.Я. Співвідношення законності і правопорядку у правоохоронній діяльності / П.Я. Стельмащук // Митна справа №4(88). - 2013. - С. 324-329.
374. Строган А. Взаємозалежність і взаємообумовленість громадянського суспільства та правової держави // Право України. – 2007. - №10. – С.14-17.
375. Строган А. Політичні права особи в сучасній правовій державі: порівняльний аналіз національних і міжнародних нормативно-правових актів // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №10. – С. 82-85.
376. Строган А. Соціальні права людини та громадянина як невід’ємний елемент побудови правової держави і громадянського суспільства // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №11. – С. 137-141.
377. Строган А.Ю. Охорона та захист прав і свобод національних меншин у правовій демократичній державі та розвинутому громадянському суспільстві // Держава і право. – Випуск 39. – С. 695-701.
378. Строган А.Ю. Співвідношення, взаємообумовленість та взаємозалежність соціальної держави, громадянського суспільства і правової держави // Держава і право. – Випуск 38. – С. 94-101.
379. Струс-Духнич Т. В. Судова влада в період розбудови громадянського суспільства: теоретико-правові аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / Струс-Духнич Тетяна Василівна ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 18 с.

380. Ступак А. Л. Законність та правопорядок як сутнісні складові розвитку правової системи / А. Л. Ступак // Шості юридичні читання. Правова культура, правова свідомість і право: Матеріали Міжнар. наук. конференції, 22-23 квітня / М-во освіти і науки України, Нац. акад. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київський ун-т права. - К., 2010. - С. 139-140.
381. Сунегін С. О. Духовна та матеріальна природа громадянського суспільства : вступ до проблеми в контексті сучасних реалій [Текст] / С. О. Сунегін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 42-57.
382. Сунегін С. О. Соціальна політика в умовах панування лібералізму : проблема забезпечення ефективності [Текст] / С. О. Сунегін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 62-78.
383. Сунегін С. О. Соціонормативні засади формування та розвитку громадянського суспільства : системний вимір [Текст] / С. О. Сунегін // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - N Вип. 76. - С. 11-24.
384. Сухонос В. Класифікація інституту глави держави: критерії та види // Право України. – 2007. - №11. – С.17-20.
385. Сухонос В. Конституційно-правовий та історичний аспекти припинення повноважень глави держави: теоретико-методологічний аналіз // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №6. – С. 122-125.
386. Тарасишина О.М. Справедливість і толерантність у сучасному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. М. Тарасишина; кер. роботи Ю. М. Оборотов; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2008. – 19 с.
387. Тарасов Н. Н. Метод и методологический подход в правоведении (попытка проблемного анализа) // Правоведение. - 2001. - № 1. - С. 31-50.
388. Тацій В. Я. Методологічні проблеми правової науки на етапі формування правової, демократичної, соціальної держави / В. Я. Тацій // Методологічні проблеми правової науки : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 13-14 грудня 2002 р.). - Х., 2003. - С. 3-12.
389. Теплюк М. До проблеми якості Закону України як джерел права [Текст] / М. Теплюк, О. Ющик // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 17-26.
390. Терещук М.М. Республіканська форма правління в Україні: тенденції розвитку //Часопис Київського університету права. – 2008. - №2. – С. 58-63.
391. Терещук М.М. Різновиди монархічної форми правління: порівняльна характеристика //Держава і право. – Випуск 38. – С.143-147.

392. Тимошенко В. Лекція професора В. Тимошенко : «Вступ до курсу «функції права»» [Текст] / В. Тимошенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 185-195.
393. Тимчук О. Демократичні політичні режими в сучасному світі: порівняльний аналіз // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - №8. – С. 12-15.
394. Тихомиров О. Методології науки поняття // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. — Т. 1 (Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології). - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. - С. 354-355.
395. Тихомиров О. Юриспруденції методологія // Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. - Т. 1. - С. 1118-120.
396. Томаш Л. В. Громадянське суспільство в рефлексії європейської та вітчизняної політико-правової свідомості : теоретичний аспект : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Томаш Леонід Васильович ; Національного університету «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України. - Львів, 2013. – 19 с.
397. Тополевський Р. Система джерел права України : сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] / Р. Тополевський // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 27-33.
398. Тощенко Ж.Т. Государство как субъект теократии // Социс. – 2007. - №2. – С. 3-5.
399. Трачук П.А. Суб'єкт федерації як інститут публічної влади // Часопис університету права. – 2006. - №4. – 83-86.
400. Туляков В. Соціальна функція кримінального права у світі безладу [Текст] / В. Туляков // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 75-83.
401. Тюріна О.В. Моральне та нормативне регулювання: аспекти співвідношення в сучасних умовах: матеріали постійно діючого науково-теоретичного семінару (25 березня 2014 року) – К.: НАВС. – 2014, С. 104-106.
402. Тюріна О.В. Правосвідомість та правова система: окремі аспекти співвідношення: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Людина, суспільство, держава: правовий вимір в сучасному світі» (27 лютого 2014 року) – К.: НАУ. – 2014, С. 111-113
403. Уварова О. Принципи недискримінації за ознакою статі в судовій практиці України [Текст] / О. Уварова // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 7. - С. 56-66.
404. Ул'яновська О.В. Фікції в правовій системі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. В. Ул'яновська; кер. роботи Ю. М.

- Оборотів; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2010. – 20 с.
405. Усенко І. Б. Історія держави і права України: проблеми предмета і методології досліджень / І. Б. Усенко // Правова держава. - Вип. 10. - 1999. – С. 237-244.
406. Фалалєєва Л. Особливості застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у правовому порядку Європейського Союзу [Текст] / Л. Фалалєєва // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 4. - С. 108-116.
407. Федоренко В. Система конституційного права України : поняття, генезис і структура [Текст] / В. Федоренко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 5. - С. 18-26.
408. Федоренко Г. Теоретичні засади поділу влади в Україні // Право України. – 2008. - №8. – С.41-47.
409. Фрицький Ю. Конституційно-правові засади становлення державної влади в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №3. – С. 107-109.
410. Фрицький Ю. Парламент України – Верховна рада та його роль у реалізації законодавчої влади // Право України. – 2007. - №7. – С.3-7.
411. Фріс П. Доцільність у кримінально-правовій політиці в Україні [Текст] / П. Фріс // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 93-99.
412. Хоменко О. В. Правові дефініції : сутнісні ознаки [Текст] / О. В. Хоменко // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 42-46.
413. Хрісанова С. Про права людини і гендерну соціологію // Право України. – 2001. - №8. – С.98-99.
414. Целуйко М. Ф. Компетентна правова культура в механізмі формування та реалізації українського права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / М. Ф. Целуйко; кер. роботи В. В. Завальнюк; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2012. – 19 с.
415. Цимбалюк М. Громадянське суспільство як фактор утвердження демократичної правосвідомості // Право України. – 2007. - №11. – С.21-25.
416. Черкас М. Є. Чинники, що впливають на формування правосвідомості в Україні [Текст] / М. Є. Черкас // Вісник Національної академії правових наук України : Збірник наукових праць. - 2016. - № 3(86). - С. 172-182.
417. Черновол О. П. Британська модель правового забезпечення та реалізації обов'язків людини і громадянина [Текст] / О. П. Черновол // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 77. - С. 57-67.

418. Чистоклетов Л. Стадії процесу юридичного прогнозування // Право України. - 2016. - №1. – С. 130 – 135.
419. Чернолуцький Р. В. Президент України як суб'єкт нормопроектної діяльності [Текст] / Р. В. Чернолуцький // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2016. - Вип. 73. - С. 101-135.
420. Чубар Л. Право жінок в Україні як об'єкт правового захисту // Право України. – 2000. - №5. – С.12-14.
421. Шай Р. Я. Правоохоронна функція правової держави : теоретико-практичний аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Шай Роман Ярославович ; Національний університет «Львівська політехніка», Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. - Львів, 2012. – 20 с.
422. Шакірзянова І.В. Політичний і державний режим: сучасні погляди та характеристики // Держава і право. – Випуск 39. – С. 58-62.
423. Шакірзянова І.В. Форма держави і державна влада: взаємовплив та взаємозумовленість категорій // Держава і право. – Випуск 43. – С. 73-79.
424. Шакун В. Соціальна роль кримінального права [Текст] / В. Шакун // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 38-50.
425. Шаповал В. Виконавча влада в Україні в контексті форми державного правління (досвід до прийняття Конституції України 1996 р.) // Право України. - 2016. - №3. - С.200 – 212.
426. Шаповал В. Виконавча влада в Україні у контексті форми державного правління (досвід після прийняття Конституції України 1996 р.) // Право України. - 2016. - №4. - С.72 – 88.
427. Шаповал В. Конституційний контроль в Україні : концепт та інститути [Текст] / В. Шаповал // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2016. - № 10. - С. 125-140.
428. Шаповал В. Форма державного правління як конституційний *modus vivendi* сучасної держави // Право України. – 2009. - №10. – С.38-56.
429. Шевченко Т. Законодавче регулювання припинення повноважень парламентаріїв: Україна та світовий досвід // Підприємництво, господарство і право. – 2008. - №3. – С. 15-18.
430. Шемшученко Ю. Комплексний аналіз проблем правового забезпечення соціально-економічного та політичного розвитку суспільства і держави // Право України. – 2006. - №9. – С.151-152.
431. Шемшученко Ю. С Юридична наука на межі століть / Ю. С Шемшученко // Правова держава. - Вип. 11. - 2000. - С. 3-7.
432. Шемшученко Ю., Ющик О. Політика, право, Конституція // Право України. – 2007. - №8. – С.6-8.
433. Шишкіна Е. Формування європейських стандартів захисту прав осіб, позбавлених волі // Право України. – 2007. - №5. – С.27-30.

434. Шишкіна Е.В. Зобов'язання держав щодо заборони поганого поводження з людиною // Держава і право. – Випуск 41. – С. 588-595.
435. Шкляр Т. Елементи економічної системи як підсистеми суспільства // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - №8. – С. 84-86.
436. Штанько А. Державна дисципліна як умова розбудови правової держави / А. Штанько // Вісник Національної академії прокуратури України. - №3(36). - 2014. - С. 24-30.
437. Шукліна Н.Г. Місце економічних прав і свобод у системі конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні // Держава і право. – Випуск 36. – С. 172-178.
438. Щокін Ю. Конституційна норма щодо міжнародно-правових звичаїв : обґрунтування доцільності і змісту [Текст] / Ю. Щокін // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 98-105.
439. Якимов А. Ю. Статус суб'єкта права (теоретические вопросы) // Государство и право. - 2003. - № 4. - С. 5-10.
440. Яковлев А. Соціальна держава і проблеми її конституційного вдосконалення в умовах сучасного розвитку України [Текст] / А. Яковлев // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 15-22.
441. Янчук А. О. Актуальні питання визначення поняття установчої влади народу [Текст] / А. О. Янчук // Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Держава і право. Юридичні і політичні науки : Збірник наукових праць. - 2017. - Вип. 75. - С. 72-83.
442. Ярмиш Н. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу : складнощі кримінально-правової кваліфікації [Текст] / Н. Ярмиш // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 2. - С. 139-146.
443. Ярмол Л.В. Свобода віросповідання людини: юридичне забезпечення в Україні (загальнотеоретичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Л. В. Ярмол; кер. роботи П. М. Рабінович; Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 2003. – 20 с.
444. Ярошенко О. До питання про місце майбутнього Трудового кодексу України в системі джерел трудового права [Текст] / О. Ярошенко // Право України = Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. - 2017. - № 6. - С. 64-71.
445. Яценко І. Поділ влади як правова фікція (погляди польського вченого Владислава Маліняка) [Текст] / І. Яценко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 4-8.
446. Яценко І. Поділ влади як правова фікція (погляди польського вченого Владислава Маліняка) [Текст] / І. Яценко // Юридична Україна : щомісячний науковий журнал. - 2016. - № 5-6(161-162). - С. 4-8.

Інтернет-ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».